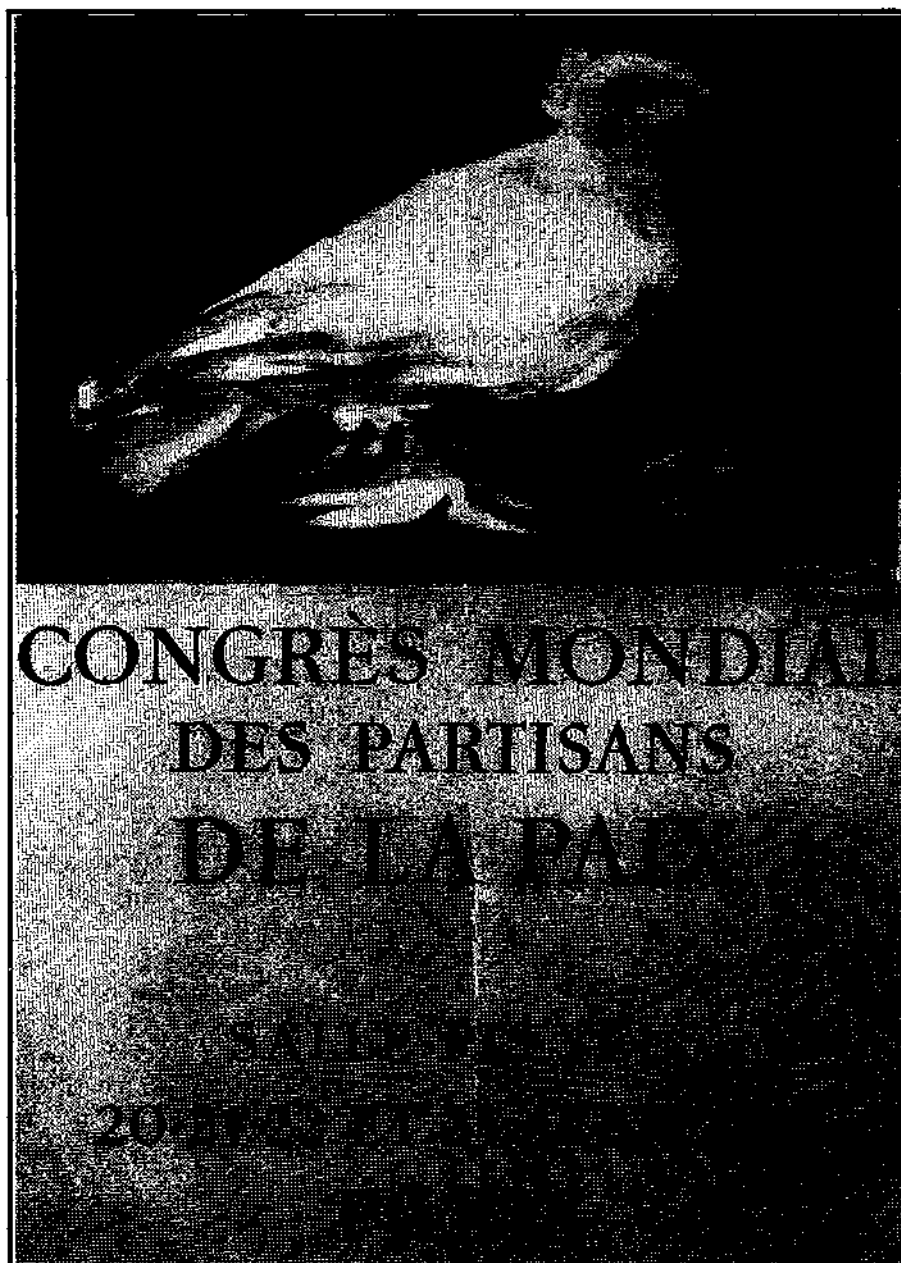

vrede

TIJDSCHRIFT VOOR INTERNATIONALE POLITIEK

verschijnt tweemaandelijks
42ste jaargang - nr. 340 - november-december 1999
afgiftekantoor Gent X
Vrede - Galgenberg 29 - 9000 Gent
Tel. (09) 233 46 88
Fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be

- V L. Michel
- V Duiven & haviken
- V Wiens brood...
- V Fusies
- V Wapenhandel
- V Liberalisering
- V WTO
- V Angola
- V Michelin
- V Verkiezingen
- V Libië
- V Westelijke Sahara
- V Landmijnen
- V Afghaanse vrouwen
- V Taliban
- V Teststop
- V NAVO
- V Tsjetjenië

Nieuwswaarde

Een jaar geleden meldde ik aan het bestuur van de VRT mijn verwondering over het feit dat noch het radio-nieuws, noch het TV-journaal melding hadden gemaakt van de jaarlijkse herdenking te Breendonk op 31 augustus. De jaarlijkse IJzerbedevaart die dezelfde dag doorging werd wel uitvoerig behandeld. Dit jaar is het op dezelfde wijze verlopen.

Het antwoord van de VRT-redactie was dat de herdenking in Breendonk geen nieuwswaarde had? Het mag wel grof genoemd worden dat een herdenking, waar hulde wordt gebracht aan de velen die in Breendonk en in andere concentratiekampen hun leven lieten, ook voor onze vrijheid, op een dergelijke manier genegeerd worden.

In geen enkel land worden de oorlogsslachtoffers zo behandeld.

Ik dacht hieraan toen op 13 september, met veel omhaal, de verloving werd aangekondigd van prins Filip en Mathilde. Ik heb niets persoonlijk tegen deze personen en wens hun veel geluk voor de toekomst, al is dit soort monarchie niet meer van deze tijd. Niettemin vraag ik me af waarom in alle TV-journaals van die dag dit breed moest worden uitgesmeerd e.a. niet onbelangrijk nieuws moest worden verdrongen. In het TV-journaal van 19 uur, dat normaal een half uur duurt, werd niet minder dan 25 minuten aan de prinselijke verloving besteed. Nichten, tantes, burens en wat weet ik al meer werden voor het scherm gebracht. Dit noemt men dan nieuwswaarde.

De RTBF, die het Franstalig journaal brengt, wist gans zijn reportage te beperken tot juist geteld tien minuten.

Niet alleen dit feit maar een vergelijking van de beide TV-journaals brengt me tot de conclusie dat in vele opzichten diepgaande informatie, nieuws over het ander landsgedeelte en internationale berichtgeving het RTBF-journaal stukken beter is dan het VRT-journaal.

Voegen we hieraan toe dat de R.T.B.F. iedere zaterdag beelden brengt van de V.R.T. over de belangrijkste gebeurtenissen in Vlaanderen. Wordt het geen tijd dat de VRT zichzelf eens ernstig in vraag stelt? (ads)

Bibliotheek Jan Verwest in Vrede:

wij naderen de 6000 titels.

Alle beschikbaar en uit te lenen.

Elke namiddag van 13.15 uur tot 17.15 uur of op afspraak.

INHOUD

EDITORIAAL	Minister van Buurlandose Zaker L. Miche hield op 25 september...	3
UITKIJK	Over duiven en haviken	5
ZO ZIJN ZE ...	Wiens brood men eet wiens woord men spreekt	6
ECONOMIE	- Fusiegolven - Nieuwe WTO-ronde weinig democratie, veel ongelijkheid - Michelin	7 9 15
NOORD-ZUID	Liberalisering ten koste van ontwikkeling	8
WAPENHANDEL	De belangrijkste wapenleveranciers van Indonesië	11
AFRIKA	Angola	12
VERKIEZINGEN	De boemerang - Deelstaten - Gemeenten - Parlement	16-18
DOSSIER	- De tragedie van Oost-Timor - Indonesië - een land dat het westen - Indonesische zand'oper	19 20 21
NOORD-AFRIKA	Libië in vogelvlucht De Westelijke Sahara, ...	24 25
BEWAPENING & ONTWAPENING	- Landmijnen: de strijd gaat verder - Het NAVO-dubbelbesluit	27 32
AZIË	- Het exclusieve burgerschap van de Afgaanse vrouwen - De financiering van de Taliban	28 29
VERENIGDE STATEN	V.S.-senaat wil nucleaire suprematie behouden	31
BEWEGING	NAVO en democratisch deficit	33
RUSLAND	Bombardementen op Tsjetjenië	34
BELGIË	Belgische begroting 2000	35
VREDESINITIATIEVEN	Dialogavond - 50 jaar vredesbeweging	36
VOOR DE VUIST	Oorlogseugens rond Kosovo	39

Werken mee aan dit blad: Georges Spriet - Willy Courteaux - André De Smet - Rudolf Boehm - Jean Pierre Everaert - Mère De Smet - Ludo De Brabancier - Antoine Uytterhaeghe - Jakke Scheffhout - Hilt Teuwen - Marie Jeanne Vanmol - Michel Billau.

vrede

sedert 1957
tweemaandelijks tijdschrift
vrede vzw
studie- en informatiecentrum
internationale politiek, vredes- en
ontwikkelingsproblematiek

redactie - beheer - publiciteit
galgenberg 29 - 9000 gent
prk. 000-0956015-80
tel. (09) 233 46 88
fax (09) 233 56 78
e-mail: vrede@ngonet.be
internet:
www.democratisch-links.be/vrede

leesgeld :

110 fr.: los nummer
600 fr.: 6 nummers per jaar
700 fr.: instellingen met factuur
800 fr.: Nederland en E.U.
1.000 fr.: rest van de wereld

43 gulden op postbankgiro nr. 5267830
van Ad Woudenberg / VREDE postbus
92311 1090 AH Amsterdam

steunabonnement : 1.000 fr.
abonnementendienst: L. Verwest
vrede wordt gedrukt op
kringlooppapier
offset druk:
Nevelland, B.W., 9850 Nevele

redactie :

Lucien Bollaert, André De Smet, Jan Olsen,
Georges Spriet, Victor Stuyck, Ludo De
Brabander, Marie-Jeanne Vanmol, Antoine
Uytterhaeghe
redactiesecretaris: L. Bollaert.
hoofdredacteur: André De Smet.
verantwoordelijke uitgever:
Michel Vanderborgh
Beukendreef 15, 9401 Pollare-Ninove

De ondertekende artikels beantwoorden niet
noodzakelijkerwijze aan ons standpunt.
Overname van artikels is slechts toegelaten
mits bronvermelding en toezending van een
oresentemerkje

Minister van Buitenlandse Zaken L. Michel hield op 25 september z'n toespraak voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties

Minister Michel:

(L.Michel verwijst naar de twee jonge Guineërs die dood werden aangetroffen in het landingsstel van een Sabenavliegtuig.)

"Dit drama brengt ons bij de rauwe realiteit van de on-evenwichtige ontwikkeling. Een miljard 300 miljoen vrouwen en mannen leven of trachten te overleven met minder dan een dollar per dag: 840 miljoen onder hen, waarvan 160 miljoen kinderen, lijden dagelijks honger en aan ondervoeding. Erger nog, 260 miljoen kinderen gaan niet naar de lagere of middelbare school omdat ze er de middelen niet voor hebben. 250 miljoen kinderen gaan werken in plaats van op de schoolbanken te zitten. (...)

Om de strijd tegen de armoede effectief te maken en opdat het gevecht voor de emancipatie z'n vruchten af zou kunnen werpen, moeten we durven kritisch de mechanismen onderzoeken van de economische fluctuaties die financiële spanningen veroorzaken. Hun sociale gevolgen wijzen op een reusachtige uitbuiting van de zwaksten door krachten die dikwijls onpersoonlijk zijn en bijna niet te omschrijven zijn.

Daarom zijn wij ervan overtuigd dat het in deze geglobaliseerde wereld er op aan komt om het politieke weer de bovenhand te geven. We moeten zonder bijgedachten een nieuwe politieke wereldorde scheppen. De Verenigde Naties moeten krachtiger worden en meer coherentie vertonen in functie van de economische en sociale ontwikkeling. (...) De rechten van de mensheid moeten boven het geldgevoel staan.

Afrika

(...) Wij, Belgen, hebben instinctief interesse voor het lot van Centraal-Afrika; zowel op politiek vlak, als economisch en qua ontwikkeling. België moet de banden met deze regio opnieuw aanhalen die uit z'n geschiedenis en z'n 'expertise' voortspruiten. Dit houdt voor ons ook verantwoordelijkheden in, die mijn regering zeker coherent op zich wil nemen. Ik denk meer bepaald aan de dubbele opdracht van de Verenigde Naties als organisatie voor 't behoud van de vrede, en als organisatie die de ontwikkeling voorstaat. Maar ik denk ook aan de problematiek van de mensenrechten, waar mijn regering bijzonder gevoelig voor is. (...)

We zullen moeten denken aan een reëel partnership met de landen van Centraal-Afrika. Dergelijk akkoord (...) wil een onderdeel zijn van een werkelijke samenwerkingsstrategie. Via de steun van de grote financiële organisaties moet men de economische werktuigen van deze landen kunnen reactiveren en hun sociale en democratische ontwikkeling kunnen valoriseren. In onze ogen is dergelijk partnership gebaseerd op een vrijwillige en respectvolle samenwerking van elk van de ondertekenende landen. Het is hierbij uiteraard uitgesloten dat dergelijk pact zou kunnen worden geïnterpreteerd als een neokolonialistische poging van voogdij over deze regio. (...)

Georges Spriet

Een mens staat toch soms te kijken.

De politieke wereld van de "meest ontwikkelde" landen, het rijke westen zeg maar, is nu al jaren beslissingen aan het nemen waarbij ze zichzelf nog meer ondergeschikt maakt tegenover ondernemers en banken. De politieke macht wordt teruggedrongen tegenover de economische krachten. Het is bon ton om het idee openbare dienst te verguizen. Trouwens overal wordt er geprivatiseerd. Interessante economische sectoren worden goedkoop verkocht aan privé-machtsgroepen. Overheidsinitiatief lijkt wel een schunnig woord geworden. Alles moet "efficiënt" zijn, "rendabel" en "competitief": de wetten van de kapitalistische markteconomie moeten overal doorgang vinden. Onze politieke leiders beslisten in Maastricht dat de Europese Centrale Bank zou geleid worden door technocraten op wie de politieke wereld geen invloed meer kan uitoefenen. Beurs en markt bepalen alleen het monetair beleid.

Onze beleidsmensen verroerden geen vin destijds, bij de onderhandelingen van het Multi-Investeringsakkoord (MAI). Ze waren op weg om te beslissen dat transnationale ondernemingen in niks mochten gehinderd worden. Gelukkig was er een combinatie van Frans "cultureel verzet" en alertheid bij een deel van de civiele maatschappij om de zaak binnen de OESO te kelderen. Maar eind van het jaar staat een en ander weer op de agenda in Seattle, nu van de Wereldhandelsorganisatie (WTO).

En nu komt onze kersverse minister van Buitenlandse Zaken een pleidooi houden om de politiek suprematie over het economische te geven. Ware het niet zo'n ernstige zaak we zouden in een schaterlach uitbarsten. Maar goed, we kijken met zeer veel aandacht naar het optreden van België in Seattle.

Afrika

België kocht een groot deel van Centraal-Afrika over van haar koning Leopold II. Hijzelf, en nadien ook de Belgische regering, waren verantwoordelijk voor onnoemelijke gruwelijkheden in Congo. Wij hebben daar massamoorden op onze kerfstok. We hebben de rijkdom van dat land gebruikt ter eigener voordeel en ontwikkeling. Als bij de onafhankelijkheid een progressief nationalist aan het bewind komt, doen wij er alles aan om hem te elimineren. De Verenigde Naties zijn medeplichtig. België speelt z'n eigen rol in de moord op Lumumba. Wij zijn jarenlang de beschermengel van een bloedig dictator, die de bodemschatten van zijn land uitverkoopte. Vandaag gaan we een beroep doen op onze 'historische banden' en onze 'expertise' om een partnership aan te gaan?

De eerste paragraaf van elk partnership zou minstens uit excuses moeten bestaan voor het 'misdadig historisch' aspect van ons optreden in die regio. En men zou bereid moeten zijn om samen te werken met die politieke stromingen die in de eerste plaats de ontwikkeling van het land zelf voorstaan, en niet het land alleen maar ten dienste van de "wereldhandel" willen stellen. We zouden al kunnen beginnen met de oorsprong van de diamant absoluut te garanderen...

Het recht op humanitaire inmenging

(...) De interventie van de NAVO heeft voor een gevoelige versterking gezorgd van het idee dat morele en ethische beschouwingen belangrijker zijn dan het klassieke concept van de nationale soevereiniteit in de internationale relaties. Als er een les is die de VN uit de 20ste eeuw moet trekken dan is het wel het begrip dat een staat zich niet kan verschuilen achter het principe van "geen inmenging in binnenlandse aangelegenheden" als deze staat z'n eigen bevolking massacreert. Dergelijk juridisch formalisme zou er uiteindelijk op neerkomen toe te geven, - zoals de VN-baas in Kosovo Bernard Kouchner het stelde -, dat het "wettelijk is, weze het onelegant, om z'n eigen bevolking uit te moorden".

(...)

Dat de VN niet z'n rol heeft kunnen spelen heeft niet zo zeer te maken met meningsverschillen over de grond van de zaak, dan een heuse kloof tussen voorstanders van het recht op humanitaire inmenging en de verdedigers van het traditionele juridisch systeem dat gebaseerd is op de nationale soevereiniteit.

België vindt het erg jammer dat een mogelijk dubbel veto de formele hindernis vormde die echt haaks stond op de extreme urgentie van het probleem. Wij durven hopen dat dit gebruik van geweld zonder toestemming van de Veiligheidsraad geen 'precedent' inhoudt. De wereld heeft een internationaal juridisch systeem nodig ter vervanging van de wet van de sterkste. Daarom hopen we dat we met resolutie 1244 terugkeren naar de internationale legaliteit

Kosovo

"Morele en ethische beschouwingen verdringen het principe van soevereiniteit van een land." Nee, meneer de Minister.

En eigenlijk zegt u het zelf. Het is de macht van de sterkste, die zich bedient van morele en ethische dekmantels, om het principe van soevereiniteit van een land aan te vallen. De globalisering, - de huidige uitweg van de kapitalisten om winsten te vergroten en kapitaal te accumuleren -, is de vijand van elke soevereine staat. Dat bewijst de hardnekkigheid van de belangenverdedigers van de transnationale ondernemingen in bijvoorbeeld de MAI-onderhandelingen. De internationale financiële instellingen zijn al jaren bezig de economische soevereiniteit van landen aan het afbreken. Overal worden dezelfde vuistregels opgelegd als voorwaarde voor kredieten: privatiseringen, terugdringen van de overheid, grenzen open. Sedert het einde van het reëel bestaande socialisme, is de nood om ook de politieke soevereiniteit af te breken, in functie van een vlottere overheersing door investerings- of handelskapitaal, ernstig toegenomen.

Dat is, schreven wij hier voorheen al, in onze ogen de betekenis van de nieuwe NAVO-strategie.

Maar misschien domineert "Mario-superkritikaster" veel te veel mijn klavier, en moeten wij u gewoon op uw woorden nemen. Op basis van morele en ethische waarden zal onze regering eerlijke handelsrelaties (te beginnen met goede prijzen voor grondstoffen) bewerkstelligen? Of misschien dat een kleine absolute minimum: een Tobin-taks op het immense internationale kapitaalverkeer?

"Druk op de maag? Majesteit dat moeten de Kongomillioenen zijn!"
"Onmogelijk dokter, ik kan je verzekeren dat die al verteerd zijn."

(uit het blad *Fischietto*, Turijn, 27 februari 1906)

Wist je dat...

... tussen 1970 en 1990 de Verenigde Staten in de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties 60 maal gebruik maakte van haar veto-recht. Groot-Brittannië deed dit 26 maal, Frankrijk 11 maal en de Sovjet-Unie 8 maal, maar dat in de openbare opinie door de desinfor-

matie de indruk bestaat dat het andersom is.

... er bij de landing in Frankrijk op 6 juni 1945 er twee Amerikaanse en twee Britse legerkorpsen werden ingezet maar dat vandaag, als gevolg van de manipulatie en de Hollywood-films, de indruk wordt gewekt dat het hoofdzakelijk Amerikanen waren.

... het IMF en de Wereldbank twee componenten zijn van ideologie van de Verenigde Staten, met aan de basis de vrije markteconomie en ... dat beide instellingen de andere landen verplichten het Amerikaans economisch en politiek model over te nemen.

... tijdens de tweede wereldoorlog de V.S. lange tijd met Vichy samenwerkte om De Gaulle zo lang mogelijk te isoleren en dat voor haar projecten m.b.t. de na-oorlogse tijd de V.S. zelf voorzien had een deel van Frankrijk aan België toe te vertrouwen en Frankrijk als een bezettingszone te beschouwen.

... de Franse dienst voor statistiek tot de conclusie gekomen is dat de tussenkomst van de arbeiders in de sociale zekerheid van 1986 tot 1996 gestegen is van 17 % naar 21,7 % en dit terwijl de patronale bijdrage tijdens dezelfde periode daalde van 53,8 % naar 47,9 %.

... de tien procent rijkste Belgen nagenoeg evenveel bezitten als de overige 90 procent.

... het aantal lobbyisten, vertegenwoordigers van multinationale e.a. groepen, die rond de E.U. opereren, op vijftienduizend worden geschat.

... de fabrikant van het kattenvoeder Whiskas in de Franse T.V.-zender TV-1, een advertentiecampaagne heeft ingezet die 50 miljoen frank gaat kosten.

Over duiven en haviken

Aan het slot van de vorige "Uitkijk" schreef ik, bij wijze van conclusie, het volgende (neem me niet kwalijk dat ik mezelf citeer): "Een oorlog breekt niet noodzakelijk uit omdat beide partijen of één van beide partijen een oorlog willen. Vaak ontstaat een oorlog omdat er een escalatie van spanningen ontstaat die op een gegeven ogenblik niemand nog beheerst. Het is zoals een weggeworpen lucifer een bosbrand doet ontstaan".

Deze woorden waren nog niet eens gedrukt, toen uitlekte dat we tijdens de Kosovo-operatie aan de rand van een wereldoorlog hebben gestaan. Toen de Russen vroegtijdig het vliegveld van Pristina bezetten, gaf de opperbevelhebber van de NAVO-strijdkrachten, de Amerikaanse generaal Clark, toe dat hij de KFOR-commandant Jackson HET BEVEL HAD GEGEVEN met geweld de Russische troepen van het vliegveld te verjagen. Jackson weigerde het bevel uit te voeren met de woorden: "Ik ben niet bereid de Derde Wereldoorlog voor u te beginnen".

Dit verhaal is niet afkomstig van een op sensatie beluste journalist (journalisten zijn altijd "op sensatie belust" als ze iets te melden hebben wat de een of andere autoriteit niet zint). Het verhaal komt van generaal Clark zelf. Hij weet verder ook te melden dat er achter de schermen "een veldslag tussen haviken en duiven" woedde die tot grote spanningen leidde binnen de NAVO. We wisten het al, maar zo horen we het nog eens uit de mond van iemand anders.

Men kan dit verhaal als een laattijdige voetnoot bij de vorige "Uitkijk" beschouwen, of als een inleiding tot enkele overwegingen die ik hier ten beste wil geven in verband met de vragen die men kan stellen over militair ingrijpen.

Een eerste vraag die men kan stellen, luidt: is militair ingrijpen ooit verdedigbaar? (Ik wil het hier niet hebben over de vraag of een land zich mag verdedigen tegen militaire agressie van een ander land.) Extreme pacifisten zullen misschien zeggen: neen. Dan moeten ze wel beseffen ze de oorlogsverklaring van Frankrijk en Engeland tegen nazi-Duitsland moeten afkeuren. Ook als men ervan uitgaat dat de oorlogsverklaring van de beide landen op de eerste plaats ingegeven was door zelfbehoud en dus door eigenbelang (en niet door het lot van de Polen), dan nog zullen ook gematigde pacifisten of anti-militaristen moeten erkennen, dat een oorlog tegen Hitler onvermijdelijk was. De vaststelling dat er bij oorlogvoering ook eigenbelang in het spel is, kan dus niet gelden als argument om elke oorlog zonder enige beperking of nuancering af te wijzen.

Wat men wél kan zeggen is, dat eerst alle andere middelen (diplomatie, politieke en/of economische druk, enz.) uitgeput moeten zijn.

Stel dat alle andere middelen uitgeput zijn, dan blijven er toch nog enkele vragen.

Een eerste vraag is deze. Kan het conflict waarmee we geconfronteerd worden, met militaire middelen worden opgelost? Dat betekent dat men, na een militaire overwinning, ongeveer (en liefst precies) weet, hoe men de politieke, economische en sociale problemen die zich daarna stellen wil oplossen. Men kan met de vraagstelling nog een stap verder

gaan en de vraag opperen, of men de oorzaken die aanleiding hebben gegeven tot militair ingrijpen nog niet verergert juist door dat militaire ingrijpen. Kosovo is een goed voorbeeld. De Kosovaren zijn nooit zo gruwelijk behandeld als juist tijdens de oorlog, en nu die oorlog voorbij is, zijn het de Kosovaren die etnische zuivering houden.

Een tweede vraag die gesteld moet worden als men dan toch tot militair ingrijpen beslist, is: op welke manier grijpen we militair in? Die vraag moet niet alleen gesteld worden met betrekking tot de meest doeltreffende manier van ingrijpen, maar ook met betrekking tot de situatie die zal volgen na het beëindigen van de oorlog. Ook hier is Kosovo het schoolvoorbeeld van hoe het niet moet. De gewezen Britse generaal Sir Michael Rose heeft in augustus daarover vernietigende uitspraken gedaan. "Je kunt ingewikkelde politieke, humanitaire en militaire problemen niet oplossen vanaf vijf kilometer hoogte". Hij trok heftig van leer tegen Clinton en Blair, die, nog vóór de bombardementen begonnen waren, verklaarden in geen geval grondtroepen te zullen inzitten. Er mocht namelijk geen enkele NAVO-soldaat sneuvelen.

Het economische dwangbuis waarin de grote internationale instellingen als IMF en Wereldbank talloze arme landen hebben geperst is een belangrijke factor in conflicten die een etnische dimensie hebben maar die vaak een economische achtergrond hebben.

Let wel, generaal Rose was geen tegenstander van militair ingrijpen in de gegeven situatie. Hij vond het alleen een ondoelmatige wijze van ingrijpen. Het Servische leger is intact gebleven. Milosevic is nog aan de macht. Het land is grotendeels verwoest. En de etnische problemen zijn niet opgelost. De hele operatie is dus zowel militair als humanitair een flop, niet omdat er iets misgelopen is, maar omdat alles heel precies verlopen is zoals men kon verwachten.

Los van de doeltreffendheid van een "humanitair" ingrijpen met wapengeweld, rijst vervolgens de vraag: waar en wanneer moet men om humanitaire redenen ingrijpen? De wereld is rijk aan gewapende conflicten met alle gruwelen die ermee gepaard gaan. Sommige ervan hebben kortstondig de actualiteit beheerst. Andere, zoals de nu al dertig jaar durende burgeroorlog in Angola, blijken nog nauwelijks nieuwsaarde te hebben. Als het westen overal ter wereld met de wapens wil ingrijpen waar humanitaire doeleinden na te streven zijn, betekent dit in feite een constante voet van oorlog in tenminste twee of drie werelddelen. Dit betekent dat de westerse landen hun militaire budgetten met, laten we zeggen, tien moeten vermenigvuldigen, en dat opnieuw een algemene dienstplicht (liefst van twee jaar) moet worden ingevoerd om genoeg soldaten te hebben om overal ter wereld te gaan vechten. Een maatschappij die zo iets zou doen, zou zichzelf vernietigen. Dat gebeurt natuurlijk niet. In de meeste gevallen kijken we dus toe. Af en toe hebben de westerse leiders eens een moralistische oprisping.

Uitkijk

Dat is dan hypocrisie. Want het westen kijkt niet zomaar toe. Het levert zijn bijdrage. Om te beginnen levert het voor een groot deel de wapens waarmee gevochten wordt. Soms gaat het nog verder en worden volksgroepen opgestookt om te vechten. De burgeroorlog in Angola is ontstaan omdat Amerika en Zuid-Afrika het post-koloniaal politiek regime van Angola te links vonden en daarom massa's wapens hebben gegeven aan een dolle hond die Savimbi heet. De Belgische FN-fabriek verkocht licenties aan Zuid-Afrika, vooral van lichte wapens dus, waarmee het apartheidsregime de eigen burgers terroriseerde en doodschoot. FN verkocht ook licenties aan Indonesië en met die wapens kon Soeharto tienduizenden Oost-Timorezen laten vermoorden en de moordenaarsbendes uitrusten die Uno-troepen nu proberen te ontwapenen.

Maar er zijn niet alleen de wapenleveringen.

Het economische dwangbuis waarin de grote internationale instellingen als IMF en Wereldbank talloze arme landen heb-

ben geperst is ook een belangrijke factor in conflicten die een etnische dimensie hebben (of niet hebben) maar die, als men de grond van de zaak wil blootleggen, vaak een economische achtergrond hebben (en ik druk me voorzichtig uit). Natuurlijk moeten we het westen niet met alle zonden van Israël beladen. Die arme landen zijn ook geen doetjes (waarom zouden ze meer doetje zijn dan wij?) en vele ervan hebben akelige dictators. Sommige daarvan hebben we trouwens zelf aan de macht geholpen of met alle middelen gesteund zodra ze aan de macht waren, uit eigenbelang. Alleen wanneer zo'n dictator dan ineens iets doet wat niet in ons kraam past, worden ze gediaboliseerd en wordt hun land uitgeroepen tot "schurkenland". Ach, u weet nog wel wat die Amerikaanse staatsman (wie was het ook alweer) ooit eens zei: "Natuurlijk is het een smeerlap, maar het is ONZE smeerlap".

W. Courteaux

Zo zijn ze ...

Wiens brood men eet wiens woord men spreekt

De gewezen - nogal zelfingenomen - CVP premier van de vorige regering blijft na zijn nederlaag in de parlementsverkiezingen van 13 juni, dankzij een groot aantal voorkeurstemmen senator. Hij behoudt dus een goed betaalde job.

Het is normaal dat zijn kiezers van hem verwachten dat hij, ook al zit hij in de oppositie hun belangen zou verdedigen. Dit blijkt het minste van zijn zorgen.

Jean-Luc Dehaene vindt senator voor hem een te kleine job.

In stilte had hij gehoopt secretaris-generaal van de NAVO te worden. Zijn Amerikaanse vrienden hadden echter meer vertrouwen in de poulain van hun belangrijkste bondgenoot Tony Blair. Het was dus Robertson die het haalde. Ondertussen viste hij naar een post van commissaris van de Europese commissie maar Prodi kon hem slechts een tijdelijke functie in een adviescommissie bezorgen. Maar Jean-Luc mikt hoger, bij voorkeur een financieel interessantere job. Begin september werd de eerste stap gezet. Het telecommunicatiebedrijf Tel-Info kondigde aan dat Dehaene zitting zou nemen in haar raad van bestuur. Pas enkele dagen later kwam het grote nieuws. De non-ferrogroep Union Minière, waarvan de Generale Maatschappij met 25 % de belangrijkste aandeelhouder is, maakte bekend dat Jean-Luc Dehaene in de raad van bestuur opgenomen werd. Hij wordt er een collega van gedelegeerd bestuurder Karel Vinck van het Vlaams Economisch Verbond (VEV) en van

Thomas Leysen, de tweede man in de non-ferrogroep maar tevens voorzitter van de uitgevergroep VUM, die De Standaard, Het Nieuwsblad, de Gentenaar en Het Volk uitgeeft. Moniek Delvou, de vroeger woordvoester van Dehaene, werd eveneens in de leiding van de Union Minière opgenomen als directeur communicatie.

Bij de informatie van de overstap van Dehaene naar de Union Minière schreef De Standaard (15/9/99): "Tijdens zijn laatste buitenlandse reizen viel het op dat Dehaene zich alsmaar meer gedroeg als de ambassadeur van het Belgische bedrijfsleven". Laten we hem niet ambassadeur maar handelsreiziger noemen.

Kortom, vandaag wordt hij betaald voor de bewezen diensten in afwachting dat hij, als gewezen Belgisch premier die in binnen en buitenland heel wat "goed volk" kent aan de Union Minière en zijn aandeelhouders veel nuttige diensten zal kunnen leveren.

Wat zijn kiezers betreft die in hem hun vertrouwen gesteld hadden ja, die kunnen wachten.

Want Jean-Luc Dehaene die zijn politieke carrière in een standenpartij als de CVP in hoofdzaak te danken heeft aan de steun van het ACW blijkt nu de arbeidersbeweging over boord gegooid te hebben. Het wordt, nu hij aan de andere kant van de barrière staat, wel duidelijker waarom hij reeds als premier, ondanks het verzet van het ACW het systeem van "werknemersparticipatie" trachte op te dringen.

Zijn argument: de "klassentegenstellin-

gen" zijn achterhaald. Hierbij kiest hij duidelijk voor de stelling dat de winst-uitkering geen loon is waardoor geen sociale zekerheidsbijdragen zouden moeten afgehouden worden. Met andere woorden er gaat slechts 25 % roerende voorheffing af en geen 50 % of meer aan loonbelasting. Kortom een principe dat sinds lang door het patroon verdedigd wordt. Nu Dehaene in een beheerzetel zit is zijn eerste taak als senator om zijn nieuwe meesters te dienen met een wetsvoorstel voor de invoering van "werknemersparticipatie". Het is nu afwachten hoe de vakbonden, in eerste instantie het ACV, maar ook de CVP en de andere partijen hierop gaan reageren.

Noteer dat Jean-Luc Dehaene een van die politici was die het graag had over de noodzaak van een Nieuwe Politieke Cultuur. Noteer eveneens dat de commissarissen van de Europese commissie, na de historie Bangemann, bij hun aanwerving een verbintenis moesten ondertekenen dat ze na het beëindigen van hun termijn of bij ontslag geruime tijd moeten wachten vooraleer naar de privé-industrie over te stappen. Met de zaak Dehaene wordt het duidelijk dat er in ons land dringend een dergelijk principe zou moeten worden toegepast.

André De Smet

P.S. Ondertussen werd bekend gemaakt dat J.-L. Dehaene ook toegetreden is tot de raad van beheer van de S.A.I.L. Trust, de vzw Flanders Language Valley Fundation opgericht rond het bedrijf Lernout-Hauspie.

Fusiegolven

Waar eindigt de concurrentiestrijd?

Er gaat bijna geen dag meer voorbij of we horen al opnieuw van de samentmelting (fusie) van twee grote ondernemingen, in alle vriendschap beklonken, of van de vijandige overname van één door een andere, te zwijgen nog van de geruisloze overname van vele kleinen door één grote. Wat gebeurt er? Wat zijn er de oorzaken van en wat de gevolgen?

Marx in 1867: "Een kapitalist is enkel respectabel als het gepersonifieerd kapitaal. Als dusdanig deelt hij met de schatverzamelaar een absolute drift om zich te verrijken. Wat echter bij een schatverzamelaar overkomt als een individuele obsessie, is bij de kapitalist de uitwerking van een maatschappelijk mechanisme waar hij maar een drijfwieltje van is. Bovendien maakt de ontwikkeling van de kapitalistische productie een onophoudelijke verhoging nodig van het in een onderneming gevestigde kapitaal en de concurrentie dringt iedere individuele kapitalist de immanente wetmatigheden op van de kapitalistische productiewijze als uiterlijk dwingende wetmatigheden. Om zijn kapitaal te behouden, is hij gedwongen het onophoudelijk uit te breiden, en uitbreiden kan hij het enkel door voortschrijdende accumulatie."

De moderne economie die in Europa is opgekomen sinds het begin van de moderne tijden in de 'Renaissance', is niet zonder meer 'dé' economie. Ze heeft integendeel haar eigen specifieke kenmerken die reeds duidelijk aangeduid werden door de klassieken Adam Smith, David Ricardo en Karl Marx. Die moderne economie is niet op de eerste plaats gericht op het produceren van gebruiksgoederen ter bevrediging van huidige en plaatselijk aanwezige behoeften, maar van dingen en diensten die een ruilwaarde bezitten die een voordelige ruil belooft die dan ook kan en moet dienen om de plaatselijke behoeften aan gebruiksgoederen te kunnen bevredigen.

Die moderne economie is dus een markteconomie, d.w.z. op de eerste plaats een aanbodseconomie ('supply-sided economics'), in tegenstelling met een vraagseconomie die op de eerste plaats wil beantwoorden aan huidige en plaatselijk aanwezige behoeften.

Hoe meer ondernemingen echter overgaan tot zo'n markteconomie, hoe meer er op de markt concurrentie zal heersen. En hoe meer de markteconomie zich over de wereld verspreidt, hoe meer zich een wereldwijde concurrentiestrijd zal voordoen. Om aan die concurrentiestrijd het hoofd te bieden, zijn de producenten gedwongen onophou-

van de arbeid verhoogd wordt, kunnen dan weer op twee manieren worden aangewend.

Vooreerst, en dat is de tweede methode om aan de concurrentiestrijd het hoofd te bieden: men kan van de nieuwe machines gebruik om met minder arbeidskrachten of werkuren hetzelfde productvolume voor te brengen als tevoren.

■ TOTAL-PETROFINA EN ELF:

Na een zes maanden durende strijd tussen deze twee mastodonten van de Franse petroleummaatschappijen is de beslissing gevallen. Elf legt de duimen voor Total-Petrofina. De strijd tussen de twee groepen was ook de strijd tussen de twee bedrijfsleiders, de PDG van Elf Philippe Jaffré en de PDG van Total-Petrofina Thierry Desmaret die beiden voor hun aandeelhouders het onderste uit de kan wilden halen. Dat deze fusie aan 2.500 werknemers hun job zal kosten is het minste van hun zorgen.

Jaffré die de nederlaag leed zal zich echter geen zorgen moeten maken voor de toekomst. Alhoewel hij de lippen op elkaar houdt wanneer hem vragen worden gesteld over de omvang van zijn uitstappremie werd door goed ingelichte bronnen toch eventjes de sluier opgelicht. Jaffré zou als afscheid een premie krijgen van 200 miljard F.Fr. (± 1,2 miljard B.fr.) of 250 miljoen Fr.Fr. (1,5 miljard B.fr.).

Noteer dat dit 36.764 maal of 45.955 maal het maandelijkse minimumloon is van een Franse arbeider.

Ondertussen staat het patronaat aan de klagmuur als de werknemers loonaanpassingen vragen of de invoering van de 35-urenweek. (ads)

Petroleum in de nieuwe krachtsverhoudingen

Belangrijkste groepen (cijfers 1998)

	▶ PRODUCTIE miljoen barrels per dag	▶ RESERVES miljoen barrels	▶ CAPACITEIT RAFFINAGE miljoen barrels per dag
1 EXXON MOBIL (VS)	4,3	21,5	6,6**
2 SHELL (GB/NL)	3,7	20,5	3,4
3 BP AMOCO ARCO (GB/VS)	4,1	19,4	3,3
4 TOTALFINA ELF (Fr./Belg.)	2,1	9,6	2,4
5 CHEVRON (VS)	1,5	6,2	1,6
6 TEXACO (VS)	1,3	4,7	1,5

delijk hun productiviteit op te drijven: hun 'kapitaalproductiviteit' (het productvolume in verhouding tot het ingezette kapitaal) en/of hun arbeidsproductiviteit (het productvolume in verhouding tot het aantal werkkrachten of werkuren).

Nu zijn er om de productiviteit van een onderneming of een bedrijf te verhogen, welgeteld drie methodes.

Men kan ten eerste de kapitaalproductiviteit verhogen door de loonkosten te verlagen. Wat het best gebeurt door de productie te verplaatsen naar lage-loonlanden (de 'delocalisatie'). Men kan echter ook, zonder delocalisatie, de kapitaalproductiviteit verhogen door de arbeidsproductiviteit op te drijven, met behulp van nieuwe machines. Machines waardoor de productiviteit

Ten tweede, en dat is de derde methode om het in de concurrentiestrijd te halen: men kan van de nieuwe machines gebruik maken om met onverminderde arbeidskrachten of werkuren een veruit groter productvolume voort te brengen.

In de praktijk doet zich natuurlijk een mengeling voor van de aanwending van de drie methodes: delocalisatie (met plaatselijke ontslagen), ontslagen (ook zonder delocalisatie) en/of verhoging van het productvolume (zonder ontslagen). Technisch zowel als economisch gezien is echter de derde methode de meest interessante. Technisch gezien omdat een sneller werkende machines meestal slechts rendabel is als ze gebruikt wordt voor een opgedreven massaproductie. En ook econo-

misch gezien kan enkel de productie van een groter productvolume de nodige winst opleveren om de gedane investeringen terug te verdienen. En liefst ook het nodige kapitaal te vergaren voor de volgende ronde in de concurrentiestrijd.

In feite zal op die manier de concurrentiestrijd nog eens opnieuw aangescherpt worden. Want het volstaat natuurlijk niet (met de nieuwe machines en onverminderde arbeidsinzet) een groter productvolume voort te brengen. Dit groter volume moet ook nog kunnen afgezet (of verkocht) worden. En dat kan enkel door vergelijkbare producten van andere producenten en deze producenten zelf van de markt te verdringen. En wanneer dat lukt, zullen die anderen 'vrijwillig' moeten instemmen met een fusie of zich blootstellen aan een 'vijandige overname' of gewoon failliet gaan. (Fusies en overnames zijn eigenlijk alleen maar verdoken vormen van faillissementen waarbij de betrokkenen 'de boeken neerleggen', vooralsnog niet bij een handelsrechtbank maar bij

een overmachtige concurrent.)

Het gevolg ervan (en niet de oorzaak!) is de fameuze 'globalisering', die er in feite in bestaat dat de gehele wereldproductie in steeds meer sectoren stilaan het monopolie of oligopolie wordt van een steeds kleiner aantal reusachtige ondernemingen die de gehele wereldmarkt gaan overheersen.

Ondertussen hebben alle drie de bovenvermelde methodes om het hoofd te bieden aan de concurrentiestrijd op de wereldmarkt, nog een ander gevolg. Ze verlagen, met name, de op wereldschaal aanwezige koopkracht. Door delocalisatie worden goed betaalde arbeidskrachten vervangen door slecht betaalde. Het voortbrengen van hetzelfde productvolume met minder arbeidskrachten betekent (eveneens) werkloosheid. Vooral echter het verdringen van andere producenten van de markt door het concurrentieel aanbod van een groter productvolume leidt tot het verlies van koopkracht zowel van de uitgeschakelde ondernemingen als

van hun tewerkgestelden (die eveneens werkloos worden).

Koopkracht berust overigens niet enkel op het bezit van centen maar op het vermogen die centen te verdienen door producten voort te brengen waar echt een vraag voor bestaat. Wanneer echter op wereldschaal de koopkracht slinkt, krimpen ook de markten of gewoon de wereldmarkt. De concurrentiestrijd wordt er dan nog eens door aangescherpt. En daarvan zal het gevolg zijn dat ook het totaal volume van de wereldproductie zal verminderen, want de monopolies of oligopolies zullen niet blijven produceren voor markten waar er geen koopkracht te bespeuren valt. De wereldbevolking zal, over het geheel gezien, blijven verarmen. De globalisering betekent in feite dat de moderne economie of productiewijze, of we die nu 'kapitalistisch', 'technologisch' of 'vrijemarkteconomie' noemen, op haar laatste benen loopt.

Rudolf Boehm

Noord-Zuid

Liberalisering ten koste van ontwikkeling

De voedselproductie is de afgelopen 10 jaar met één vijfde toegenomen en toch lijden meer dan 800 miljoen mensen honger. De schuldenlast van de derde wereld bedraagt 1.950 miljard dollar. De huishoudens in de VS hebben gezamenlijk 5.500 miljard schulden. De Verenigde Staten hebben een openbare schuld van 5.500 miljard. De gezamenlijke openbare schuld van de 15 Europese staten zou ook 5.500 miljard dollar bedragen. De militaire uitgaven bedragen 780 miljard dollar. En toch blijft men de derde wereld als de grote schuldenaars beschouwen.

Landen uit industriële gebieden voeren een sterke diplomatieke druk uit via internationale instellingen die ze gemakkelijk kunnen controleren zoals: OVSE, VN-Veiligheidsraad, Internationaal Gerechtshof in Den Haag. Daardoor verdedigen zij de machtsverhoudingen die door hen belangrijk geacht worden.

De Wereldhandelsorganisatie (WTO) die werkt aan de liberalisering van de wereldhandel, organiseert de verdwijning van de binnenlands markten van de landen in ontwikkeling. Land-

bouwers in de derde wereld gaan hierdoor failliet en hun faillissement betekent voedselimport vanuit het noorden (de VS en Europa) en invoer van dure afgewerkte producten.

De wetten van de vrijhandel worden door het noorden naar eigen goeddunken opgemaakt en uitgevoerd via internationale instellingen zoals IMF, GATT en WTO. De economisch zwakkere landen moeten hun olie, aardgas, rubber, suiker enz. verkopen volgens de dictaten van deze instellingen, zodat in 1998 de inkomens in deze landen met 15 tot 40% zijn gedaald. Minder inkomsten aan deviezen betekenen minder geld om reeds aangegane leningen terug te betalen.

De schuldenlast verplicht de landen uit het zuiden nieuwe leningen bij financiële instellingen aan te gaan. De intrest is dan hoger dan bij de vorige leningen en winsten blijven grotendeels eigendom van het noorden.

Tenslotte wordt de kapitaalstroom beperkt en dit betekent dat financiële transacties tussen armere landen moeilijker worden zodat ze afhankelijk blijven van de geldschieters uit het noorden.

Tijdens een bijeenkomst in Keulen op 19 juni 1999 beslisten de regeringsleiders van de acht meest geïndustrialiseerde landen (G-8) tot een verminde-

ring van de schuldenlast, of beter een pseudo-verlichting van de schuldenlast. Enkel de allerarmste landen met de grootste schuldenlast kregen een tegemoetkoming of 41 van tenminste 150 landen die in aanmerking zouden moeten komen. Nochtans hebben de meeste landen uit het zuiden ondertussen reeds viermaal de totale waarde van het oorspronkelijk geleende kapitaal terugbetaald.

Daarenboven is de schuldontlasting die op de top in Keulen werd afgesproken slechts goed voor (in het beste geval) amper 2% van de totale schuldenlast van de derdewereldlanden.¹

De campagne 'Jubileum 2000' dient dus verdergezet om de landen van de derde wereld die elk jaar 200 miljard dollar rente moeten afbetalen (dat is zonder de landen van Oost-Europa mee te rekenen) uit het slop te helpen. Zo dient bv het geld dat bepaalde regeringshoofden persoonlijk gebruikten of plaatsten teruggevorderd te worden, moeten de rentevoeten verlagen en dient de terugbetaling van schulden uit het verleden reëel en voor alle betrokken landen gestopt te worden.

Jean Pierre Everaert

(1) *Le Monde Diplomatique*, september 1999

Nieuwe WTO-ronde: weinig democratie, veel ongelijkheid

Tussen 30 november en 3 december 1999 komen de afgevaardigden van de WTO-lidstaten samen in een derde ministeriële conferentie om de agenda voor een nieuwe grote onderhandelingsronde, de zogenaamde Millennium Ronde, vast te leggen.

De reacties op deze bijeenkomst en haar plannen lopen sterk uiteen. Er zijn er die het de gepaste gelegenheid vinden om de mondiale liberalisering in nog meer sectoren door te voeren. Anderen hebben fundamentele bezwaren of vinden dat het allemaal veel te snel gaat. Vooral de kleinere landen kunnen nauwelijks nog bijbenen met de vroeger gemaakte afspraken. De reacties tegen een nieuwe top klinken het luidst. Meer dan 1.100 niet-gouvernementele organisaties (NGO's) legden een gezamenlijke verklaring af waarin ze zich duidelijk uitspreken tegen de Millennium Ronde. Zij verlangen een herziening en evaluatie van de afspraken die reeds gemaakt zijn. Zo zou er eerst moeten worden nagegaan of de resultaten en gevolgen van de Uruguay Ronde geen fundamentele ongelijkheden hebben gecreëerd en/of gelegitimeerd.

De WTO is het permanente orgaan voor alle multilaterale onderhandelingen in verband met internationale handel. Ze controleert de naleving van akkoorden en heeft een apart bureau voor de beslechting van geschillen. Het Akkoord van Marakech (1994) bestaat uit de oprichtingsakte van de organisatie als opvolger van de GATT (de algemene overeenkomst rond tarieven en handel) en 16 deelakkoorden met betrekking tot specifieke sectoren, zoals bijvoorbeeld landbouw, intellectuele eigendom,...

Stand van zaken

De VS en de EU hebben lang weerstand geboden aan de liberalisering van de landbouw. Zo heeft de EU het nog steeds moeilijk met de afbouw van haar subsidiepolitiek terwijl de VS lange tijd weigerden de importbeperkingen

voor suiker op te heffen. In bepaalde sectoren van de landbouw vertonen beide economische machtsblokken eerder protectionistische reflexen die in een schril contrast staan met het hoerageroep voor meer liberalisering op andere domeinen. De vastberadenheid en de uitwerking van juridische snufjes gaven deze grootmachten de kans bepaalde beschermende maatregelen in stand te houden. De gevolgen van

"Wij weten dat de blanke man onze manier van leven niet begrijpt. Voor hem is het ene stuk grond gelijk aan het andere. Hij behandelt zijn moeder, de aarde en zijn broeder, de lucht als koopwaar die hij kan uitbuiten en weer verkopen als een stel bonte kralen. Zijn honger zal de aarde kaalvreten en slechts een woestijn achterlaten"

Uit: hoe kun je de lucht bezitten? Een indiaanse visie op het beheer van de aarde, geciteerd in 'WTO. De woorden van Seattle. Dossier.' Wereldwinkels, september 1999.

deze politiek zijn ons allen bekend: voedseloverschotten die gestockeerd moeten worden en dumpingpraktijken met ontzettend ongelijke uitgangsposities van de verschillende spelers op de wereldmarkt. De ondernemingen uit de noordelijke machtsblokken zijn doorgaans groter dan die in ontwikkelingslanden en bovendien telen ze vooral monoculturen. Het is een mythe dat deze kweekmethodes enkel voordeel met zich zouden meebrengen. Een recent onderzoek toont aan dat kleine agrarische bedrijven weliswaar een gevarieerder maar daarom niet minder productief systeem hanteren. Bovendien komen er bij de beperkte teelt verschillende minder schadelijke stoffen aan te pas en geraken de gronden minder vlug uitgeput. De verscheidenheid en kleinschaligheid komen de biodiversiteit ten goede. Dat is dan weer belangrijk voor de kleine boerenbedrijven die veredelingstechnieken toepassen opdat de gewassen zich zouden kunnen aanpassen aan zeer specifieke klimatologische omstandigheden. Zij hebben al die varianten om praktische redenen nodig. De patentering en daarmee toe-eigening van bepaalde plantenvariëteiten tast in de eerste plaats deze boeren hun onafhankelijkheid aan. De stijgende monopolisering en de ermee samenhangende verdwij-

ning van soorten bedreigt op lange termijn het leven op aarde.

Niet alleen ecologisch gaat er iets verkeerd. Internationaalrechtelijk bepaalt de sterke lobby binnen de WTO liever zelf hoe de regels er dienen uit te zien. Bovendien wordt er creatief aan interpretatie gedaan en zijn er zelfs juridische legitimaties van dumpingpraktijken en subsidiëring in het akkoord gesloten. Art. 13 - vredesclausule - zorgt ervoor dat in de komende negen jaar geen klachten neergelegd worden tegen het niet nakomen van de verplichtingen aangaande exportsubsidies en interne steun.

In Marakech erkende men dat de Uruguay Ronde negatieve gevolgen met zich meebracht voor bepaalde lidstaten. De beloftes die toen zouden zorgen voor de rechtzetting van deze situatie werden nooit nagekomen.

Een sluipend gevaar voor de ontwikkelingslanden vormt het zogenaamd transparant maken van de situaties in de verschillende lidstaten. In de landbouw zijn zogenaamde landenroosters opgesteld met als doel de economische maatregelen per lidstaat en per product te inventariseren. Eerst worden de maatregelen overzichtelijk gemaakt, vervolgens gelijkgeschakeld en tenslotte afgebouwd. Een fictief voorbeeld maakt dat duidelijk. Stel dat land A een bepaald product voor 120 % subsidieert en verplicht wordt om daarvan 20% af te bouwen, terwijl land B weinig of niets subsidieert en geen subsidies mag invoeren die bij het opstellen van de roosters niet bestonden, dan zijn landen die zwaar subsidiëren steeds in het voordeel. Het transparant maken geldt enkel als men informatie wil lospeuteren bij de lidstaten en geldt duidelijk niet voor de gevolgen die bepaalde landen nu pas ondervinden. Een andere gelegenheid waar het begrip transparantie gretig gebruikt wordt is de bespreking van de regeringstussenkomst. Het gaat slechts om inleidende gesprekken die enkel een adviserend karakter mogen hebben. Toch is de vrees groot dat regeringen heel wat gezag met betrekking tot hun interven-

tie in het economisch gebeuren zouden verliezen.

Een belangrijk thema in de landbouw-akkoorden is het intellectueel eigendomsrecht, m.b.t. het patenteren van leven. De lidstaten kregen in 1994 de verplichting alle nieuwe varianten ontstaan door genetische manipulatie via de geijkte kanalen te patenteren of zelf een juridisch werkzaam en effectief (de overtreders moet kunnen bestraft worden) systeem voor licenties te organiseren (TRIPS - art 27 1994). Patenteren is voor de ontwikkelde landen natuurlijk geen nieuw fenomeen. Zaden veredelen gebeurt al sinds mensheugenis en licenties nemen op levende wezens kennen we in Europa al van de jaren zestig. In 1961 ontstond in Europa de Unie voor Bescherming van Nieuwe Plantvariëteiten. Met de TRIPS is het toe-eigenen van levensvormen een plicht geworden. Vroeger ging men er juridisch en ethisch van uit dat slechts menselijke uitvindingen het voorwerp konden zijn van eigendomsrecht. Daar is men nu blijkbaar van afgestapt.

Een aantal landen heeft getracht een eigen systeem van patentering te organiseren met name de Filipijnen en de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE).

Juridisch zou nog kunnen blijken dat de afspraken in TRIPS niet compatibel zijn met de Conventie inzake Biologische Diversiteit (VN-Conferentie rond milieu en ontwikkeling).

Lobby

De WTO gaat echter nog verder en heeft bepalingen ingevoerd waardoor de regelgeving van de SPS-akkoorden bindend worden voor de lidstaten. Deze *Sanitary and Phytosanitary Standards* zijn tot stand gekomen in 1993. Het is een stel vrijblijvende aanbevelingen omtrent de gezondheidsnormen die ingeroepen mogen worden om de import van goederen te verhinderen. Deze richtlijnen ontstonden tijdens een vrijwillige bijeenkomst waar voornamelijk sterke lobbygroepen heengestuurd werden om de ondernemersbelangen te behartigen. Nestlé stuurde 30 vertegenwoordigers. De ontwikkelingslanden waren opvallende afwezig wat te verklaren viel door het niet verplichtende karakter van deze afspraken. Maar in een lobbyfeer wordt niet echt geijverd voor de wereldgezondheid. De richtlijnen zijn nu verplichtend geworden. Door deze toepassing van de SPS in de WTO verliest Europa bijvoorbeeld het recht om zich op basis van gezondheidsnormen te verzetten tegen de invoer van hormonaal behandeld vlees en genetisch gemanipuleerde organismen. Dit recht hangt nauw samen met de voedselsoevereiniteit van een land.

Het credo van de sterke stem in de WTO blijft 'liberaliseren'. De rijke landen vragen een openstellen van de markten wereldwijd terwijl ze met juridische achterpoortjes de eigen beschermende maatregelen in stand houden. Het zuiden kan die race met moeite bijbenen. De negatieve gevolgen van de eerder gemaakte afspraken boezemen angst in voor wat de volgende onderhandelingsronde zal brengen. Transparantie, die zo belangrijk geacht wordt, is ver te zoeken en er wordt creatief omgegaan met formuleringen die opzettelijk vaag gebleven zijn. De zuidelijke landen hebben niet het aantal vertegenwoordigers om in de vaak technische discussies volwaardig te participeren. Hoewel elke lidstaat een stem heeft, wordt vaak met het principe van consensus gewerkt. Dit wil zeggen dat het akkoord in zijn geheel te nemen of te laten is. Vaak sluipen er net op die manier achterpoortjes of vage formuleringen in. Om deze ondemocratische situatie recht te zetten zijn een nieuwe agenda en Millenniumronde onvoldoende. Om die reden vragen tal van organisaties om een herziening van de WTO en haar werkwijze.

Merel De Smet

Noot:

Wie meer informatie wil over de WTO kan die vinden op het internet. Surf eens naar de site van de WTO zelf (www.wto.org) of maak gebruik van de zoekprogramma's om recente artikels met betrekking tot de WTO-top te kunnen lezen.

Andere interessante adressen die ikzelf geraadpleegd heb zijn
www.oxfam.uk
www.ngonet.be
www.twinside.org.sg (uitstekende site van Third World Network)
www.democratisch.links.be/vrede
 en diverse sites van tijdschriften en kranten

TOP..PUNT

In een interview in "De Standaard" (1/9/99) zegt premier Guy Verhofstadt het volgende: "Er is geen ideologische strijd meer tussen links en rechts zoals we die in onze studententijd hebben meegemaakt. De politieke en ideologische tegenstellingen zijn sedert de val van de muur van Berlijn totaal anders".

Als men Verhofstadt zou moeten geloven zou hij dus niets afweten van de groeiende economische en financiële machten die de democratie bedreigen. Niets over de onder druk van de globalisering uitgevoerde fusies die tot steeds grotere monopolies leiden waarbij steeds meer jobs opgeofferd worden.

Zou hij Renault Vilvoorde vergeten zijn? Heeft hij niets gehoord over een bedrijf als Michelin dat in de eerste zes maanden van '99 12 miljard frank winst maakte en nu ruim zeventuizend arbeiders aan de deur gaat zetten?

Nog zo'n geluid

"De economie is het aan het winnen van de politiek. Door de globalisering en de fusies blijven er in bepaalde sectoren nog maar een paar ondernemingen over die qua omzet groter zijn dan de meeste landen. De nationale regeringen kunnen deze mastodonten niet meer sturen. De politiek hinkt hopeloos achterop".

Karel Van Miert - gewezen voorzitter van de S.P. en gewezen commissaris voor concurrentiebeleid van de E.U. in een interview in "De Standaard" (11-12/9/99).

Wie draagt hiervoor de verantwoordelijkheid?

Door wie en wat werd er iets gedaan om dit te verhinderen?

Welke politief?

ads

World Trade Organisaiton (WTO)

De komende vergadering van de wereldhandelsorganisatie eind november in Seattle zal door Amerikaanse multinationals gesponsord worden. In ruil krijgen ze toegang tot de daar aanwezige regeringsfunctionarissen.

Het organisatiecomité staat onder voorzitterschap van Microsoft top man Bill Gates.

Tot de sponsers behoren Microsoft, KLM partner Northwest Airlines, Boeing, General Motors, Ford, Proctor & Gamble, Xeros en Hewlett Packard.

De vroegere commissaris van de Europese commissie, Leon Brittan waarschuwde er reeds voor dat zulke praktijken vernietigend zijn voor de geloofwaardigheid van de WTO.

De belangrijkste wapenleveranciers van Indonesië

Het stoorde in de voorbije decennia het westen kennelijk niet dat er in Indonesië een regime aan het bewind was dat het niet zo nauw nam met de mensenrechten, en er een regime van terreur woedde tegen allen die in het verweer kwamen tegen Soeharto en zijn gevolg.

Indonesië was voor de VS en zijn bondgenoten daarom van een te groot strategisch belang. Het was een belangrijke afzetmarkt voor hun wapentuig. Ook was Indonesië rijk aan belangrijke grondstoffen en goedkope arbeidskrachten. Men zou al voor minder de andere richting uitkijken.

De belangrijke wapenverkopers komen allen uit het westen, op kop de VS, Australië, Groot-Brittannië, Frankrijk, Duitsland, Finland, Zweden. Ook België en Nederland ontbreken niet in deze club.

De wapenverkoop door de VS in miljoenen \$ aan Indonesië voor de periode van 1975 tot 1995 ziet er als volgt uit.

JAAR	Fms	Com. arms sales	MAP/ Exces	Totaal
1975	51,6	0,3	13,1	65,0
1995	11,3	1,2	-	12,5
1975 & 95	801,0	29,300	78,6	1.118,900

FSM: Foreign Military Sales
Commercial arms sales program
MAP/Exces: Military Assistance program and Excess defence Articles (opleidingsprogramma's en 2dehandsverkoop)

In 1950 begon de Amerikaanse regering met het aanbieden van het 'International Military Education and Training' (IMET)-programma aan Indonesische militairen. Door de nauwe Amerikaans-Indonesische militaire banden zou het aantal van 7300 opgeleide militairen nog opgelopen zijn indien het Amerikaanse Congres dit programma in 1992 niet verbood wegens te grove schendingen van de mensenrechten in Oost-Timor. Indonesië werd hierna verplicht om het 'E-IMET'-programma te starten: lessen ter bevordering van mensenrechten en burger-militaire relaties.

Het 'Joint Combined Exchange Training' (JCET) - programma zorgde voor een feitelijke opvolging van het IMET - programma: trainingen in scherpshutterstechnieken, luchtoperaties en zogenaamde lijf aan lijf gewerkt. Ondermeer de Kopassus-strijdkrachten, gespecialiseerd in martelpraktijken en verdwijningen, werden met dit programma opgeleid. President Clinton verbood twee weken na het Oost-Timorees referendum van 30 augustus 1999 de verkoop van wapens en andere militaire bindingen. Een welgekoemen maar te late actie.

Australië was en is ook zeer actief in de verkoop van oorlogstuig. Dit mag blijken uit volgende gegevens, exclusief de bedragen voor het opleiden van militairen en het houden van gezamenlijke oefeningen.

Militaire uitgaven van Indonesië in miljoenen US.\$ -periode van 1988 tot 1997

JAAR	1988	1989	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997
Bedrag	1.896	1.943	2.150	2.187	2.354	2.262	2.499	2.630	2.859	2.900 *

*geschat
Bron: Jaarboek Sippri

JAAR	Waarde in US\$
1992 & 93	2.620.036
1993 & 94	10.153.964
1994 & 95	1.847.406
1995 & 96	9.293.334

Wanneer we de tabel van wapenimport van Indonesië in miljoenen US\$ nader bekijken voor de periode van 1979 tot 1994 dan zien we dat ze voor een aardige stuiver oorlogsmateriaal hebben gekocht en dat het westen steeds bij de belangrijkste leveranciers is.

A.U.

Jaar	Totaal wapenimport	% samenstelling van de leveranciers & plaats	
1979 & 83	1.300	VS	20%
		Frankrijk	18%
		VK	7%
		Tot. Top 3:	42%
1982 & 86	750	VS	25%
		VK	13%
		Frankrijk	13%
		Tot. Top 3	51%
1984 & 88	715	VS	29%
		VK	15%
		Tot. Top 2	44%
		1985 & 89	750
VK	10%		
Andere landen W.Eur.	55%		
Tot. VS & West Eur	91%		
1987 & 91	950	VS	37%
		Frankrijk	14%
		Andere landen West Eur.	45%
		Tot. VS & West Eur.	96%
1991 & 93	210	Frankrijk	47%
		VS	33%
		Duitsland	19%
		Tot. Top 3	99%
1992 & 94	170	VS	53%
		Duitsland	47%
		Tot. Top 2	100%

Bron:
United States Arms Control and Disarmament Agency

Angola

Eind vorig jaar barstte het geweld in Angola opnieuw in volle hevigheid los. Gevolg: massa's nieuwe vluchtelingen, honger, verkrachtingen, moordpartijen,... Terwijl de hele wereld zich zorgen maakt om de burgerbevolking in de Balkan, kan het conflict in Angola nauwelijks nog op enige belangstelling rekenen. Oorlog in Angola, dat is geen nieuws meer. De VN moeten voorlopig machteloos toezien hoe een vredesproces compleet werd teruggedraaid, door leiders die vooral met zichzelf en hun rijkdommen bezig zijn. Vooral diamanten en olie, die dan weer inkomsten garanderen noodzakelijk voor de aankoop van wapens. Aan deze oorlog verdienen sommigen schatten, waarom zou hij dan ook stoppen?

Angola lijkt wel een hopeloos geval. Al voor de vierde keer sinds de onafhankelijkheid woedt er een open oorlog. Maar nu is er een verschil. De vorige oorlogen in Angola waren een typisch product van de Koude Oorlog. Het linkse MPLA-regime vocht toen met de hulp van Cuba tegen de ondermijningspogingen van de Verenigde Staten en het Zuid-Afrikaanse Apartheidsregime. Die hanteerden nog het spookbeeld van de communistische olievlek, wat voldoende was om een strijdende partij van twijfelachtig allooi als UNITA nagenoeg onvoorwaardelijk te steunen. De VS bijvoorbeeld gaven tussen 1986 en 1991 in totaal 250 miljoen dollar steun aan de Angolese rebellen. In die periode konden enkel de Afghaanse Moudjahidin op nog meer rekenen. De logica van de Koude Oorlog zorgde voor hevige, schier oneindige gevechten, die de strijdende partijen in een patstelling en een land aan de rand van de afgrond duwden.

Met de val van de muur brak een nieuwe tijd aan. Aan de vooravond van het Protocol van Lusaka van 15 november 1994, zag het er heel slecht uit voor Savimbi en zijn UNITA (Nationale Unie voor de Totale Onafhankelijkheid van

Angola); er was het 'verraad' van zijn belangrijkste luitenanten, zijn financieel faillissement als gevolg van de sancties door de VN-Veiligheidsraad (vanaf 1993). Zelfs zijn politieke dood werd voorspeld, na de beslissing van de SADC (de ontwikkelingsorganisatie van de Zuid-Afrikaanse regio) hem voortaan als oorlogsmisdadiger te behandelen en het verdwijnen van een aantal bondgenoten in de regio, m.n. Mobutu (Zaire, later Kongo) en Lissouba (Congo-Brazzaville).

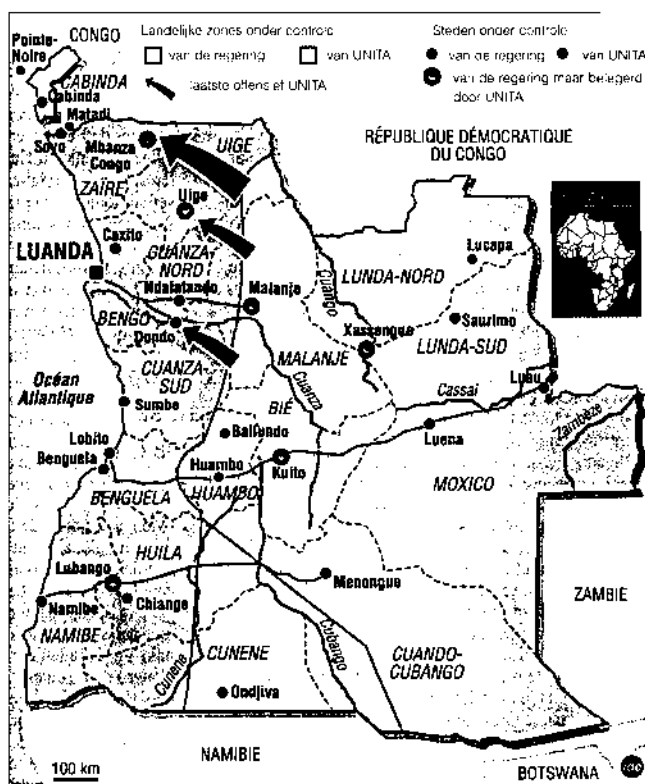
ruil voor ontwapening en de transformatie van het rebellenleger tot een politieke partij. De UNITA-soldaten zouden geïntegreerd worden in het FAA, het Angolese leger. Het Protocol stipuleerde tenslotte de overdracht van de gebieden onder UNITA-controle naar het regime in Luanda.

Probleem was evenwel dat Savimbi niet echt gediend was met een vredesregeling. Van de gebiedsoverdracht kwam niet veel in huis, evenmin als van de demobilisatie. Drie jaar na de ondertekening van het Protocol telde UNITA nog altijd 44.000 goed bewapende manschappen. Amper 11.000 waren opgenomen in het FAA. Maar ook aan de zijde van de regering liep niet alles volgens de afspraken. Het Angolese regime toonde weinig respect voor de clause die bepaalde dat het niet meer verder zou bewapenen. In tegendeel, het FAA zou zich voor enorme bedragen in Moskou bevoorraden (zie kader).

In juni 1997 begon de bom te barsten. De regering verspreidde een communiqué met harde taal aan het adres van UNITA. Kort daarop startte het leger een offensief in de belangrijke diamantprovincie, Lunda Norte, aan de grens met Zaire, die door UNITA werd gecontroleerd. De diamantsmokkel via Zaire was op dat ogenblik goed voor ruim 20 miljard fr., een doorn in het oog van Dos Santos. De diamanthandel

was een lucratieve bezigheid die Savimbi niet zo gauw zou afstaan.

De Angolese regering wilde met het offensief in de eerste plaats zijn tanden laten zien. Na deze waarschuwing staakte het leger zijn offensief na een oproep van UNAVEM III (de VN-verificatiemissie voor Angola). UNITA van zijn kant zou zoals dikwijls een tweeslachtige houding innemen. UNITA leek bereid opnieuw te onderhandelen maar vanop het terrein kwamen meer en meer signalen van een nieuwe algehele mobilisatie en werden mijnenvelden aangelegd. De VN-veiligheidsraad stemde daarop een resolutie die UNITA waarschuwde gevolgd door sancties.

Het protocol van Lusaka

Niets leek een vredesproces nog in de weg te staan. Het Protocol van Lusaka (niet te verwarren met het latere gelijknamige akkoord dat tussen de strijdende partijen in de noordelijke buurrepubliek werd afgesloten) kwam er namelijk na onderhandelingen onder de paraplu van de VN en onder patronage van een trojka met Portugal, de voormalige kolonisator en de protagonisten uit de Koude Oorlog, de VS en Rusland. Het werd bovendien ondertekend door zowel Savimbi (UNITA) als Dos Santos (president van het MPLA-regime). Het Protocol voorzag in de deelname van UNITA aan de macht in

Wapens

In een rapport van Human Rights Watch (HRW) spaart de mensenrechtenorganisatie haar kritiek niet op de VN. Gedurende het hele vredesproces zou de VN zich veel te passief hebben gedragen en de bewapening van de strijdende partijen niet hard genoeg hebben aangepakt.

De echte verantwoordelijken zijn dan weer elders te zoeken: een vijftiental Afrikaanse landen, Rusland, de VS, Europeanen en Aziaten. HRW is duidelijk: de vrienden van Dos Santos en Savimbi zijn medeplichtig aan het hervatten van de burgeroorlog.

In september 1993 kondigden de VN een gedeeltelijk embargo af tegen UNITA, waaronder een verbod op wapenleveringen. Terwijl de leveringen aan UNITA theoretisch geblokkeerd werden, stond het Luanda vrij om zich verder te bevoorraden. In 1995 sommeerde de VN-veiligheidsraad de strijdende partijen om te stoppen met de aankoop van wapens die ten koste gingen van sociale en humanitaire uitgaven. Een aantal leden van de Veiligheidsraad eisten zelfs een totaal embargo. Angola riep echter zijn soevereiniteit in en kreeg daarvoor de steun van Brazilië en Rusland. Bovendien was het voor Luanda duidelijk dat zolang de controle op het embargo tegen UNITA niets voorstelde, men niet veel kon verwachten van de zijde van de regering.

De sympathie van Rusland voor Angola was vooral uit opportunistische ingegeven, namelijk het gegeven van jarenlange wapenleveringen, die mede de schuld hebben veroorzaakt die Luanda heeft uitstaan bij Moskou: 6 miljard dollar. Rusland heeft intussen de spelregels wat bijgeschaafd. Tegenwoordig moet onmiddellijk betaald worden in harde cash.

In maart 1995 kreeg Angola Russische T-55 tanks en artilleriestukken geleverd. Wat later volgden gevechtshelicopters. Het jaar was goed voor 40 miljoen dollar aan wapenverkoop.

In 1996 kocht Angola 12 Russische Mig-straaljagers en 360 vrachtwagens. Het jaar daarop werden allerlei onderdelen geleverd en munitie. In 1998 tekenden Angola en Rusland een militair samenwerkingsakkoord. Daarin engageerde Moskou zich om technische assistentie te leveren voor de modernisering van het FAA. Een bezoek van minister van Buitenlandse zaken, Venancio de Moura, in april 1998 werd gevolgd door een levering van 65 geblindeerde pantservoertuigen. Twee maanden later begeeft Dos Santos zelf zich naar Rusland om er 12 gevechtshelicopters, 4 vliegtuigen van het Type Iliouchine en 6 Antonovs te kopen. Enkele weken later arriveert een Russische delegatie, o.f.v. de minister

van Defensie, Igor Sergejev in Luanda om nieuwe contracten te tekenen, waaronder o.m. de voorziene bouw van een wapenfabriek. De betaling zou in natura geschieden: mijnen, olieconcessies en visserijrechten. Eind december worden opnieuw Russische Mig's geleverd in onderdelen die dan op Angolese bodem zouden worden geassembleerd. De Russische pers spreekt over een waarde van 1 miljard dollar. In februari 1999, de oorlog is dan al opnieuw uitgebroken, zou er volgens het Angolese blad *Actual* een Russische Antonov meermaals allerlei militair materieel geleverd hebben.

Andere landen waren ook actief, zij het in mindere mate. Brazilië verkocht voor 15 miljoen dollar vliegtuigen. Na de hervatting zou Brazilië ook ander militair materieel leveren, waaronder militaire voertuigen. Wit-Rusland heeft o.m. raketlanceerders en T-72 tanks geleverd. Bulgarije bezorgde Luanda AK-47 geweren. Verder sloten Polen, Tsjechië, Kazachstan en Oekraïne wapencontracten. Dat laatste land leverde gevechtshelicopters. In Azië verschijnen India en China op de lijst. Israël zou dan weer de herziening van gevechtsapparatuur op zich nemen. Verder komen onder meer Zimbabwe en Zuid-Afrika nog in het rapport van HRW voor. Pretoria zou in totaal voor 1,46 miljard dollar wapens hebben geleverd.

De MPLA-regering zou haar wapenaankopen uiteindelijk verdubbelen. Van 1995 tot 1997 nog goed voor ongeveer 450 miljoen dollar jaarlijks, werd dat in 1998 850 miljoen dollar.

De wapenverkoop aan UNITA, zijn door het clandestien karakter ervan veel moeilijker te achterhalen. In elk geval zou UNITA momenteel over een leger van 100.000 goed bewapende manschappen beschikken, inclusief tanks (T-62 en T-64), gevechtsvliegtuigen, gevechtshelicopters en raketlanceerinstallaties (SAM 8 en Crotale). De wapens zouden destijds vooral via het Mobutu- en Lissouba-regime geleverd zijn. Vandaag dienen landen als Oeganda (via Entebe), Tanzania, Mozambique, Zuid-Afrika en zelfs Zambia als draaischijf. Niet minder dan een tiental landen zouden uiteindelijk betrokken zijn bij wapenleveringen aan UNITA. Verderop worden ook nog Burkina, Ivoorkust en Togo genoemd als steunpunten voor UNITA. Abidjan bezorgde tot februari dit jaar trouwens nog paspoorten aan UNITA-kaders. Tenslotte zou ook Marokko zich niet onbetuigd laten. Rabat leverde o.m. AK-47 geweren en verzorgde de opleiding van UNITA-officieren, terwijl Marokkaanse officieren gesignaleerd zijn in UNITA-gebied.

LDB

Bron: Jeune Afrique, 12 tot 18 oktober 1999. Het rapport van HRW is getiteld: *Angola Unravels* en verscheen vorige maand.

Zelfs de VS, eertijds nog bondgenoot, reageerden furieus. Tijdens een bezoek aan een boorplatform van Chevron, waarschuwde de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, Madeleine Albright, Savimbi dat hij zich volledig buitensloot. De VS vreesden dat de gevechten de olieontginning zouden hinderen en waren gebaat met een stabiele situatie.

Savimbi geraakte internationaal dan wel verder geïsoleerd, zijn netwerk van illegale diamant- en wapenhandel draaide als nooit tevoren. Bovendien bleef hij militaire voorbereidingen treffen. Op 26 januari bijvoorbeeld werden acht Zuid-Afrikanen betrappt bij het overvliegen van voorraden wapens voor UNITA, wat in strijd was met het VN-embargo. Meer en meer begon UNITA op een echte criminele organisatie te lijken. Dissidenten werden opgepakt of vluchtten. De UNITA-onderhandelaar, Eugenio Ngolo, werd afgezet. Vijftien UNITA-officieren en hun families deserteerden en zochten bescherming bij het Angolese leger. De officieren zeiden dat UNITA de burgeroorlog wilde heropenen.

De situatie begon behoorlijk uit de hand te lopen. In oktober 1998 ontsteg Dos Santos de UNITA-ministers in de gemeenschappelijke regering (GURN) en kort daarop werd de immuniteit van de parlementairen die de rebellen vertegenwoordigden opgeheven. Enkele UNITA-voormannen scheurden zich van de rebellen af en richtten UNITA Renovada op. Maar het opzet slaagde niet. UNITA Renovada bleef een lege doos en kreeg ook van de VN nooit de erkenning als officiële vertegenwoordiger van de rebellen. Voor dat laatste waren de feiten op het terrein trouwens te duidelijk. Op het vierde partijcongres van de MPLA van 5 tot 10 december werd duidelijk dat een open oorlog niet meer te vermijden was. In zijn openingstoespraak beklemtoonde Dos Santos dat een militaire overwinning op UNITA de enige manier was om tot vrede te komen. Kort daarop hervatte de burgeroorlog in alle hevigheid. Verrassing alom als blijkt dat UNITA de grootste terreinwinst maakt. Dat kan maar omdat Savimbi al die jaren deze nieuwe oorlog goed heeft voorbereid: diamanten zijn de verklaring.

Diamant en olie

Nergens ter wereld is de band tussen grondstoffen en oorlog duidelijker. Dat wordt o.m. geïllustreerd door het feit dat de troepen van beide kampen vooral geconcentreerd zijn rond de plaatsen waar de natuurlijke rijkdommen zich bevinden. Het regime controleert de olievelden, die zich vooral in de kuststrook, off-shore, bevinden. Het

FAA is zeer sterk aanwezig in de Cabinda-enclave. Chevron haalt er dagelijks 510.000 barils (1 baril = 159 liter) olie op. De olieontginning door Chevron, Elf, Agip en Sonangol is in de enclave alleen al goed voor 150 miljard fr. jaarlijks (de totale olie-productie wordt geschat op 2,25 miljard vaten per jaar). Een belangrijk deel van de olie-inkomsten gaat naar de aankoop van wapens. Een ander deel blijft in de MPLA-familie hangen, die hun rijkdom etaleren in de hoofdstad Luanda. Het merendeel van de bevolking moet het stellen met de kruimels. Er is geen geld meer voor noodzakelijke investeringen in de economische infrastructuur van het land en het onderwijs en de gezondheidszorg liggen op apegapen. De vele vluchtelingen worden door hongersnood geteisterd.

Aan de andere zijde zijn het diamanten die de grootste zorg vertegenwoordigen. De bevolking in het veroverd gebied daarentegen is enkel goed voor nieuwe rekruten. Dat is ook de reden waarom UNITA niet happig is om de steden te veroveren. Omsingelen, dat wel, maar veroveren wil zeggen een hoop extrazorgen: mensen eten geven en zorgen dat de zaak draait.

UNITA heeft tweederde van de nationale diamanthandel onder controle, goed voor 730 miljoen dollar in 1996. De diamanten komen via illegale kanalen uiteindelijk terecht in Antwerpen en Tel Aviv. De diamantreus De Beers, waarvan het hoofdkwartier in Groot-Brittannië is gevestigd en die met tweederde van de wereldwijde handel in handen over een quasi monopolie beschikt, beweert dat het in juli 1998 gestopt is met de tweedehandsaankoop van Angolese diamanten, maar dat valt moeilijk te controleren. De oorsprong van de diamant is nauwelijks te achterhalen en bovendien zijn er heel wat indicaties die er op wijzen dat gesmokkelde diamant uit Angola in bv. Antwerpen belandt. Zo maakte het Britse blad *The Observer* (13 juni 1999) melding van de illegale aankoop van Angolese diamant door een in Antwerpen gevestigd diamantbedrijf, Glasol genaamd. De Beers zelf werkt met dealers die niet altijd zuiver op de graad zijn en is soms verplicht om illegale diamant op te kopen omdat anders een overaanbod dreigt waardoor de prijs in mekaar zou storten. Trouwens, de oorlog in Angola is twintig jaar lang mee mogelijk geweest omdat de diamanten hun weg vonden naar de *Central Selling Organisation* van De Beers in London. Het is een illusie te denken dat hieraan plots een einde zou zijn gekomen.

Robert Fowler, de voorzitter van het VN-sanctiecomité voor Angola, heeft al zijn bezorgdheid geuit over het gebrek aan politieke wil. Zo verwees hij onder meer

naar het Casa de Angola, het bureau van UNITA in Brussel, dat ondanks de VN-sancties die UNITA verbieden om overzeese vertegenwoordiging te hebben, nog steeds open is. Bovendien maakt de vertegenwoordiger ervan, Azevedo d'Oliviera Kanganje er geen geheim van dat de Antwerpse beurzen UNITA's oorlogsinspanningen hebben ondersteund.

Kritiek op VN

Intussen wordt een deel van de verantwoordelijkheid voor het hervatten van de burgeroorlog gelegd bij de VN. Volgens diverse waarnemers zou de VN te weinig kordaat zijn opgetreden. Issa Diallo, de speciale VN-afgezet, gaf begin dit jaar openlijk toe dat het de grote fout was van de VN geen werk te maken van de ontwapening, in de eerste plaats van UNITA. De zachte aanpak van UNITA heeft Dos Santos gefrustreerd gemaakt. Hij verloor alle vertrouwen in de VN en hij liet weten dat een verlenging van de VN-missie voor hem niet meer hoefde. De VN konden uiteindelijk niets meer doen en pakten dan ook hun koffers. Sedert midden maart zijn nog alleen hulporganisaties actief in Angola.

Nu is het ook zo dat het mandaat van de VN nooit aan de situatie was aangepast. Hier en daar werden de VN zelf mikpunt. Bij de hervatting van de vijandelijkheden werden o.m. 2 VN-vliegtuigen uit de lucht geplukt waarbij 22 mensen omkwamen. In dat opzicht zijn er parallellen te trekken met wat er in Oost-Timor is gebeurd.

Domino-effect in half Afrika

Door de destabilisering van heel Centraal-Afrika is het conflict in Angola inmiddels ongrijpbaar geworden. Zeker 10 landen zijn op de een of andere manier betrokken, te beginnen bij de oorlog in Kongo, die de bewegingsruimte van UNITA aanzienlijk heeft vergroot. Al begin 1997 stuurde de grote baas van het FAA, João De Matos, een expeditiecorps naar Zaïre om de tegenstanders van Mobutu te ondersteunen. Nadat Kabila op zijn beurt af te rekenen kreeg met zijn voormalige bondgenoten, Rwanda en Oeganda, snelden elite-eenheden van het Angolese leger Kabila ter hulp die er mee voor zorgden dat de opmars van de rebellen werd gestuit. De Angolese bemoeienis in de Democratische Republiek Kongo was vooral ingegeven door het belang van de buurrepubliek als achterland voor UNITA en FLEC, de afscheidingsbeweging van Cabinda, die ook nog steeds Dos Santos' leven zuur maakt. UNITA zou het op een akkoordje gooien met Oeganda en Rwanda die grote delen van Kongo controleren. Tutsi-rebellen zouden volgens bepaalde berichten

wapens ruilen voor diamanten, die van daaruit naar Antwerpen worden verscheept.

Oeganda en Rwanda waren bovendien niet te spreken voor de Angolese steun aan Zimbabwe. President Mugabe had immers in zijn functie van voorzitter van het veiligheidsorgaan van de SADC, bekendgemaakt dat het Kabila militair zou steunen, iets waarvoor Zuid-Afrika niet zoveel zou voelen. Dit belette Zimbabwe niet om als eerste troepen te sturen naar Kongo. Kort nadien volgden Namibië en Angola. Als reactie op het bondgenootschap van Namibië met Angola, zou Savimbi de afscheidingsbeweging ALC (Caprivi Bevrijdingsleger) in de Caprivi-strook steunen. Deze zomer werden UNITA-mensen opgepakt na een mislukte actie van het ALC in de Katima Mulilo, de hoofdplaats van Caprivi. De bedoelingen van Savimbi zijn duidelijk, namelijk de steun van Namibië voor het MPLA-regime afsnijden, volgens de logica: als jij je niet moeit met Angola, bemoei ik me niet met Caprivi. In elk geval dreigen de moeilijkheden in de Caprivistreek ook Botswana in het wespennest te trekken. Het ALC heeft daar immers zijn toevluchtsoord.

Het Angolese strijdperk zou zich ook naar Congo-Brazzaville verplaatsen. Voormalig president Pascal Lissouba zou geen geheim maken van zijn steun aan UNITA. Savimbi beschikte in Congo-Brazzaville over een permanent bureau en gebruikte Pointe-Noire als doorvoerhaven voor zijn goederen met eindbestemming Bailundo, het hoofdkwartier van UNITA. Vandaar ook dat Luanda Denis Sassou Nguesso met succes steunde in zijn strijd tegen Lissouba. UNITA daarentegen snelde de Ninjas (militie van Bernard Kollélas) en de Cocoyes (partizanen van Lissouba) ter hulp.

Enig lichtpunt is Zambia. De spanningen met Angola lijken wat weggeëbd en Lusaka probeert nu samen met Zuid-Afrika een verzoenende rol te spelen.

In elk geval moet de oplossing niet alleen in Angola zelf, maar in de hele regio worden gezocht. Maar een dergelijke oplossing kan er maar komen als het Westen zijn belangen opzij zet. Frankrijk bijvoorbeeld heeft lang UNITA gesteund. Nu steunen de Fransen Dos Santos omdat oliegigant ELF hem steunt. Maar een dergelijk steun is uitermate wispelturig. Die kan morgen evengoed veranderen.

Ludo De Brabander

Het artikel is onder meer gebaseerd op een gesprek met een Belgisch overheidsfunctionaris die de situatie in Angola beroepsmatig op de voet volgt, maar anoniem wenst te blijven. Andere bronnen zijn o.m.: The Observer, 13 juni 1999; Jeune Afrique, 21 tot 27 september 1999

Michelin

Eerste trimester 1999 -12 miljard B.fr. winst (+ 17,3 %) maar ... 7500 afdankingen gepland

Het gaat van kwaad tot erger. De recente door Michelin bekend gemaakte gegevens bevestigen wat we bestendig in VREDE onderstrepen. De brutaliteit van de bonzen uit de economische en financiële wereld kent geen grenzen meer. Michelin die op wereldvlak de derde plaats inneemt van de bandenfabrikanten wil nieuwe markten veroveren om zijn plaats te versterken. Terzelfertijd moet de productie opgedreven worden en moet het aantal werkplaatsen verminderen.

Tien jaar geleden telde Michelin in Frankrijk nog 23.000 werknemers. Stelselmatig werden het aantal werkplaatsen verminderd:

3.110 in 1983, 4993 in 1985, 2196 in 1989, 2260 in 1990, 4900 in 1996, 2950 in 1993, 1170 in 1994, 1494 in 1997 en nu 7500 in de volgende twee jaar.

Ondertussen gingen de winsten de hoogte in. Vorig jaar noteerde Michelin een stijging van de winst voor 17,5 % en de titels op de beurs gingen met 12,5 % omhoog.

Dit alles ging gepaard met wat Michelin en de andere multinationals de nodige herstructureringen noemen. Michelin kon hiervoor op de tussenkomst van de opeenvolgende Franse regeringen rekenen voor wat ze hun sociale planning noemen.

Sinds 1982 kon Michelin op zowat 30 miljard B.fr. subsidies rekenen om de "herstructureringen te begeleiden" o.m. 15000 brugpensioenen te financieren.

De beslissing van Michelin is in Frankrijk in de openbare opinie ingeslagen als een bom. Premier Jospin liet zich, tijdens een interview voor de Franse TV zender verleiden tot het verklaren dat "het niet mogelijk is de economie administratief te begeleiden".

Door de reactie en de druk van de arbeiderswereld en de progressieve middens maakte hij echter snel een zwenking.

De openbare opinie stelt de vraag waarom deze grote ondernemingen

Identiteitskaart van Michelin

Michelin is aanwezig in 170 landen. De groep bezit 80 productiebedrijven in 19 landen waarvan 47 in Europa, 22 in Noord-Amerika, 4 in Zuid-Amerika, 7 in Azië en 2 in Afrika.

Het bezit eveneens 6 eigen rubberplantages in Brazilië en Nigeria.

In totaal werken 120.000 personen in de Michelin bedrijven.

Deze staan in voor het maken van 12 soorten types van banden, wielen, 70.000 wegenkaarten en gidsen.

Het bedrijf bezet 18,3 procent van de wereldmarkten en heeft een zakencijfer van bij de 500 miljard B.fr.

Michelin dankt arbeiders af in Europa maar gaat 60 miljard B.fr investeren in een bedrijf in de Verenigde Staten (1.600 nieuwe werkplaatsen) waar het een zakencijfer heeft van 170 miljard.

Michelin is een van die grote economische groepen die in Frankrijk weigert de 35 uur week in te voeren en blijft bij de optie voor een continu-werkweek zeven dagen op de zeven waaraan de werknemers zich maar moeten aanpassen.

dan wel met subsidies begeleid worden.

De eis is dus dat een ernstige controle moet uitgevoerd worden en dat de afschaffing van werkplaatsen onder dergelijke omstandigheden moet gestraft worden.

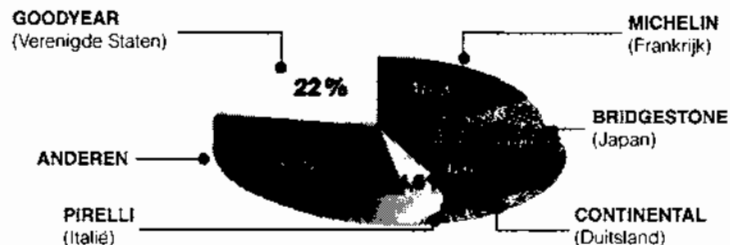
Grote acties worden nu gevoerd in Clermont Ferrand, in de hoofdzetel van

Michelin en op initiatief van de PCF, in samenwerking met talrijke politieke, sociale e.a. progressieve organisaties werd Parijs een monsterbetoging gehouden tegen de houding van grote economische en financiële machten, o.m. Michelin maar tevens om van de linkse regering duidelijke politieke maatregelen te eisen.

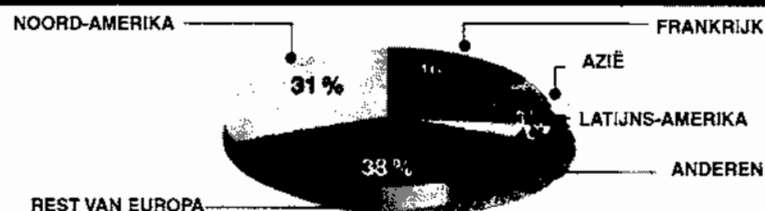
André De Smet

De strijd voor de tweede plaats

Marktaandeelen van de groepen

Zakencijfer van Michelin in de geografische zones

Bron B.T. Alex Bierons - januari 1999

De boemerang

Het is een jaar geleden dat de Duitse kiezers, met de overwinning van de SPD en Groenen, de regering Kohl afstrafte voor zijn nefaste politiek. De blijvende werkloosheid die reeds opliep tot meer dan 4 miljoen gaf de doorslag. De SPD-er Schröder stelde zich voor als de man van het midden, de man die verandering zou brengen. Er werden veel kiesbeloften gemaakt maar alles bleef zoals het was. Oscar Lafontaine, de SPD voorzitter werd minister van financiën, stelde daadwerkelijke veranderingen voor maar... werd aan de kant gezet. Aan de vooravond van de Europese verkiezingen pakte Schröder, met zijn vriend Tony Blair uit met een neo-liberaal manifest. Aan de sociaal-democraten werd een "derde weg" voorgesteld die, omdat hierbij de werkers de kosten van crisis zouden moeten betalen, door de arbeidersbeweging verworpen werd. Bij de voorstelling van de be-

groting voor het jaar 2000 werd dit duidelijk. Er moesten 30 miljard mark bespaard worden en dit zou hoofdzakelijk op de rug van de kleine man vallen. Met deze neo-liberale koers was de maat vol. De kiezers die al hun hoop op de nieuwe regering hadden gesteld voelden zich bedrogen. Op de vraag naar een werkelijk tewerkstellingsbeleid, naar meer rechtvaardigheid en gelijke kansen voor iedereen, kwam geen antwoord van de SPD en de Groenen. De SPD en de Groenen werden in de recente deelstaatverkiezingen dan ook ernstig afgestraft. Schröder heeft hieruit niet de gepaste conclusies getrokken. Hij blijft herhalen dat hij zijn aangevatte politiek zal verder zetten. Het gevaar is niet denkbeeldig dat het bestaan van deze sociaal-democratische en groene regering kortstondig zal zijn. Uit de uitslag van de recente verkiezingen blijkt dat de CDU zich opnieuw kandideert om de macht over te nemen.

(ads)

Duitsland - Deelstaten

Sinds hun overwinning in de wetgevende verkiezingen vorig jaar tegen de CDU van Kohl, hebben de SPD en de Groenen enkele memorabele nederlagen geleden. In februari verloren ze de meerderheid in Hessen (regio Frankfurt) o.m. door de ineenstorting van de Groenen. Daarop volgde de terugloop tijdens de Europese verkiezingen op 13 juni. De recente deelstaatverkiezingen wijzen op een verdere terugval.

Saarland - 5/9/99

De SPD die met Reinhard Klimmt (sinds 1998 de opvolger van Oscar Lafontaine) in Saarland over de meerderheid beschikte behaalde 44,4 % (- 5 %) van de stemmen en 25 zetels. De CDU onder leiding van Peter Müller bekam 45,45 % (+ 6,9 %) van de stemmen en 26 zetels.

De Groenen bleven onder de kiesdrempel van 5 % zodat ze niet meer in het Saarlandse parlement vertegenwoordigd zijn. Ook extreem rechts en de PDS, die hier voor de eerste maal aan de verkiezingen deelnam, bleven onder de kiesdrempel.

De gewezen premier Klimmt die tot de oppositie behoorde die in de SPD de besparingspolitiek van Schröder aanklaagde, omdat deze in hoofdzaak de kleine mensen treft, wees er op dat daar de oorzaak ligt van de achteruitgang van zijn partij.

Ondertussen heeft Schröder Klimmt opgevestigd in de federale regering als minister van transport wat toch wel heel wat vragen oproept.

De SDU-er Müller is iemand van de nieuwe generatie (49 jaar) in deze partij. Zo weigerde hij enkele maanden terug de nationale CDU-petitie te ondersteunen tegen de dubbele nationaliteit.

Brandenburg - 5/9/99

De SPD blijft met zijn leider, de minister-president van de vroegere regering Manfred Stolpe blijft, ondanks het dramatische verlies van 14,8 % met 38,3 % van de stemmen, de sterkste partij. De CDU die 26,5 % behaalde, noteerde een winst van 7,8 %. De grote verrassing waren de 3,7 % van de stemmen voor de PDS met een winst van 4,6 % en van

de extreem rechtse Deutse Volksunion (DVU) die met 5,3 % van de stemmen de kiesdrempel overschreed.

De DVU had reeds in 1998 in Saxon-Anhalt (regio Maagdenburg) 12,9 % behaald maar bleef bij de verkiezingen in Meckelenburg-Pommeren onder de kiesdrempel wat eveneens het geval was bij de Europese verkiezingen. Deze partij wordt geleid door de revisionistische rijke uitgever Gerhard Frey, die in Brandenburg niet minder dan 2,4 miljoen mark uitgaf in een campagne tegen buitenlanders.

Ook in Brandenburg vielen de Groenen onder de kiesdrempel. De opkomst bedroeg slechts 54,4 % van de kiezers. De SPD (38,3 %) die met de PDS (23,3 %) over een meerderheid beschikt heeft echter beslist samen met de CDU de regering te vormen.

Thüringen - 12/9/99

Een week nadat de SPD in Saarland en Brandenburg de absolute meerderheid had verloren, kreeg ze ook in Thüringen een opdonder. De christen-democraten van de CDU, geleid door de aftredende minister-president Bernhard Vogel, veroverden met 51% van de stemmen (een winst van 8,4 % t.o.v. 1994) de absolute meerderheid. De SPD verloor maar eventjes 11,1 % en houdt slechts 18,5 % van de stemmen over. Een andere opdonder voor de SPD is het feit dat de PDS (ex-communisten) met 21,4 % van de stemmen (een winst van 4,8 %) de tweede partij wordt. Vogel heeft meteen aangekondigd dat hij de regeringscoalitie met de SPD opzegt en de CDU in de Länder alleen wil regeren. Ook hier behaalden de Groenen de kiesdrempel niet.

Saxen - 19/9/99

Nooit heeft de SPD zo'n lage score genoteerd. De partij van Schröder behaalde slechts 10,7 % van de stemmen tegen 16,6 % in 1994.

Kurt Biedenkopf (69j.) van de CDU de leider van de deelstaat die men in de regio de "koning" noemt bekam 56,9 % van de stemmen tegen 58,1 % in 1994.

De enige winnaar is de PDS die met 22,2 % (16,5 % in '94) de tweede sterkste partij wordt.

Extreem rechts met 2,9 % en de Groenen 2,6 % (4,1 %) vielen onder de kiesdrempel.

De opkomst bedroeg 61,1 % of 3 punten hoger dan in 1994.

Berlijn - Deelstaat - 10/10/99

De laatste Duitse deelstaatverkiezing die in 1999 gehouden werd is volgen dezelfde trend verlopen als de voorgaande. De CDU, die samen met de SPD in Berlijn regeert, behaalde 40 % van de stemmen (+ 3 % t.o.v. 95). De SPD kende met een nieuw verlies van 1 % nog een meevaller in vergelijking met de uitslagen elders. Met 22,6 bekam ze echter haar slechtste resultaat sinds 1945.

De PDS (Partij voor een Democratisch Socialisme) kwam met 17,4 % (+ 3,2 %) als de grote winnaar uit de bus. Meteen wordt ze de derde partij in het politieke forum.

In het westelijk deel van Berlijn verduubelde ze zelfs haar overschreed score t.o.v. 1995 en noteerde 4,5 %. Volgens de TV-zender ARTE ze in sommige delen van Oost-Berlijn de 50 procent.

De Groenen kregen hier eveneens een opdonder aangezien ze terugvielen van 13 % in 1995 naar 10 %.

De uitslag wijst ook hier op een groeiende ontevredenheid van de bevolking over de besparingspolitiek van de regering Schröder, die vooral ten koste van de werkende bevolking gevoerd werd.

Berlijn telt bovendien 20 % werklozen. Uit peilingen is gebleken dat tweede derde van de Berlijnse bevolking tegen een grote coalitie CDU-SPD is. Beiden hebben echter besloten samen verder te blijven regeren.

Naast het federale parlement speelt in Duitsland de Bundesrat (senaat) een belangrijke nationale politieke rol.

Deze is samengesteld uit 69 vertegenwoordigers van de zestien deelstaten waarbij rekening gehouden is met het inwonersaantal en het economisch gewicht.

Samen met de Bondsregering heeft de Bundesrat ruime bevoegdheden inzake landbouw, sociale en buitenlandse politiek. De Bundesrat mag zelf wetsvoorstellen doen en moet zijn goedkeuring geven aan vele wetsontwerpen van de Bondsregering o.m. grondwetswijzigingen en financiële wetten.

De huidige federale regeringspartijen, de SPD en de Groenen, die het de regering Kohl bestaande uit CDU en FDP lastig maakten om te regeren, zitten vandaag in dezelfde situatie. Sinds de verkiezingen in Hessen zijn ze in de Bundesrat de meerderheid kwijt en met de bovenvermelde verkiezingsuitslagen wordt de kloof alsmaar groter.

Duitsland - Gemeenten - 12/9/99

In het sinds tientallen jaren gevestigd historisch bastion van Rijnland - Westfalen heeft de SPD eveneens een catastrofale nederlaag geleden. Gemiddeld verloor ze 8,4 % (33,4 %) terwijl de CDU 10 % wint en op veel plaatsen de absolute meerderheid behaalt.

De SPD die tot heden drieëntwintig grote steden bestuurde verloor in Keulen en Essen van de CDU.

Gezien in sommige steden geen meerderheid tot stand kwam werd op 26/9 een tweede stemronde gehouden. De sociaal-democratische SPD herstelde van de terugloop en wist in sommige steden haar meerderheid te behouden. De SPD die in de eerste ronde het burgemeesterschap in Keulen verloor aan de CDU (de eerste maal sinds vijftig jaar) behield Dortmund en Bonn maar moest Düsseldorf, de hoofdstad van de deelstaat, aan de CDU afstaan. In Noordrijn - Westfalen verloor de SPD in totaal elf van haar twintig burgemeesters.

Oost-Timor - Referendum - 5/9/99

Ondanks de terreur van de pro-Indonesische groepen, gesteund door het Indonesisch leger nam 98,2 % van de ingeschreven kiezers aan het referendum deel. 78,5 % sprak zich uit voor de onafhankelijkheid. (voor meer informatie zie "dossier")

Noorwegen - Gemeenten - 13/9/99

De sociaal-democratische partij van Noorwegen, die sinds de herfst van 1977 in de oppositie zit, heeft tijdens de gemeenteraadsverkiezingen 3 % van de stemmen verloren t.o.v. van de vorige gemeenteraadsverkiezingen en 7 % t.o.v. de laatste parlementsverkiezingen. Ze blijft niettemin met 28,1 % van de stemmen de sterkste partij.

Algerije - Referendum - 16/9/99

De Algerijnse president Abdelaziz Bouteflika heeft zijn doel bereikt. Aan het door hem uitgeschreven referendum nam 85 % van de 17,5 miljoen ingeschreven kiezers deel. Bij de op 15 april gehouden presidentsverkiezingen bedroeg de opkomst slechts 60 %. Niet minder dan 98,63 % antwoordde ja op de nog al vage vraag "Bent u voor of tegen de inspanningen van de president van de republiek met als doel de vrede en de burgerlijke verstandhouding te verwezenlijken?". Een zo gestelde vraag laat slechts plaats voor een bevestigend antwoord. (zie artikel)

Oostenrijk - Deelstaat - 26/9/99

De extreem rechtse Vrijheidspartij (FPÖ) van Haider won in Vorarlberg, de deelstaat waar ze met de conservatieve volkspartij (ÖVP) bestuurt, met 27,5 % glansrijk de verkiezingen. In 1995 behaalde ze in de algemene verkiezingen 22 %, maar wint 9,1 % t.o.v. de vorige deelstaatverkiezingen.

De ÖVP verloor voor de eerste maal sinds 1945 haar volstrekte meerderheid.

Met een verlies van 4,2 % bleef ze steken op 45,8 %.

De sociaal-democratische SPG kreeg zoals in 1994 eens te meer klappen en heeft met 13 % (- 3,2 %) nog slechts de status van een kleine partij. De Groenen verloren eveneens 1,7 % en hebben nog 6 %. Ze verliezen meteen de status van fractie in het parlement en dus financiële en personeelsvoordelen.

De ÖVP heeft besloten verder met het extreem rechtse FPÖ te regeren.

India - Parlement - sept.-okt. '99

Het is de gewoonte India in de media te bestempelen als de grootste democratie van de wereld.

Het ziet er naar uit dat India in de komende jaren China zal voorbijsteken wat het aantal inwoners betreft. India blijft nochtans een land waar 350 miljoen mensen met een inkomen moeten rondkomen dat onder het levensminimum ligt. Dit alles beïnvloedt de verkiezingen waar een aanzienlijk aantal partijen aan deelnemen.

De voorbije verkiezingen die zoals gewoonlijk over drie weken gespreid zijn waren de derde in drie jaar tijd.

Onder leiding van de B.J.P. van de aftredende premier Atal Bihouif ????? behaalde de door hem opgerichte Democratische Nationale Alliantie bestaande uit 24 partijen de overwinning met 292 van de voorlopig verdeelde 538 zetels. Het volledig parlement bestaat uit 545 zetels.

De congrespartij van Sonja Ghandi, erfgename van de Nehru-Ghandi dynastie, bleef onder de 120 zetels. Het waren er 141 in de vorige legislatuur.

Wij komen hierop terug wanneer de volledige officiële resultaten worden bekendgemaakt.

Oostenrijk - Parlement - 3/10/99

In de wetgevende verkiezingen boekte, zoals gevreesd, de extreem-rechtse Vrijheidspartij van Jörg Haider een nieuwe overwinning.

Met 27,2 % (53 zetels, + 12 zetels) wordt ze een van de drie grote partijen. De Sociaal-Democraten, met 33,4 % (65 zetels - 6), beleefden de slechtste uitslag uit hun geschiedenis. De Christen-Democraten moeten zich tevreden stellen met 26,8 % van de stemmen (52 zetels-status quo). De Groenen behielden met 7,1 % (+ 2,3 %) sinds lang hun beste score.

De populist Jörg Haider, die sinds hij de Liberale Partij overnam bestendig vooruitging, zit in de regering van twee (Karintië en Salzburg) van de negen Länder samen met de conservatieve Christen-Democraten.

Haider is eveneens gouverneur van Karintië. Hoewel Oostenrijk een betrekkelijk welvarend land is, met een bestedige groei en weinig werklozen (4,5 %) is er bij de bevolking een groeiende ontevredenheid. Vriendjespolitiek en corruptie speelden een grote rol in het ontstaan van deze gevoelens onder de bevolking.

Haider misbruikt de angst voor de vreemdeling en speelt, zoals bij ons het Vlaams Blok zijn troeven uit met de slogan "Eigen volk eerst". Zo reikt hij in Karintië geboortepremies uit aan Oostenrijkers, maar niet aan vreemdelingen.

Uit onderzoeken blijkt dat 47 % van zijn kiezers arbeiders zijn, terwijl bij de sociaal-democraten nog slechts 35 % van hun kiezers arbeiders zouden zijn.

De jongeren onder de dertig jaar vormen eveneens 35 % van de kiezers van Haider.

Het heeft de arbeiders en jongeren blijkbaar niet gehinderd om voor de eerste kandidaat van Haider's FPO, de rijke industrieel Thomas Prinschorn, te stemmen.

Jörg Haider was de zoon van een tijdens de wereldoorlog actieve nazi-familie.

Tijdens de laatste jaren hield hij o.m. een spreekbeurt op een vergadering van de gewezen SS-er en legde hij loven-de verklaringen af over de door Hitler gevoerde politiek.

Jörg Haider is behalve gefortuneerd, ook eigenaar van bossen in Karintië.

Portugal - Parlement - 10/10/99

De socialistische premier Antonio ?????, die aan het hoofd stond van een minderheidsregering heeft in deze verkiezingen zijn doelstelling - een absolute meerderheid behalen - niet bereikt.

De socialisten behaalden 44 procent en 119 van de 230 zetels (+ 1 zetel).

De sociaal-democratische oppositiepartij P.S.D. verloor met 32,3 % ongeveer 1 procent en bekwam 89 zetels.

Het verbond van communisten en Groenen, het C.D.U., liet een winst noteren en ging van 15 naar 17 zetels.

38 % van de kiezers gingen niet stemmen.

Verkiezingen: informatie en commentaar André De Smet

Personalialia

Te Gent overleed op 24/9/99 onze vriend Albert Smesman, weduwnaar van Julia De Backer.

Aan de dochter, familie en vrienden bieden we onze oprechte deelname aan in het verlies dat hun treft.

■ **FUSIES:** De Franse groepen Carrefour en Promedes (Continent, Champion, Shopie e.a.) hebben aangekondigd dat ze gaan samensmelten. Deze nieuwe groep betekent 240.000 tewerkgestelden in 26 landen. Op wereldvlak zal het de tweede groep zijn in de sector van de grootwarenhuizen. De Amerikaans Wail-Mart (1 miljoen personeelsleden in 10 landen) staat nog steeds op de eerste plaats. In Frankrijk wordt de nieuwe groep de nummer 1 van de privé-ondernemingen met een zakencijfer van 355 miljard F.Fr., 4000 magazijnen en 25 % van de verkoop in de voedingssector. In sommige steden waar beide groepen warenhuizen bezitten zullen ze 80 % van de sector controleren. In Argentinië en Brazilië controleren ze zelfs 40 % van de grootwarenhuizen. De P.D.G. van de twee groepen beweren dat ze, na de fusie, de vermindering van de werkkrachten in de aankoopsector zal opvangen door nieuwe posten uit te bouwen in de magazijnen.

De werkers reageren hier sceptisch op. Ook de boeren die in Frankrijk een hevige strijd voeren tegen de lage aankooprijzen zien met bezorgdheid de nieuwe fusie tegemoet. Carrefour heeft eveneens belangen met het Belgische G.B.

■ TOP TIEN VAN DE TELECOM MULTINATIONALS:

(Volgens beurskapitalisatie)	(in miljarden dollar)
SBS-Amertich (VS)*:	173,53
A&T (VS)	149,35
Bell-Atlantic-GTE (VS)*	143,85
MCI-Worldcom (VS)	137,46
NTT (Japan)	121,95
Vodafone-Air Touch (VS)*	110,00
Deutse Telecom (D)	105,25
British Telecom (GB)	96,25
Bell Shouth (VS)	90,94
France Telecom	89,27

(*) Recente fusies - Bron: Securitas 300.

■ DE 10 BELANGRIJKSTE FIRMA'S VAN TELECOMMUNICATIEMATERIAAL:

In verhouding tot hun zakencijfer, voor 1997

	(in miljarden dollar)
Lucent Technologies (VS)	23,04 (+ 12 %)
Ericsson (Zw)	21,97 (+ 35 %)
Motorola (VS)	18,55 (+ 6 %)
Alcatel (Fr)	17,19 (+ 18 %)
Nortel (Can)	15,45 (+ 20 %)
Siemens (D)	14,76 (+ 25 %)
Nec (Japan)	13,83 (+ 2 %)
Nokia (Fin)	8,74 (+ 33 %)
Fujitsu (Japan)	7,01 (+ 2 %)
Cisco Systems (VS)	6,44 (+ 5 %)

(+) Stijging in verhouding tot 1996.

De Zweedse Telecomgigant Ericsson die 104.000 mensen in dienst heeft aangekondigd dat 11.000 arbeidsplaatsen zullen verdwijnen.

■ AANDEEL VAN MANNEN EN VROUWEN DIE IN 1996 GEWOONLIJK GEMIDDELD MEER DAN 40 UREN PER WEEK WERKEN:

	mannen	vrouwen
Tsjechië	95 %	84 %
Turkije	94 %	98 %
Zuid-Korea	94 %	92 %
V.S.	80 %	60 %
Japan	61 %	31 %
Ierland	60 %	31 %
Gr.-Britannië	59 %	20 %
Italië	32 %	18 %
Spanje	25 %	16 %
Frankrijk	21 %	10 %
Duitsland	20 %	7 %
Noorwegen	15 %	4 %
Zweden	15 %	8 %
België	13 %	8 %
Nederland	10 %	2 %

De tragedie van Oost-Timor

In de 16de eeuw namen de Portugezen bezit van Oost-Timor. Het westelijke deel was reeds in handen van Nederland. Het is een van de redenen waarom, in tegenstelling tot de andere gebieden in de regio de bevolking van Oost-Timor hoofdzakelijk katholiek is.

Oost-Timor werd door de Portugezen echter stiefmoederlijk behandeld. In de jaren 20 organiseerde Portugal er een strafkolonie waar politieke tegenstanders werden heengevoerd. Velen onder hen zijn er gebleven en getrouwd.

Zij speelden een belangrijke rol, samen met de Timorese bevolking, in het verzet tegen de Japanse bezetter tijdens de tweede wereldoorlog.

Ook Australische commando's waren er actief in de guerrillaoorlog.

Men schat dat 12 % van de vooroorlogse bevolking (50.000) in die strijd het leven liet. Reeds in die tijd collaboreerde een groot deel van Indonesische bevolking met de Japanners. Men noemde ze de "zwarte colonne" omdat ze de bevolking terroriseerde.

Oost-Timor kwam volledig vernield uit de tweede wereldoorlog, kreeg amper ontwikkelingshulp en bleef een godvergeten land waar niemand, ook de Portugese kolonistator niet, veel belangstelling voor had.

Na de anjervolutie in Portugal in 1974 nam de Oost-Timorese bevrijdingsbeweging Fretelin de macht over. Een deel van de Indonesische bevolking, dat via West-Timor van het Indonische leger wapens kreeg, bracht het land in een staat van burgeroorlog waarin tienduizenden mensen het leven lieten. De Indonesische strijdkrachten vielen in 1975 rechtstreeks Oost-Timor binnen.

Een jaar later werd Oost-Timor door Indonesië, onder leiding van de dictator Suharto als 27ste provincie geannexeerd. Voor de bevolking van rond de 800.000 inwoners kwam er een bezettingsleger van 32.000 man of een militair per 25 inwoners.

Indonesische generaals organiseerden er persoonlijke lucratieve zaakjes.

Na de Indonesische bezetting, was er geen reactie van de Veiligheidsraad van de V.N. De algemene vergadering stemde wel op 12 december (nr. 385) een resolutie waarin ze de aanhechting veroordeelde.

Later kwam er wel een resolutie van de Veiligheidsraad waarin Indonesië verzocht werd af te zien van de annexatie, maar Suharto, die zich beschermd voelde door de westerse grootmachten legde dit naast zich neer.

Enkel Australië, die wel oog had voor de bodemrijkdom van Oost-Timor, erkende de aanhechting bij Indonesië.

Ondertussen bleef de V.N. Oost-Timor beschouwen als een zelfbesturend territorium onder bestuur van de voormalige koloniale mogendheid Portugal.

Voor het westen, in bijzonder voor de V.S. bleef Indonesië met zijn 200 miljoen inwoners, van wie het bekend was dat zij tijdens de koude oorlog een belangrijke dam vormden tegen het communisme, belangrijker dan het lot van de 800.000 Timorezen.

Zelfs bij het begin van het huidig conflict verklaarde Jamie Rubin, de woordvoerder van de Amerikaanse regering: "Wij hebben een humanitair belang en we hebben een nationaal

belang in de maritieme wegen in Indonesië. Wij moeten het probleem van Oost-Timor realistisch benaderen gezien in Indonesië teveel op het spel staat".

De V.S. en Groot-Brittannië hebben dan ook nooit nagelaten wapens aan Indonesië te leveren. In het voorbije jaar verkocht Groot-Brittannië nog Hawk lucht doelraketten aan dit land. Ook België, onder de minister voor Ontwikkelingssamenwerking Geens, verleende heel wat technische hulp aan Indonesië. Ik herinner me nog dat hier op de TV een documentaire over dit onderwerp werd getoond.

Ondertussen werd in Oost-Timor, ieder vorm van verzet tegen de Indonesische bezetter in het bloed gesmoord. Duizend mensen werden afgeslacht.

Sinds 1991, na het bloedbad van Santa Cruz, werd door het westen meer aandacht geschonken aan de tragedie van de Oost-Timorese bevolking.

De Raad van Europa nam wel hardere standpunten in maar het Internationaal Hof verklaarde zich, na een klacht van Portugal, onbevoegd.

Op 14 december 1995, ter gelegenheid van de 20ste verjaardag van de bezetting van Oost-Timor veroordeelde het Europees Parlement de Indonesische autoriteiten voor de genocide van de bevolking.

Na de toekenning van de Nobelprijs in 1996 aan Rama Horta en mgr. Carlos Belo kwam er een tussenkomst van Kofi Anan, secretaris-generaal van de V.N. voor de organisatie van bilaterale onderhandelingen tussen Portugal en Indonesië.

Op 5 mei van hetzelfde jaar werd een akkoord bereikt voor het organiseren van een referendum onder controle van de Verenigde Naties.

In het op 30 augustus 1999 gehouden referendum sprak een aanzienlijke meerderheid van de bevolking zich uit voor onafhankelijkheid. (zie verkiezingen)

Onmiddellijk hierna brak het geweld los. De met Indonesië verbonden milities sloegen, met de steun van de Indonesische troepen hard toe. Vele voorstanders voor onafhankelijkheid werden vermoord, steden en dorpen werden vernield.

Dat de Verenigde Naties, ondanks haar nefaste ervaringen o.m. in Somalië en Ruanda dit niet hadden voorzien en niets gedaan hadden om dit te voorkomen is onaanvaardbaar. Dit wijst op de nefaste rol die sommige landen in de V.N. spelen. Men beweerde te wachten op de toelating van Indonesië om blauwhelmen te sturen.

Desondanks, met uitzondering van Australië, de Verenigde Naties de annexatie van Oost-Timor door Indonesië had erkend wachtte men op de toelating van Djakarta om blauwhelmen te sturen om een einde te stellen aan de terreur.

Indonesië, ten prooi aan innerlijke spanningen en economische ontreddeering gaf uiteindelijk zijn fiat voor een V.N. tussenkomst.

Onder leiding van Australië kwam er uiteindelijk een vredesmacht die, met in hoofdzaak troepen uit de regio, vandaag tracht de pro-Indonesische milities aan banden te leggen om de bevolking te beveiligen.

Maar wat hierna ?

André De Smet

Oost-Timor ligt 2000 km. van Jakarta. Met 14.615 vierkante kilometer is het half zo groot als België. Het land telt 800.000 tot 850.000 inwoners. 90 % is katholiek, de ter plaatse wonende Indonesiërs zijn islamitisch. Economisch leeft Oost-Timor hoofdzakelijk van landbouw. Het belangrijkste export-product is koffie maar ook marmor. Het is bekend dat er zich in de zee, in de twaalf mijlenzone van de kust van Oost-Timor, belangrijke gas- en olievorraden bevinden.

Indonesië - een land dat het westen niet te hard wil aanpakken

Het zal wel vele van de lezers van Vrede opgevallen zijn hoe omzichtig de VS en het Westen omgaan met het optreden van Indonesië in Oost-Timor. De Indonesiërs hebben meer geluk de Serviërs. Zij krijgen geen regen van bommen en raketten te verduren.

De houding van het westen ten opzichte van het Soeharto regime is niet nieuw. Ze gaat terug tot de jaren toen Soeharto bij zijn greep naar de macht in 1965, de steun genoot van de VS en de andere westerse regeringen. Om zijn regime te steunen heeft Washington steeds de beperkingen van het Congres met betrekking op de militaire hulp en opleiding, omzeild.

Na de tweede wereldoorlog was Indonesië voor de Amerikanen van zeer groot belang in hun poging een nieuwe wereldorde tot stand te brengen, waarbij iedere regio een functie toebedeeld kreeg.

De belangrijkste taak van Zuid-Oost Azië was om aan de industriële staten de nodige grondstoffen te verzekeren. In deze context was en is Indonesië van zeer grote strategische waarde voor het rijke noorden.

Daarom moest men in 1945 ten alle prijze verhinderen dat het land onder de invloedssfeer van de Sovjet-Unie zou komen. Georges Kennan waarschuwde dat een communistisch Indonesië een gevaar zou zijn dat zou kunnen uitdeinen over de ganse regio. Een standpunt dat ook staatssecretaris John Foster Dulles deelde.

Ook Eisenhower steunde deze opvatting. Voor hem kwam het gevaar niet zozeer van de Sovjet-Unie, maar wel van de Indonesische communistische partij, waarvan de aanhang bestendig groeide. Ze kwam op consequente wijze op voor de rechten van de armen waardoor ze een breed draagvlak bij de massa op het platteland verwierf.

In de jaren 60 waarschuwde de VS-ambassade in Jakarta dat het niet mogelijk zou zijn met democratische middelen de CPI (Communistische Partij van Indonesië) te verzwakken. Washington was van mening dat men dit ernstig probleem met andere middelen moest aanpakken, en stuurde aan op de politieke en militaire vernietiging van de communistische partij. Daarom stelde de CIA alles in het werk om de dissidenten in het Indonesische leger tegen Sukarno te helpen, en om de communistische elementen uit de regering te verwijderen.

De hulp van de VS aan de rebellerende troepen is de grootste miskende militaire ondersteuning van de Eisenhower-administratie. Op deze wijze wilde men de broze democratische regering van Indonesië omverwerpen en de jonge onafhankelijke staat onderwerpen aan het gezag van Washington.

Met VS steun slaagde Soeharto erin de macht te grijpen in

1965 en organiseerde hij onder zijn leiding de afslachting van de Indonesische communisten en sympathisanten. Bij deze lynchpartij werden meer dan 500.000 burgers in de eerste weken na de coup vermoord. Later zal dit aantal met nog enkele honderdduizenden stijgen.

In Washington juichte men deze machtswisseling toe. En om de nieuwe orde in Jakarta te steunen bezorgde men de nodige wapens en militaire uitrusting. Tevens overhandigde de CIA de door hen aangelegde lijst van communisten, waardoor de militairen van Soeharto efficiënter hun moordpartij konden doorvoeren. Een CIA-studie bestempelt deze staatsgreep, wat het aantal doden betreft, als een van de bloedigste van de 20ste eeuw.

De New York Times sprak van een nieuw licht dat in Azië was verschenen en feliciteerde de VS-regering voor haar discrete houding om de nieuwe machthebbers in Jakarta niet in diskrediet te brengen. De nieuwe machthebbers zuiverden immers de Indonesische samenleving van ongezonde duivelse krachten.

Het nieuwe licht heeft aan de bevolking geen voorspoed gebracht. Het opende de deur voor de buitenlandse en vooral Amerikaanse ondernemingen in het nieuwe investeringsparadijs, waar de hebzuchtige familie van Soeharto de lakens uitdeelde.

Sinds 1975 heeft Washington voor meer dan 1 miljard wapens en militair materieel verkocht aan Indonesië.

De speciale aandacht van het westen voor Soeharto en zijn leger heeft er voor gezorgd dat deze zich beschouwen als de enige garantie om de eenheid van de Indonesische republiek te verzekeren.

Ze zijn bevreesd dat andere afscheidingsbewegingen een voorbeeld nemen aan Oost-Timor en dat dit het pad zou effenen voor het uiteenvallen van Indonesië. In Aceh in het noorden van Sumatra, een streek rijk aan bodemschaten, moet het Indonesische

leger optreden tegen een opstandige beweging die opkomt voor een referendum zoals in Oost-Timor.

In de provincie Ambon op de Molukken zijn er steeds meer en heftigere botsingen tussen christenen en moslims. De provincie Irian Jaya op West-Papua, waar rijke goudmijnen zijn, is de rebellie tegen Jakarta permanent. Sedert het aftreden van Soeharto zijn de interne conflicten sterker op de voorgrond gekomen. In deze context kan men best begrijpen waarom de VS, Australië en het westen zeer bezorgd zijn dat de toestand mogelijk uit de hand loopt.

De politiek van de armoede

Van de jaren van economische groei hebben alleen maar de rijken en de Soeharto-familie met hun entourage gepro-

DE SOEHARTO-clan en Oost-Timor

Landeigendom

De familie Soeharto is eigenaar van 525.000 ha land en vele plantages (hout - suikerriet - koffie).

Ze zijn ook eigenaar van verschillende marmar steengroeven, waarvan de productie uitgevoerd wordt naar Australië en Nieuw Zeeland.

Investerings

De ganse investeringsactiviteit van Oost-Timor wordt gecontroleerd door de financiële agentuur BKPM, dat voor een groot deel geleid wordt door de leiders van de pro-Indonesische milite.

Een van de verantwoordelijken van deze investeringsmaatschappij is de gouverneur Abilio Soares, die zeer nauwe banden heeft met de familie Soeharto.

Handel

De familie Soeharto heeft ook het monopolie over de koffiehandel met het buitenland, ze controleren ook de handel in sandelhout.

In deze branche zijn ook nog enkele gewezen generaals nauw verbonden met de Soeharto's, zeer actief.

Boeken in Vrede

bibliotheeknieuwsbrief

driemaandelijks tijdschrift bibliotheek Jan Verwest

Vrede vzw Galgenberg 29 9000 Gent

tel 09 233 46 88 fax 09.233.56.78 e-mail vrede@ngonet.be

web: www.democratisch-links.be/vrede

sept-okt '99 3de jaargang nr 3

afgiftekantoor Gent X

v.u. : Georges Spriet F.Bernierstraat 29 1060 Brussel

Het documentatiecentrum en de bibliotheek vormen al jarenlang een van de pijlers in informatieverspreiding van Vrede . Er komen wekelijks nieuwe titels bij, daar getuigen deze nieuwsbrieven van. Ook nu stellen we u enkele nieuwe boeken voor, die u in de bibliotheek Jan Verwest kan vinden. Onze boeken en brochures staan allemaal op computer, en kunnen worden uitgeleend, artikels en tijdschriften, dossiers en landenmappen kunnen worden geraadpleegd...

Het bibliotheek-computernet (cocos) toont ons of andere documentatiecentra over voor u interessante informatie beschikken.

Kom gerust even binnen we helpen graag vinden wat u zoekt.

**open elke dag van 13u15 tot 17u15
en op afspraak
Galgenberg 29 (buurt Rozemarijnbrug)**

Duurzaam consumeren

Duurzaam consumeren begint met informatie over producten en de bedrijven die ze maken. Dit boekje wil daar een stuk toe bijdragen door 19 verschillende consumptiegoederen en supermarkten in hun totaliteit op hun sociale en ecologische knelpunten te belichten. Meer dan 120 bedrijven worden aan de hand van 7 criteria aan de consument voorgesteld en tegen elkaar afgewogen.

In Vlaanderen en België is het kritisch doorlichten van bedrijven een nieuw project. Sommige bedrijven waren

niet onmiddellijk bereidwillig om aan dit soort onderzoek mee te werken, anderen weigerden ronduit: Chicco, Coca-Cola, Smith-Klein Beecham)

Elk hoofdstuk verschaft informatie over een produkt waarbij 6 bedrijven die dit produkt op de markt brengen onder de loupe worden genomen.

De dioxinecrisis en de coca-colaperikelen van de laatste maanden illustreren het belang van de controle van voedselketens en tonen aan dat de belangen van producent, winst en consument soms diametraal tegenover elkaar staan.

Marie Jeanne Vanmol

Eerlijk en groen boodschappen doen. Een gids voor verantwoord consumeren. Alternatieve Konsumentenbond, 1999

Wereldhandel

Dit cahier onder de redactie van Rudi De Meyer verzamelt een aantal bijdragen van auteurs die de wereldhandel met al zijn implicaties voor de mens op de voet volgen en daar een aantal kritische bedenkingen bij formuleren.

Het boekje gaat eerst in op de werking van de WTO en enkele pijnpunten die hier bij optreden (Rudy de Meyer, NCOS). Het WTO is veel meer dan grensoverschrijdende handel: het is een belangrijk instrument in de kapitalistische markteconomie waarbij de wisselwerking met IMF, OESO, Wereldbank, haar impact steeds meer vergroot waarbij de belangen van de zwakke landen en bevolkingsgroepen uit de boot vallen. Over deze 48 minst ontwikkelde landen (MOL) brengt Margriet

Kuster een bijdrage waarbij zij tot de conclusie komt dat de WTO moet klaargestoomd worden voor de opening naar deze landen. In verdere bijdragen wordt aangetoond hoe de WTO de democratische principes met de voeten treedt (Myriame Vander Stichele, TNI). Deze auteur besteedt ook een hoofdstuk aan de verreikende invloeden van de vrijhandel op de vrouwen in Azië waarbij zowel winst en verlies voor de sociale en economische positie voor de vrouw aan elkaar worden afgewogen. Naast deze zijn er dan nog de bijdragen van Martin Khorr, hoofdredacteur van het gereputeerde tijdschrift *Third World Resurgence* die de eerste minsterconferentie van de WHO in Singapore doorlicht waarbij de WTO zijn gamma van onderwerpen uitbreidt. Arbeidsnormen staan daarbij niet aan de top van de agenda. Rond handel en investeringen, concurrentiebeleid, overheidsbestellingen en het vergemakkelijken van handelstransacties worden er denktanks opgezet. Er zijn nog een aantal andere interessante bijdragen die het geheel van de WTO zowel intern als extern benaderen. Dit werk is één van de betere toegankelijke literatuur over deze complexe instelling. Naast de bijdragen van de auteurs geeft het cahier een schat aan informatie voor wie nog verder wil lezen of zoeken op Internet.

Marie Jeanne Vanmol

WTO: handel zonder grenzen, Rudy De Meyer, 1998

Nazisme

Saul Friedländer is een Israëliisch historicus die bekend werd door zijn studie *Nazi-Duitsland en de Joden*. In dit boekje beschrijft Saul Friedlander zijn jeugdherinneringen als kleine jongen in Praag geboren van waaruit hij met zijn ouders naar Duitsland moet vluchten naar Frankrijk wanneer de Nazi's in 1939 de hoofdstad binnenmarcheren. Hij wordt ondergebracht in een strenge katholieke school terwijl zijn ouders trachten te vluchten naar Zwitserland waar ze aan de grens worden tegengehouden en terug in de armen van de milities worden geduwd, in opvangkampen worden bijeengebracht om van daaruit naar de concentratiekampen te worden gedeporteerd. Hijzelf studeert in Frankrijk en vertrekt in 1947 naar Israël. Herinneringen van het verleden worden naast elkaar geplaatst met gebeurtenissen in het heden.

Marie Jeanne Vanmol

Herinneringen .. Saul Friedländer. Het Spectrum, 1999

Vrede

Dit boekje bevat een aantal opstellen, essays en poëzie rond het thema vrede. De bijdragen zijn zeer verscheiden en daarom wel boeiend omdat ze aantonen dat de weg naar vrede steeds door mensen moet geplaveid worden en dat daarvoor een breed debat zal nodig zijn. Vele bijdragen analyseren oorlogsgeweld vanuit de economische en politieke krachtsverhoudingen en klagen het kwaad en de gevolgen van het wapengeweld aan. Anderen maken een analyse van technieken om vrede te handhaven zoals conflictpreventie, bemiddeling, containment, vreedzame coëxistentie. Waarheidscommissies en gewapende interventies zijn ook 'vredesinstrumenten' maar baren vaak zorgen voor de mensenrechtenorganisaties. De democratische rechtsstaten zijn intolerant voor migranten. Adri Kemps, directeur van Amnesty International Nederland, stelt dat: '*Alleen doordat ze hun belangen veiligstellen, zo nodig met geweld is het landen in een deel van de wereld vergund in vrede te leven op kosten van de rest van de wereld*'. Andere bijdragen gaan meer de filosofisch toer op: de fundamentele goedheid of slechtheid van de mens. Deze bundel publiceert reflecties van een visie van vrede vanuit Europa naar de rest van de wereld. De analyses over conflict en vrede van de auteurs vanuit huidige conflictgebieden ontbreken. En tenslotte: in dit boekje dat zich voorstellen naar wereldvrede noemt zou de samensteller zich toch zich de moeite moeten getroost hebben om enkele vrouwelijke auteurs uit te nodigen. Want waar de wereld van de vrede voor de oorlogsvoerders begint, begint niet noodzakelijkerwijze deze van de vrouwen.

Marie Jeanne Vanmol

Vrede alstublieft. Voorstellen voor wereldvrede. De Vijver, 1999

Landbouw en ontwikkeling

In deze bundel toont de schrijver dat dringende lokale behoeften in het kader van ontwikkeling stelselmatig over het hoofd worden gezien. Vele vergissingen zijn terug te voeren tot de dominerende rol van de rijke landen. In vele landen is de bevolking in staat hun eigen lokale, complexe realiteiten te analyseren die in schril

contrast staan met de top-down realiteit van de professionelen. Als de realiteit van de minst bedeelden meer erkenning moet krijgen dan moeten er veranderingen op alle niveaus doorgevoerd worden. De minstbedeelden prioriteit geven veronderstelt nieuwe uitdagingen en analyses. Volgens de auteur kunnen nieuwe inzichten verworven worden door methodologische revolutionaire methoden die reeds vele jaren gebruikt worden en voortdurend worden geëvalueerd. Het boek is een wetenschappelijk werk dat vrij vlot leest voor alle betrokkenen en ook geïnteresseerden.

Marie Jeanné Vanmol

Who's reality counts? Putting the first last, Robert Chambers, 1999

Water: een uitdaging voor de wereld-democratie

In zijn boek probeert de auteur onze aandacht te vestigen op de problemen waarmee de wereldgemeenschap geconfronteerd zal worden wanneer we de waterproblematiek niet de nodige aandacht schenken en er niet behoedzaam mee omspringen. Volgens gekende gegevens zal het aantal mensen die niet over water beschikken oplopen tot 4 miljard in het jaar 2005, dat betekent de helft van de wereldbevolking.

In onze steeds maar verder globaliserende wereld en de afbouw van de rol van de staat en internationale organisaties zoals de VN, FAO, UNDP zien de private concerns de rol van het water als een bron van macht, rijkdom en overheersing. In de landen die in 1995 reeds met dergelijke problemen te kampen hadden leefden 467 miljoen mensen en zoals de auteur het in zijn boek stelt zal dit oplopen tot 4 miljard in 2005.

Dat betekent dat deze volkeren over niet genoeg water beschikken om voldoende voedsel te produceren om in de noodzakelijke behoeften van hun burgers te voorzien.

Als het water schaars wordt zal er een sociale spanning ontstaan tussen de landelijke gebieden en de overbevolkte steden, waarbij de landbevolking de grote verliezers zullen zijn. Deze landen zullen verplicht worden grotere hoeveelheden voedsel te importeren, waarvoor ze niet de nodige financiële middelen hebben.

Petrella poogt ons in zijn boek een duidelijk beeld te schetsen van de belangrijke functie dat water in onze globale samenleving vervult. Het gevaar van een slecht waterbeheer, de privatisering waarbij het water herleidt

wordt tot een handelswaar die voor "de heren van het geld" enorme winsten opbrengt en voor de meerderheid van de wereldbevolking het recht op vrije toegang tot water, dat een belangrijk onvervreemdbaar individueel en collectief, sociaal-politiek recht is, ontnemt. In zijn boek breekt hij een lans voor de denationalisatie van waterbedrijven, hiermede bedoelt hij niet dat men de waterbedrijven moet privatiseren. De enige oplossing is volgens hem een globalisering van het water. Dit betekent dat de oplossing van het waterbeleid dient gevonden te worden in het kader van de VN en haar nevenorganisaties en niet mag overgelaten worden aan "de heren van het geld".

Antoine Uytterhaeghe

Water als bron van macht. Een manifest. Ricardo Petrella, 1999

Filipijnen

"Filipijnen" maakt deel uit van de omvangrijke Landenreeks, een samenwerkingsverband tussen het Koninklijk Instituut Voor De Tropen, Novib en NCOS. Het is een aantrekkelijke en kleurrijke publicatie die binnen een bestek van 78 pagina's een overzicht biedt van alle aspecten van de Filipijnse samenleving, met zowel aandacht voor de geschiedenis als voor de meest recente ontwikkelingen. Ideaal voor wie zich op korte termijn een totaalbeeld over deze eilandengroep wil vormen.

Peter Staelens

Filipijnen. Mensen-politiek-economie-cultuur-milieu. Erik Heymans 1999

Mexico

Ook "Mexico" maakt deel uit van deze Landenreeks en is, net als het bovenstaande "Filipijnen", geschreven vanuit het oogpunt van de insider, die een verdienstelijke poging heeft ondernomen om de enorme verscheidenheid van een fascinerend land als Mexico beknopt en overzichtelijk te presenteren.

Peter Staelens

Mexico. Mensen-politiek-economie-cultuur-milieu. Tjabel Daling 1999

Nog meer nieuwe aanwinsten:

Jaarrapporten/Naslagwerken

SIPRI Yearbook 1999 Armaments, disarmament and International Security

The State of the World's Children: Education , Unicef 1999

The World Guide. A view from the South 1999-2000

The A to Z of World Development. A unique reference book on global issues for the new century, 1999

Jaarboek 99 Seksualiteit Relaties Geboorteregeling

Ecologie

Algemeen: Small is beautiful, big is subsidised. How our taxes contribute to social and environmental breakdown, Steven Gorelick, 1998

Milieu-afval: Record of decision for long-term management and use of depleted uranium hexafluoride, Bill Richardson, Secr. of Energy, USA? 1999

Maatschappij

Vluchtelingen/asiel: Europese Raad - Tampere Conclusies van het voorzitterschap 15-16/10/1999

Migratie: Snelwegen of Wegblokkades Woordgebruik in het migrantendebat, Godelieve Van Geertruyen, 1999

Feminisme: Op-stap naar gelijkwaardigheid, Centrum voor gelijkheid van Kansen, 1996

Vrouwen en slavernij: Black Women and Slavery in the America's. More than chattel, David Barry Gaspar & Darlene Clark Hine, 1996

Mensenrechten: Règles essentielles des conventions de Genève et de leurs protocoles additionels, Comité Internationale de la Croix Rouge

Face aux impasses de l'action humanitaire internationale: la politique du CICR depuis la fin de la guerre froide, Simonne Delorenzi, Comité International de la Croix Rouge, 1997

België

Algemeen: De brug naar de eenentwintigste eeuw-regeerakkoord-7juli 1999

Ontwapening

Vrouwenstudies: Coalition Building in Africa; To challenge Gender Based Violence In the Aftermath Of Conflict. A working document of conflict, Anu Pillay, 1999

Polemologie

Conflictbeheersing: Preventing deadly conflict, Carnegie Commission , 1997

Wereldeconomie

Algemeen: -Women, work and economic reform in the Middle East and North Africa, Valentine Moghadam, 1998

-La mondialisation contre l'Asie, Manière de Voir, sept. 1999

-Taming the tigers: the IMF and the Asian crisis, Nicole Bullard with Walden Bello & Kamal Malhotra, 1998

Wereldpolitiek

Eindde en na Koude Oorlog/Nieuwe Wereldorde: The Grand Chessboard, Zbigniew Brzezinski, 1997

Militaire Pacten

NAVO: Full text of the indictment of the Independent Commission of Inquiry Hearing to investigate U.S./NATO war crimes against the people of Yugoslavia, prepared by Ramsey Clark 1999

Noord-Zuid en Derde Wereld

Algemeen: De kloof tussen arm en rijk, NCOS/11.11.11, 1999

Verenigde Staten

Mensenrechten: United States of America. Rights for all, Amnesty International, 1998

Midden Oosten

Iran: Being modern in Iran, Fariba Adelkhah, 1998

Noord-Afrika

Maghreb: Islam, democracy and the State in North Africa, John Pentelis, 1997

Centraal Afrika

Zaire/Belgisch Congo: Sociale bewegingen in Belgisch Congo, Tijdschrift voor de Geschiedenis van de Sociale bewegingen, nr.2 1999

Hoorn van Afrika

Somalië: OCHA Mid-Term Review Somalia Country Summary, Veenigde Naties, 1999

Zuidelijk Afrika

Zuid-Afrika: - The struggle for a birthright, Mary Benson, 1985

- Side by Side , Helen Joseph, 1986

Zuid-Europa

Bosnië: Dicht bij ons bed de gruwelijke oorlog in Bosnië en de apathie van het Westen, Cheryl Benard, Edith Schläffer, 1994

Joegoslavië: Aid for Reconstruction and Transition in Yugoslavia. Need and necessity. Center for Policy Studies, Belgrade, 1999

samenstelling:

M.J. Vanmol

redactieraad: R. Hubo, W. De Raes,

Peter Staelens, L. De Brabander,

G. Spriet, A. Uytterhaeghe

fiteerd. Voor de man in de straat bleef het armoede troef. Sedert maart 1997 wordt het land getroffen door een economische crisis, wat voor de bevolking groeiende armoede betekent.

Volgens Indonesische regeringskringen zou 50 % van de bevolking onder de armoedegrens leven. Volgens dezelfde bron, was voor de periode van 1975-97 één op vijf burgers in de onmogelijkheid om in de basisbehoeften te voorzien. Deze proportie neemt nog steeds toe en kan zelfs naar gelang de geografische en sociale situatie oplopen tot 30-35%. Het leger van migranten dat naar de steden en industriegebieden trok om in de bouw of in de informele sector aan de bak te komen, is gedwongen terug te keren naar de dorpen, zonder werk en zonder inkomen, waardoor de armen in de landelijke gebieden nog kwetsbaarder worden. Gelijkijdig wordt het repressief optreden opgevoerd tegen sociale militanten en organisaties die opkomen voor de rechten van de burgers. Zo worden de armen van hun woordvoerders beroofd en iedere sociale beweging lam gelegd.

Om aan deze wantoestanden een eind te maken volstaat het niet de politieke of militaire hoofdrolspelers te vervangen door soortgenoten. Dat is oude wijn in nieuwe zakken.

Indonesië heeft nood aan een democratische herverdeling van de economische en politieke macht.

Als we de gebeurtenissen in Oost-Timor nader bekijken en het optreden van het Indonesische leger zien, kan men vaststellen dat het "Soeharto systeem" zoals voorheen intact is, dat een doortastend VN-optreden niet kan gestart worden, omdat de VS en andere westerse staten dit niet wil-

len.

De zg. VN-vredesmacht is door Washington en vrienden uitgezonden om te voorkomen dat Indonesië door economische sancties zou getroffen worden. Dit alles om het economisch "herstel" niet in gevaar te brengen.

Indonesië heeft voor de VS een belangrijke strategische en economische waarde in de regio. Ze hebben Soeharto gezocht van de voorgrond te verdwijnen omdat hij niet meer bruikbaar is. Voor hen is Indonesië de tegenpool van China, en het land bezet ook een belangrijke plaats in de ASEAN associatie.

Ongeveer 40% van de mondiale scheepvaart gaat over een van de 4 zeeroutes van deze archipel, hetgeen het strategisch belang aantoont van deze maritieme handelsweg die de Stille Oceaan met de Indische Oceaan verbindt. De olie invoer van Japan, Zuid-Korea geschiedt via deze weg. Wil China haar economische groei verzekeren, dan moet ze ook voor haar olie import uit het Midden-Oosten deze zeeroute gebruiken.

Daar ligt één van de redenen waarom men zo terughoudend is. Men kan toch niet om Oost-Timor al deze belangen in gevaar brengen, het kan de ganse regio tot een kruitvat maken.

De economische belangen van de VS in Indonesië zijn enorm, daarom staan deze staten ook niet te trappelen om de Wereldbank en het IMF onder druk te zetten de financiële hulp op te schorten. Men wil dit niet gebruiken om Jakarta onder druk te zetten.

AU, 06.10.99

Indonesische zandloper

Indonesië ligt in de grootste archipel ter wereld: meer dan 3000 eilandjes.

Indonesië omvat 13.677 (of delen) eilanden, waarvan er ca. 990 bewoond zijn. Het aantal inwoners in 1996 bedroeg 200.453.000. Men schat dat bij de eeuwwisseling het land de 212.600.00 inwoners zal overschrijden. De bevolking is voor 90% van gemengde origine. In de steden woont 34% van de Indonesiërs. Het is de vierde meest bevolkte natie op de wereld. Een opdeling volgens geloofsovertuiging geeft ons het volgende beeld: 86% moslim, 10% christenen, 2% hindoe en 1% boeddhist. De verdeling per beroepssector leert ons dat 55% aan de kost komt in de landbouw, 14% is werkzaam in de industrie en de dienstensector is goed voor 31%. Verdeeld naar geslacht zijn 40% vrouwen en 60% mannen in loondienst.

De militaire uitgaven van Indonesië bedroegen in 1995 6,2% van het BNP. Het leger telde in 1995 ongeveer 274.000 manschappen, de politie 215.000 en hulppolitie (Karma) 1,5 miljoen.

De officiële naam is Republiek Indonesië, het land is administratief onderverdeeld in 26 provincies (exclusief Oost-Timor), Jakarta is de hoofdstad en telt 13.900.000 inwoners (1994).

1945 - Op 17 augustus 1945, twee dagen na de capitulatie van Japan, riep Sukarno de onafhankelijkheid uit. Dank zij de hulp van de geallieerden, in 't bijzonder van de VS, kwamen de Nederlanders opnieuw aan de macht. De nationalistische weigerden zich hierbij neer te leggen, en besloten als guerrillaleger de Nederlanders te bevechten. Onder druk van de Amerikanen, die de tijd rijp achtten om hun strategische belangen in dit deel van Azië uit te bouwen en ermee dreigden hun Marshallhulp aan Nederland stop te zetten, werd in 1949 de macht overgedragen aan de Indonesiërs. Voor de Verenigde Staten en Australië was aanwezigheid en autoriteit van de Nederlanders niet langer

noodzakelijk. Op vraag van de VN-Veiligheidsraad werd een VN-commissie over Indonesië in het leven geroepen, die een rondetafelconferentie organiseerde over de manier hoe de overdracht moest gebeuren. Op deze conferentie waren de nationalistische verdeeld over de omvang van de republiek en welke gebieden tot de republiek zouden moeten behoren.

Op de rondetafelgesprekken werd overeengekomen dat de nieuwe federatie zou bestaan uit deelstaten met zelfbestuur; dat de bevolking van iedere deelstaat in de gelegenheid zou worden gesteld om in te stemmen met het definitieve ontwerp van de grondwet. Wanneer een autonome staat niet akkoord ging met de voorgestelde procedure, had deze het recht te onderhandelen over een andere soort van relatie met Nederland en de Verenigde Staten van Indonesië.

1949 - De Republiek Indonesia Serikat (Republiek van de Verenigde Staten van Indonesië) bestaat uit 16 geconfedereerde staten.

1950 - Sukarno roept de republiek Indonesië uit en schaft meteen de federale structuur af. Hiermee vervallen ook alle afspraken die hierover op de rondetafelbijeenskomst werden gemaakt. Het verzet hiertegen werd op de Republiek van de Zuid-Molukken en in Atjeh in Noord Sumatra bloedig onderdrukt.

Sukarno werd na de Nederlandse machtsoverdracht de eerste president van Indonesië. De communistische partij, de derde grootste partij van Indonesië, en de grootste (communistische) van Azië, steunde het beleid van Sukarno. Vooral de manier waarop de ex-koloniale overheid werd aangepakt bleek deze partij te motiveren, en in de gehele dekoloniatiekwestie kon men op hun steun rekenen.

1957 - De federatie van Maleisië (Penang en Malakka) werd onafhankelijk van Groot-Brittannië en in 1963 wordt de federale staat Maleisië gevormd samen met Sarawak,

Sabah en Brunei op het eiland Borneo. Indonesië beschouwde dit als een aanduiding van Brits-Maleisisch neokolonialisme en bleef tot in 1967 aansturen op een militaire verovering. Deze aspiraties werden slechts opgeheven onder zware druk van de Amerikanen.

1965 - In oktober grijpt generaal TNI Soeharto de macht onder het voorwendsel dat er een communistische revolutie werd voorbereid. De bloedige staatsgreep leverde 500.000 tot 1.000.000 doden op en meer dan 200.000 politieke gevangenen (voornamelijk leden en sympathisanten van de communistische partij). Vrijgekomen documenten tonen duidelijk de betrokkenheid van de CIA en de VS-regering bij dit bloedbad.

Sukarno bleef nog enkele jaren staatshoofd, zonder bevoegdheden.

Soeharto genoot het vertrouwen van de buitenlandse multinationals die de rijkdommen van Indonesië kwamen ontginnen. Ondanks de enorme olievoorraden en de stijging van de olieprijs in de jaren '70 slaagde Soeharto er niet in de welvaart te doen stijgen.

1971 - Ondanks de repressie gaan duizenden studenten de straat op in oppositie tegen de corrupte generaals, Chinese kooplieden en Japanse investeerders die ze ervan verdenken de staat te willen controleren.

1974 - Op 25 april breekt in Portugal de "anjerrevolutie" uit, hetgeen de dekolonisatie van Oost-Timor inluidde.

1975 - In augustus brengt het revolutionaire front van Timor (Fretilin) de hoofdstad Dili onder haar controle.

Op 28 november roept het Fretilin de onafhankelijkheid uit over Oost-Timor.

De Indonesische troepen bezetten Oost-Timor, het Fretilin moet onderduiken.

Het westen keek toe en ondernam niets, het territorium mocht niet in handen vallen van de sterke weerstandsbeweging die socialistische opties in hun programma hadden. Het westen wilde geen tweede Cuba in de Indische Oceaan. Het militaire en politieapparaat vestigde een bloedig repressieregime tegen de autochtone bevolking. Meer dan 200.000 mensen werden gedood of stierven van honger, dat was meer dan een vierde van de bevolking. Om deze plotse daling van het aantal bewoners op te vangen voerde Jakarta een migratieprogramma door, waarbij ze moslims uit de andere overbevolkte provincies naar Oost-Timor bracht. Zo hoopte ze het deficit aan mensen te compenseren met islamitische gelovigen, en zo een meer betrouwbare ruggengraat ten opzichte van het Indonesische te verkrijgen.

De Algemene VN-vergadering veroordeelt de Indonesische invasie.

1976 - Indonesië annexeert Oost-Timor, dat de 27ste provincie wordt.

1979 - Het eiland wordt geteisterd door een grote hongersnood. De gewapende weerstand tegen de Indonesische bezetter wordt opgevoerd.

1983 - Mislukte poging van onderhandeling tussen het Fretilin en de regering in Jakarta.

Soeharto wordt voor de vierde maal herkozen tot president van Indonesië.

1988 - Het Europese parlement erkent het recht van Oost-Timor op zelfbeschikking.

Soeharto wordt ondanks de kritiek op zijn beleid herkozen tot staatshoofd.

1991 - De gevechten tussen het leger en de opstandelingen van Aceh, een bevrijdingsbeweging op Sumatra nemen in hevigheid toe. In Dili, de hoofdstad van Oost-Timor, schiet de politie op 1000 betogers, waarvan er 185 dood geschoten worden.

Ondertekening tussen Australië en Indonesië van een economisch akkoord waar aan Australië 11 concessies worden toegekend voor de olieexploitatie in de Timorzee.

1992 - Een afscheidingsbeweging in Irian Jaya komt met haar eisen naar buiten.

De VS-regering vraagt aan het Congres 2.300.000 \$ US voor de opleiding van de ordetroepen van Indonesië.

De Australische premier bezoekt Indonesië en komen overeen een grotere politieke en economische samenwerking tot stand te brengen, tijdens zijn gesprek met Murchison drong Keaton aan op meer samenwerking tussen beide staten op het gebied van gemeenschappelijke defensie.

Op 14 maart ondertekenen Indonesië

en Australië een akkoord over de maritieme grenzen.

1993 - Het parlement kiest voor de zesde keer Soeharto tot president.

Een speciaal contingent van de Indonesische strijdkrachten neemt deel aan militaire oefeningen in Perth (West-Australië).

British Aerospace bevestigt de aankoop door Indonesië van 24 Hawk oefenvliegtuigen. De Indonesische luchtmacht had reeds 20 van deze toestellen in dienst.

1994 - Een groot financieel schandaal wordt publiek bekend, waarbij corrupte politieke mandatarissen en Chinese zakenlieden betrokken zijn. Hetgeen leidt tot grote manifestaties in de straten van de hoofdstad.

1996 - Er komt meer en meer kritiek op de illegale verrijking van de presidentiële familie.

Ondertekening op 18 dec. van een veiligheidsovereenkomst met Australië. Keaton de Australische premier noemde dit akkoord een belangrijke stap in de politieke architectuur van de regio.

1997 - De Indonesische regering gaat verder met haar plannen om de burgers in de overbevolkte regio's te verplaatsen naar minder bevolkte gebieden.

1998 - Op 10 maart wordt Soeharto voor de zevende maal herkozen tot staatshoofd.

Het land wordt gekenmerkt door een grote sociale onrust, twee miljoen werknemers verliezen hun baan.

De studenten komen op straat en eisen meer democratie, hun protest wordt met geweld van de politie beantwoord.

Op 21 mei moet Soeharto aftreden, wordt opgevolgd door zijn trouwe volgeling en vice-president Jusuf Habibie.

Het Financieel Dagblad

TONY AUTH - SYNDICATED BY BRUNO PRODUCTIONS

Londen: de prijs van de privatiseringen

Op dinsdag 5 okt. om 8.11 uur had op 5 km van het grote station Paddington, in het westen van Londen, een verschrikkelijk treinongeluk plaats. Twee treinen die elkaar voordien hadden moeten kruisen botsten op elkaar met alle verschrikkelijke gevolgen vandien. Reeds werden een dertigtal lijkens geborgen, er waren 26 zwaargewonden maar men vreest voor het leven van een 60-tal vermisten. Pas twee jaar geleden in 1997 had in Southal een gelijkaardig ongeluk plaats en in 1998 werd op het nippertje in Paddington, op dezelfde plaats als nu, een ongeluk voorkomen. De openbare opinie wijst, niet zonder reden, de onder Thatcher en Major doorgevoerde privatiseringen van de Britse spoorwegen als verantwoordelijk voor het ongeluk.

Per delen verkocht tussen 1991 en 1996 aan tweeënnegentig maatschappijen, waaronder 25 die instaan voor het spoorwegverkeer is de toestand van de spoorwegen lamentabel geworden. Uit een onafhankelijk rapport blijkt dat in de voorbije twee jaar, de klachten van de reizigers met 154 procent gestegen zijn.

Het spoorwegnet met zijn 30.000 km rails in het land, zijn 750 tunnels, zijn 2500 stations, zijn 40.000 bruggen en viaducten, kortom het ganse systeem werd overgenomen door de grootste maatschappij van de sector, Railtrack. Railtrack verwezenlijkte vorig jaar een winst van 2,66 miljard B.fr. De voorzitter verdiende in 1998 niet minder dan 108 miljoen frank, de uitvoerende directeur 198 miljoen frank en de directeur voor de veiligheid 72 miljoen frank. Hieraan moeten nog de rendement premies en stock-opties toegevoegd worden.

Het aandeel van Railtrack dat bij de start 3,90 pond bedroeg steeg tot 17,63 pond in 1998 om na 5 oktober terug te vallen op 12,58 pond.

In 1997 ontvingen Railtrack en de andere maatschappijen niettemin van de regering nog een subsidie van 120 miljard frank maar er was voorzien dat deze tegen 2004 zou terugvallen op toch nog 46 miljard frank. Op de spoorlijnen van Railtrack rijden de treinen van de 25 maatschappijen kris kras door elkaar. Er bestaat dan ook niet, zoals in de andere landen, één nationaal veiligheidssysteem maar liefst vier verschillende. Railtrack kan treinen die niet aan de veiligheidsnormen beantwoorden van de rails houden maar de Britse treinen beschikken niet, zoals dit in de meeste Europese landen het geval is, over het automatisch remsysteem ATP waardoor de treinen automatisch stop-

pen wanneer zich een vergissing voordoet.

Beslist om dit in te voeren na een zwaar ongeluk in 1988 werd de uitvoering door de toenmalige regering Thatcher als te duur afgewezen. Later hebben de privé maatschappijen deze naar hun mening te hoge investering eveneens uitgesteld. Men zoekt nu de verantwoordelijkheid van het ongeluk door te schuiven naar de overleden machinist die, na een te korte opleiding, slechts een maand in dienst was. Het treinpersoneel wijst er echter dat het sein S.N. 109 in Paddington slecht geplaatst is, dat het sinds 1993 minstens achtmaal miskend werd en dat met het ATP-systeem de trein automatische zou gestopt hebben.

In een rapport wijst het bestuur voor gezondheid en veiligheid er bovendien op dat het aantal uiterst gevaarlijke plaatsen op de Britse spoorwegen gestegen is van 593 in 97/98 naar 643 in 98/99.

Toen de Labour van Tony Blair nog in de oppositie zat heeft ze zich sterk verzet tegen de maatregel van Thatcher om de spoorwegen te privatiseren maar toen ze zelf aan de macht kwam heeft ze het echter vertikt de spoorwegen te hernationaliseren.

Vandaag voorziet ze zelf de luchtvaart met al wat er rond hangt en de metro eveneens te privatiseren. Het luchtvaartpersoneel verzet zich met kracht tegen deze optie. Het steeds gebruikte argument dat met de privatiseringen de concurrentie toeneemt en de verbruikers hier voordeel kunnen uithalen is, na dit katastrofale ongeluk nogmaals een lege doos gebleken. Leugen en bedrog. Alleen de grote kapitalistische maatschappijen worden er beter van.

Zelfs de gewezen Franse conservatieve premier Raymond Barre verklaarde

nog recent na het ongeluk van Paddington dat privatiseringen van spoorwegen, electriciteits- e.a. nationale openbaar ondernemingen in vraag moet worden gesteld. (ads)

De dubbele rol van Javier Solana

Javier Solana, de ontslagnemende secretaris-generaal van de NAVO en sindsdien door de ministers van de Europese Unie als vertegenwoordiger voor de buitenlandse - en defensiezaken (dus een belangrijker post dan een commissaris van de E.U. één die bovendien buiten controle van het Europese parlement staat) werd toch nog uitgenodigd op de NAVO vergadering van de Europese defensie-ministers.

Hij heeft er een uiteenzetting gehouden over "de oprichting van de Europese pijler in de schoot van de NAVO" en de belangrijke rol die hij kan spelen in de relatie NAVO-EU. Ondertussen kreeg hij tijdens een plechtigheid in het Amerikaanse Pentagon vanwege de Amerikaanse defensie-minister William Cohen, de hoogste burgerlijke onderscheiding opgespeld voor het samenhouden van de NAVO gedurende de campagne tegen Servië. "Ik denk dat we de geschiedenis van Europa hebben veranderd" zegde Solana in zijn dankrede. De Europese openbare opinie zal er goed aan doen te waken over wat deze Spaanse sociaal-democraat in het schild voert. (ads)

De V.S. zijn defensieuitgaven en zijn schulden aan de V.N.

De Amerikaanse senaat heeft op 22/11 de begroting voor defensie voor het jaar 2000 goedgekeurd. Het budget zal niet minder dan 289 miljard dollar bedragen. Deze tekst voorziet, voor de eerste maal sinds vijftien jaar, een verhoging van de militaire uitgaven. Een valorisatie van de lonen van de militairen, fondsen voor de nationale administratie, voor de nucleaire veiligheid en nieuwe investeringen zijn in dit budget voorzien. In dezelfde periode wees de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Kofi Annan er op dat de Verenigde Staten t.o.v. de V.N. nog met een schuld zitten van 1 miljard 600 miljoen dollar. Tijdens de Algemene Vergadering van de V.N. wees Kofi Annan er op dat, indien de V.S. tegen eind december geen betaling uitvoert, haar stemrecht zal verliezen. En ... zoals alle slechte betalende bewees de V.S. dat haar bijdrage aan de V.N. te hoog is en dat deze aanzienlijk zou dienen vermindert te worden. (ads)

Morgen van verdriet

over naakte velden
trekken zwarte kraaien
sporen van een voorbije zomer

langs vergeten oevers
streelt de wind
de laatste zomeruren

straks wordt alles weer herinnering
wanneer ik bij smeulend haard-
vuur
treur om het voorbije...

Jozef Vandromme

Libië in vogelvlucht

Een achtdaags gespecialiseerd archeologisch bezoek aan Libië is uiteraard onvoldoende om over dit land een diepgaande beschouwing te schrijven. Toch enkele, vanzelfsprekend, oppervlakkige bedenkingen over deze, voor het westen en vooral voor de USA, zeer controversiële Volksrepubliek.

Zoals algemeen gekend is de zowat onbetwiste leider van het land Moammar El Kadhafi. Het gaat hier evenwel om een onvervalste volksdemocratie waarin de ganse bevolking zijn zeg kan hebben langs allerlei rade, vergaderingen en bijeenkomsten. Ik zeg wel "kan", want men vertelde ons dat er eigenlijk weinig belangstelling of participatie is omdat de grote meerderheid der Libiërs van oordeel is dat Kadhafi de zaken goed beredert en dus maar best verder doet zoals hij bezig is.

Libië is ongeveer 50 maal zo groot als België, maar ... 45 maal daarvan is woestijn! Het is evenwel geenszins een arm land, want Libië heeft petroleum en dat is meer dan goud waard. Er was natuurlijk de, onlangs opgeheven, boycot van de V.N. naar aanleiding van zg. terroristische activiteiten - waarover wij ons totaal niet kunnen uitspreken - maar toch kan Libië zijn petroleum slijten aan een aantal bevriende landen.

In vergelijking met andere Derde Wereldlanden is Libië zelfs rijk.

Voor zover we konden vaststellen leeft de bevolking er helemaal niet armoezig. Er schijnt een tamelijk degelijke sociale zekerheid te bestaan die ook geldt voor gastarbeiders. Libië heeft namelijk vele duizenden migranten - Marokkanen, Tunesiërs, Egyptenaren,

Soedanezen, Jordaniërs, Syriërs, Pakistani - die allemaal werk hebben. Men vertelde ons dat de Libiërs een beetje aan de gemakkelijke kant zijn, waardoor het zware werk meestal door de buitenlanders gedaan wordt en dat zelfs een heleboel Libiërs er in dienst nemen als huishulpje. Bepaald geen teken van grote armoede!

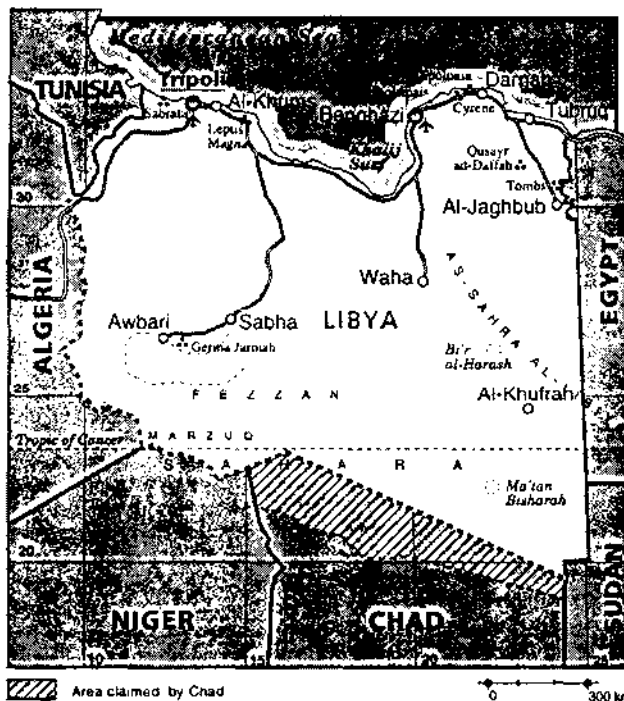
De economische middelen worden blijkbaar zeer nuttig besteed: zo worden b.v. de havens flink uitgebreid en

vrij tegenover buitenlanders, dus andersdenkenden.

De archeologische rijkdommen van Libië zijn enorm. Sites als Apollonia, Ptolemais, Leptis Magna, Sabratha, worden amper geëvenaard door de Griekse en Romeinse vondsten, maar ze worden niet uitgebuit en slechts sporadisch opgegraven opdat buitenlandse bezoekers ze niet binnen de kortste keren zouden platlopen en vernielen. Ook dat is een gezonde beleidsoptie.

We kunnen ons niet van de indruk ontdoen dat de boycot van Libië veel meer te maken had met het volksdemocratische regime en petroleum dan met terroristische activiteiten.

Jakke Schelfhout

Libië: over woorden en daden

Men mag over Libië en Kadhafi denken wat men wil maar het minst dat kan worden gezegd is dat voor Libië internationale solidariteit geen ijdel woord is.

Libië heeft weinig schulden en beschikt over belangrijke reserves van deviezen waarmee het zijn Afrikaanse politiek wil financieren. Deze deviezen worden geschat op 4 miljard dollar volgens het MOCI (Moniteur du commerce international - Parijs). De stijging van de olieprijs zal de inkomsten van Libië nog aanzienlijk verhogen. Deze zouden volgens westerse schattingen voor 1999 niet minder dan 10 miljard dollar kunnen bedragen.

Libië heeft bekend gemaakt dat het aan de UNESCO een hulp verleende van 200 miljoen dollar om 2.500 studiebeurzen per jaar te financieren. Dit gedurende acht jaar en ten gunste van Afrikaanse studenten. Bovendien heeft het eveneens aan de Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) 4,5 miljoen dollar overgemaakt. Deze vertegenwoordigen de achterstand van betaling van de zeven armste Afrikaanse landen die door sancties bedreigd worden en o.m. hun stemrecht zouden verliezen in de schoot van de organisatie. (ads)

liet K. 25.000 km goede wegen doorheen het land aanleggen die uiteraard de communicatiemogelijkheden fel bevorderen. Intussen werden ook belangrijke ondergrondse waterbronnen ontdekt en aangeboord. Daarvoor worden nu enorme pijpleidingen doorheen het ganse land aangelegd, waarmee men zelfs de bedoeling heeft op termijn water te leveren aan Egypte en Tunesië; waarschijnlijk toch ook weer een flinke bron van inkomsten.

Het regime is streng islamitisch. Zo is elke alcoholische drank totaal taboe in het ganse land. Niettemin zagen we in Tripoli een prachtige katholieke kathedraal in volledige restauratie.

De bevolking is zeer vriendelijk en gast-

De Westelijke Sahara, het blijft een geschiedenis zonder einde ...

De Westelijke Sahara schijnt pas tot leven te komen in 1884 wanneer Spanje, na de conferentie van Berlijn, het gebied officieel inlijft. Nochtans: eeuwenlang werd Noordwest-Afrika bewoond en bestuurd door grote volkeren en stammen.

Het volk van de Westelijke Sahara ontwikkelde zich in de loop der eeuwen tot een cultureel aparte groep. De stammen van de Westelijke Sahara vormden tot in de 19de eeuw geen staat. Duidelijk is echter dat ze tot geen ander gebied behoorden: het bestuur van de streek was in handen van de "Raad van Veertig" (Aid Arbain). Deze raad werd gevormd door "de veertig beste zonen van het volk". Het politiek, economisch en sociaal beleid van de regio werd bepaald door deze Raad.

Natuurlijke rijkdommen

In 1884, na de opdeling van Afrika tussen de landen van Europa, behoorden deze stammen plotseling wel tot een land: nl. Spanje. De interesse voor de Westelijke Sahara vanwege Spanje en later ook vanwege andere staten, was gebaseerd op rijkdommen. De productiecapaciteit voor fosfaat lag in '75 op 3,7 miljoen ton en zou tegen 1980 10 miljoen ton bereiken. De Westelijke Sahara zou zo op de derde plaats komen van wereldproducenten, na de Verenigde Staten en Marokko. De voorraad ijzererts wordt geschat op 72 miljoen ton. In het zuiden, dicht bij de stad Dakhla, ligt de grootste ondergrondse waternap van de wereld. Het water is zout maar de inkomsten van de fosfaatuitvoer volstaan ruimschoots om ontzilingsinstallaties te bouwen. Het land zou zo de hele bevolking van drinkwater kunnen voorzien en de woestijn in bloei kunnen zetten. De zoektocht naar olie en gas is nog volop bezig... En nergens zwemmen zovveel

kreeften en vis als aan de 1.500 km lange Atlantische kust van dit gebied.

Verzet

In 1967 werd de "Beweging voor de Bevrijding van de Sanguiet El Hamra y Rio de Oro" opgericht. Ze bood aan de Spaanse overheersers een petitie aan voor onafhankelijkheid. Het antwoord hierop was een bloedbad in Layoune op 17 juni 1970 tijdens een vreedzame betoging onder de leuzen: "Weg met

bereid te zijn om afstand te doen van haar kolonie en de bevolking te raadplegen over de toekomst van het land.

Op 14 november '75 echter, tekende Spanje het drielanden-akkoord met Marokko en Mauritanië dat in plaats van een referendum van zelfbeschikking voor het Sahrawi-volk te organiseren, de Westelijke Sahara onder de twee buurlanden verdeelde in ruil voor de visrechten en winsten uit de fosfaatmijnen. Nog voor het vertrek van Spanje uit

de toen nog Spaanse Sahara eind '75, rukten Marokkaanse en Mauritaniëse troepen op. De "groene mars", waarbij 350.000 Marokkanen het gebied binnen marcheerden met de bedoeling dit grondgebied in te lijven, was begonnen. Een deel van de bevolking sloeg op de vlucht en bereikte met hulp van het Polisariofront, uiteindelijk Algerije waar ze in vluchtelingenkampen werden opgevangen. Bij het begin van deze oorlog hielden noch Marokko, noch Mauritanië voldoende rekening met de wil tot onafhankelijkheid van het Sahrawi-volk: op 27 februari 1976 riep het Polisariofront in naam van het Sahrawi-volk de onafhankelijke DARS (Democratische Arabische Republiek Sahrawi) uit. Wanneer Mauritanië zich op 5 augustus 1979 terugtrekt uit de oorlog en een verdrag voor vrede en samenwerking tekent met de DARS, bezet Marokko ook het zuiden van de Westelijke Sahara.

hankelijke DARS (Democratische Arabische Republiek Sahrawi) uit. Wanneer Mauritanië zich op 5 augustus 1979 terugtrekt uit de oorlog en een verdrag voor vrede en samenwerking tekent met de DARS, bezet Marokko ook het zuiden van de Westelijke Sahara.

Referendum

Jaar na jaar stemden de Verenigde Naties resolutie na resolutie met betrekking tot de Westelijke Sahara, waarin opgeroepen wordt tot een staakt-het-vuren en het houden van een referendum. De Organisatie voor Afrikaanse Eenheid (OAE) nam in 1981 de DARS als 51ste lidstaat op, zeer tot ongenoegen van Marokko dat zich terugtrok uit

de integratie", "Weg met de Spaanse scholen, we willen Arabische scholen", ...

De ondergrondse strijd en de bewustmaking van de bevolking ging verder en uit het verlangen naar onafhankelijkheid werd dan op 10 mei 1973 het Polisariofront geboren (Front Populaire pour la libération de la Sanguiet El Hamra y Rio de Oro). Op 20 mei van hetzelfde jaar zette de gewapende vleugel van het Polisariofront, de eerste aanval in tegen het Spaanse leger.

In 1966 sprak Spanje voor de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties voorzichtig over het houden van een referendum voor de uitoefening van het zelfbeschikkingsrecht door de Sahrawi's en in 1974 verklaarde Spanje

de OAE.

Pas in 1991 slaagden de Verenigde Naties erin om de strijdende partijen achter een vredesplan te krijgen dat ze samen met de OAE uitwerkten. Dit leidde tot een staakt-het-vuren op 6 september 1991 en moest uitmonden in, jawel, een referendum op 26 januari 1992, met als enige vraag: "Onafhankelijkheid voor de Westelijke Sahara of inlijving bij Marokko."

We zijn nu 1999 en het referendum werd al verscheidene malen uitgesteld. De nu voorziene datum is 31 juli 2000, maar in UNO-kringen zegt men dat in het volgende rapport van de secretaris-generaal van de UNO, Kofi Annan, weer uitstel zal voorgelegd worden, gebaseerd op nieuwe verdragingsmanoeuvres door de Marokkaanse overheid.

Sinds de zomer van dit jaar mogen al diegenen, die niet als Sahrawi weerhouden werden door de UNO-identificatiecommissie zich in beroep aandienen mits ze een nieuw document kunnen voorleggen dat aangeeft dat ze wel Sahrawi zijn. Marokko heeft iedereen gesommeerd zich opnieuw aan te dienen (met of zonder papieren) en dat is ook gebeurd. De periode voor het onderzoek van al deze aanvragen zal verschillende maanden extra in beslag nemen en dus wordt de hele procedure verlengd.

Het solidariteitsnetwerk voor de Westelijke Sahara doet alle mogelijke moeite om deze gang van zaken aan te klagen zowel bij nationale als bij Europese beleidsorganen. Het is haast onbegonnen werk want ook de Belgische en Europese economische belangen bij Marokko zijn voor onze politici te groot om zomaar opzij te schuiven en de Sahrawi's eindelijk hun recht op zelfbeschikking te geven.

Ondanks alle vertragingen bereiden de solidariteitscomités, de NGO's actief in de vluchtelingenkampen en de interparlementaire groepen voor de Westelijke Sahara zich voor op het definitieve begin van de overgangperiode en het referendum. Zij maken zich op om waarnemers te zenden vanaf het ogenblik dat de UNO de zeggenschap over het gebied in handen neemt, d.w.z. na het afsluiten van de identificatie van de stemgerechtigden.

Vanwege de Europese Coördinatie voor steun aan het Sahrawi-volk werden waarnemers gestuurd naar het referendum in Oost-Timor. De ervaringen daar opgedaan kunnen ons helpen bij een degelijke voorbereiding van de waarnemers voor de Westelijke Sahara. De gebeurtenissen in Oost-Timor hebben ons geleerd dat het bereiken van de datum van het referendum één ding is, iets anders is dit referendum niet te laten onttaarden in een bloedbad. De

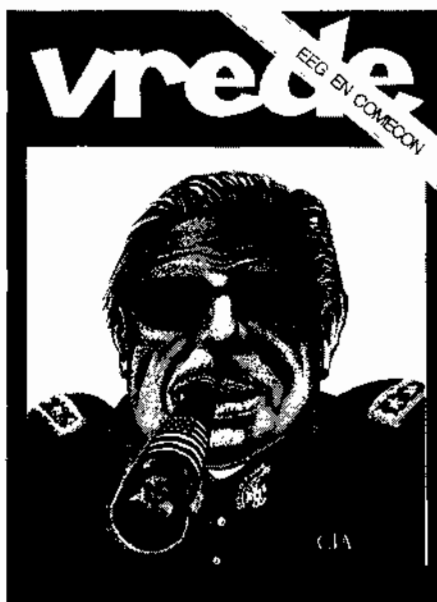
groep juristen internationaal recht, die het hele vredesplan voor de Westelijke Sahara volgt en begeleidt, bereidt een document voor met hun ervaringen in Oost-Timor. We zullen hiervan gebruik kunnen maken om het hele proces zo goed mogelijk te volgen en een herhaling van het drama in Oost-Timor te vermijden.

Het overgaan van de macht op Mohamed VI, de zoon van de overleden monarch Hassan II, kan nieuwe perspectieven bieden. Er worden veranderingen aangekondigd, het gedrag van de nieuwe koning wijst ook op vernieuwing, maar het is op dit ogenblik niet duidelijk of deze veranderingen zich ook zullen uitstrekken tot de Marokkaanse houding in verband met de Westelijke Sahara. Of Mohamed VI een andere koers zal varen dan zijn vader en het vredesplan eindelijk een kans zal geven, kunnen de Sahrawi's alleen maar afwachten. En wij met hen.

Hilt Teuwen

Voor meer info, te bereiken bij:
Comité voor steun aan het Sahrawi-volk
Merckelstraat 14, 1050 Brussel
Tel 02/512.08.76 (dinsdag)
Tel 02/501.67.54 (ma - wo - do)
Fax 02/511.89.19
E-mail hilt.teuwen@oxfamsol.be

25 jaar geleden in Vrede

Winsthonger

De netto-winsten van de 500 belangrijkste ondernemingen verhoogden vorig jaar met 39 %.

Het verkoopcijfer van de 500 belangrijkste Amerikaanse ondernemingen bereikte in 1973 667 miljard dollar, hetzij 19,6 % meer dan in 1972. De winsten stegen heel wat meer: + 39 % (38,6 miljard dollar) tegen 27,8 % in 1972.

Zelfs indien men rekening houdt met de inflatie zal 1973 in de annalen van de Amerikaanse ondernemingen een buitengewoon jaar zijn. Slechts 9 van de 500 door het blad "Fortuna" onderzochte ondernemingen hebben verlies geleden. De petroleummaatschappijen zijn in een niet onaanzienlijke mate verantwoordelijk voor deze winsttoename. Gemiddeld stijgen hun winsten met 53,8 %/ 176 ondernemingen hebben hun zakencijfer dat boven één miljard dollar ligt (27 ondernemingen meer dan 1972).

Naar zakencijfer gerangschikt zijn de 10 belangrijkste ondernemingen de volgende (in miljoenen dollar): General Motors 35.798, Exxon (Esso) 25.724, Ford Motor 23.015, Chrysler 11.774, General Electric 11.575, Texaco 11.406, Mobil Oil 11.390, International Business Machines 10.993, Inter-

national Tel & Tel 10.183, Gulf Oil 8.417. Wat de rangschikking op basis van de netto winst betreft, komen wij tot een gevoelig andere volgorde. Onder de 10 eerste bevinden zich drie ondernemingen (Standard Oil of California, Du Pont de Nemours en Eastman Kodak) die wat het zakencijfer betreft slechts de 11de, 16de en 25ste plaats innemen. De rangschikking naar netto-winst is de volgende: (in miljoenen dollar) Exxon (Esso) 2.443, General Motors 2.398, I.B.M. 1.575, Texaco 1.292, Ford 906, Mobil Oil 849, Standard Oil of California 843, Gulf Oil 800, Eastman Kodak 653, Du Pont de Nemours 585.

Vijf petroleummaatschappijen behoren hier tot de 10 beste. De 500 belangrijkste ondernemingen vertegenwoordigen samen 65 % van het totale verkoopcijfer der Amerikaanse ondernemingen, ze stellen 76 % van de loontrekkenden te werk en zijn goed voor 79 % van de netto-winsten.

overgenomen uit De Volksmacht

uit Vrede nr. 187,
november 1974

Landmijnen: de strijd gaat verder

De ondertekening van het Verdrag van Ottawa in december 1997 was wellicht een kleine maar toch een belangrijke stap in het ontwapeningsproces.

135 landen ondertekenden het en 84 landen hebben het sindsdien geratificeerd.

58 landen, waaronder grote mogendheden gebruiken nog steeds uitvluchten om zich niet aan te sluiten.

De openbare opinie heeft een belangrijke rol gespeeld in de strijd voor het tot stand komen van het verdrag. Onder leiding van Handicap International en het Internationale Rode Kruis hebben 1200 vredes-, sociale - en politieke organisaties uit de ganse wereld hierbij een belangrijke rol gespeeld.

België heeft bij het tot stand komen van het Verdrag aanzienlijk bijgedragen.

In juni 1997 ging te Brussel, als aanloop tot Ottawa, een internationale conferentie door. Ons land was ook het eerste dat in maart 1995 eenzijdig de productie en de verkoop van antipersoonsmijnen verbood. In 1997 vernietigde het zijn laatste voorraad mijnen. Vandaag werkt ons land nog steeds mee aan ontmijningsprojecten in Cambodja, Laos en Angola.

Hoewel het Ottawa-verdrag een belangrijke stap voorwaarts is, zullen mijnen wereldwijd en decennialang nog vele slachtoffers maken. Men schat dat er op dit ogenblik reeds 60.000 slachtoffers zijn (één om de twintig minuten) maar er is ook de enorme ecologische en economische schade voor de betrokken landen. In 108 landen liggen nog zo'n 250 miljoen mijnen opgeslagen; 87 landen daarvan zijn zwaar getroffen. Mijnen worden nog steeds wereldwijd geproduceerd in meer dan 360 verschillende modellen. Eens geplaatst ontsnappen ze aan de controle tot iemand er onverwachts op trapt met alle gevolgen vandien.

Nieuw zijn de splinterbommen die o.m. door de VS in Vietnam en door

de NAVO in Kosovo en Servië uitgeworpen werden. Een deel hiervan ontploft niet en blijft liggen tot ze bij aanraking ontploffen als een mijn.

Van de grote landen heeft Rusland de productie gestopt van mijnen die bij de ontploffing een luchtverplaatsing veroorzaken. China reageert niet maar wil deelnemen aan het fonds van de VN dat de slachtoffers bijstaat. De VS verklaart dat ze in Korea nog mijnen nodig hebben maar dat ze in 2006 het verdrag zullen ondertekenen.

Het is echter waanzinnig en misdadig het algemeen verbod van de antipersoonsmijnen uit te stellen. Het is misdadig nog langer duizenden mensen waaronder vele kinderen bloot te stellen aan een verschrikkelijke dood of een levenslange vermindering.

Bovendien is het hoogdringend dat, met alle mogelijke middelen, geijverd wordt om de miljoenen mijnen die achtergebleven zijn op te ruimen.

Het is dus belangrijk dat de wereldopinie de strijd voor het algemeen ver-

CIJFERS

Op 1 augustus ziet de toepassing van het verdrag van Ottawa er als volgt uit.

135 LANDEN HEBBEN GETEKEND
Op een totaal van 191 staten. Tussen de landen die niet ondertekenden: Afghanistan, Saoedi-Arabië, Turkije, China, Israël, Noord-Korea, Zuid-Korea, de Verenigde Staten, India, Iran, Irak, Vietnam en (Joegoslavië)?

84 LANDEN RATIFICEERDEN
40 landen moesten het ratificeren om het verdrag te laten in werking treden. Dit is dus in orde sinds mei.

12 LANDEN hebben het principe aanvaard voor de toepassing van legale sancties.

13 LANDEN hebben de vernietiging van hun stock mijnen uitgevoerd: Canada, België, Duitsland, de Filippijnen, Frankrijk, Luxemburg, Namibië, Salvador, Zwitserland en Zuid-Afrika.

2250 MILJOEN MIJNEN werden in de voorbije vijftientig jaar vervaardigd.

2 MILJOEN MIJNEN worden nog ieder jaar geplaatst.

IN 71 LANDEN LIGGEN ER NOG MIJNEN. De zwaarst getroffen zijn Afghanistan, Angola, Cambodja, Bosnië, Laos, Vietnam en Mozambique.

bod van de productie en het gebruik van landmijnen verder zet om alle landen aan te sporen om het verdrag van Ottawa te ondertekenen en te ratificeren.

Handicap International speelt hierbij een voortrekkersrol. Het komt er op aan dat we aan deze organisatie al onze steun verlenen. (ads)

20 jaar na de ondertekening van het verdrag voor de uitbanning van alle vormen van discriminatie van de vrouw

Het exclusieve burgerschap van de Afghaanse vrouwen

In de nacht van 26 op 27 september 1996 nemen de Taliban de hoofdstad Kaboel in. Voor het grootste deel behoren ze tot de etnische meerderheid, de Pathanen. Ze zijn volgelingen van de soennieten, één van de meest orthodoxe interpretaties van de islam die haar gelijke niet kent in de Arabische moslimwereld. Vrouwen worden bij wet uit de samenleving gestoten. Hun bewegingsvrijheid wordt tot het strikte minimum beperkt waardoor zelfs hun kansen om te overleven in het gedrang komen. De politiek van segregatie is niet enkel een fenomeen van cultuur en religie. Sterven door gebrek aan verzorging is een aantasting van het recht op leven. Uitgesloten van het publieke leven, - geen recht op werk, opleiding en verzorging - hebben ze maar één taak: kinderen baren, maar dan in de meest erbarmelijke omstandigheden.

De steden

De talibanpolitiek van gender-apartheid is de oorzaak van de vooral vrouwelijke armoede. In Kaboel leven er 150.000 vrouwen die niet meer buitenshuis mogen werken. Voorheen werkten ongeveer 40.000 vrouwen in de publieke sector. Vrouwen maakten 70% uit van de leerkrachten, ongeveer 50% van alle ambtenaren en 40% van de artsen. Al deze werkposten zijn nu verlaten wat economisch en sociaal voor een zware terugslag heeft gezorgd. De Taliban hebben noodgedwongen enkele vrou-

welijke artsen de toelating moeten geven om te werken vermits vrouwelijke patiënten door mannelijke artsen niet mogen onderzocht worden. De vrouwelijke dokters en verpleegsters die de toelating hebben om in de door de Taliban gecontroleerde gebieden te werken staan bloot aan geweld. Ze worden belachelijk gemaakt en vernederd voor het publiek. Hun gedrag in het hospitaal wordt op de voet gevolgd. Bij elk gebrek aan naleving van de strikte gedragsregels worden zowel mannen als vrouwen gestraft. Als men aangehouden wordt spreekt men het liefst Pataans, de taal van de Taliban. Uiteindelijk is de strenge tribale Pataanse code meer van toepassing dan de Koran.

Platteland

De discussie over de segregatie van de Afghaanse vrouw en de terechte publieke verontwaardiging hierover heeft zich tot nu toe toegespitst op de vrouwen in Kaboel. Maar ook op andere plaatsen, zoals in Kandahar en in Herat ondergaan de vrouwen hetzelfde lot. De nomadische vrouwen en de plattelandsvrouwen komen in deze discussie weinig aan bod. Nochtans leven de vrouwen daar sinds eeuwen onder een strenge tribale traditie waarbinnen de 'relatieve' veiligheid van vrouwen gedurende de oorlog tegen de Sovjet Unie grondig door elkaar werd gehaald. De plattelandsbevolking moest de Moejaheddins eten en onderdak geven, hun gronden werden verwoest en velen zijn gevlucht naar andere streken of naar Pakistan. Na de oorlog vochten de mili-

ties en de clans hun vetes onder elkaar verder uit waarbij vrouwen werden ontvoerd of verkracht. Mannen werden opgeëist voor het front. De milities hieven willkeurig taksen, plunderden de markten en terroriseerden diegenen die weerstand boden. De Taliban hebben de orde hersteld maar verplichtten boeren opium te verbouwen. Die hebben alsmar minder velden om graan te verbouwen. De bevolking wordt in een staat van onderontwikkeling gehouden. Ook op het platteland worden de scholen gesloten.

Burgerschap

Onder de mantel van de islam versterken de Taliban de patriarchale normen. Zelfs in de kleine steden en op het platteland keurt men hun agressief en extreem optreden af. Man of vrouw zijn in Afghanistan is een traumatische ervaring. Het betekent onderdaan zijn van een niet-verkozen regering die strenge regels dicteert met weinig of geen rechten. De verdeeldheid volgens taal, etnische groep, gender, religie, taal, stad, platteland, enz. heeft haar impact op sociale, economische en politieke rechten en plichten van mannen en vrouwen. Afghaan zijn betekent voor miljoenen een leven in vluchtelingenkampen in onveiligheid en ontbering. De positie van de vrouw en vooral haar toegang tot onderwijs en opleiding is altijd een politiek dilemma geweest in dit verdeeld en verscheurd land, zowel onder koning Amanullah (vanaf 1920, geïnspireerd op het moderne westen) als onder de Democratische Partij van Afghanistan (1978-1992, geïnspireerd op het socialisme van de Sovjet Unie). In beide gevallen werd de opleiding voor vrouwen en meisjes als een speerpunt gezien om de maatschappij te transformeren. De oppositie bestempelde telkenmale de opleiding voor meisjes als 'geïmporteerd' en dus vijandig. Vrouwenopleiding blijft de arena waar mannelijke politieke leiders hun strijd tegen elkaar en tegen de buitenwereld uitvechten ten koste van vrouwen en kinderen. Aan hen wordt de toegang tot de basis van een menswaardig bestaan onzegd.

Afghanistan. In een niet door de Taliban gecontroleerde zone geeft een onderwijzeres les aan vrouwelijke arbeiders in een tapijtfabriek. De lessen gaan door tijdens de middagpauze.

14 oktober 1999
Marie Jeanne Vanmol

De financiering van de Taliban¹

Amerika, Saoedi-Arabië en Pakistan hebben elk hun eigen agenda om de Taliban financieel te steunen. Op het terrein installeert de Taliban haar 'law and order' dat haar eigen oorlogs-economie van wapenhandel en drugs tengede komt.

Financiering

Saoedi-Arabië financiert de hedendaagse islamitische groeperingen waarbij zij vooral haar invloed wil laten gelden op de Soennieten dat alleen het Chi'itisch Iran hen wil betwisten. Zij heeft daartoe een batterij van financiële netwerken opgebouwd gaande van banken, stichtingen, over religieuze, seculiere, economische, politieke en humanitaire organisaties. Deze zorgt voor de continuïteit tussen Ryad en zijn politieke keuzes waarvan de onvoorwaardelijke steun aan het totalitaire regime van de Taliban de meest zichtbare is. In dit labyrinth neemt de Organisatie voor de Gemeenschap van de Islam, gesticht in 1969 in Rabbat, als tegengewicht voor de Arabische Liga, een belangrijke plaats in. Vanaf het begin van de Sovjetinterventie in Afghanistan riep zij op tot de heilige oorlog. Enkele tijd later veroordeelde ze het khomeynisme en de chi'iten² vooraleer zij de moslims in Bosnië, Tsjetsjenië en meer recent in Kosovo de gulle hand toestak. Zij beschikt over enorme financiële middelen. Onlangs verhoogde zij haar leningen aan Pakistan van 150 miljoen dollar naar 440 miljoen dollar om de gevolgen van de sancties voor de nucleaire testen het hoofd te kunnen bieden.

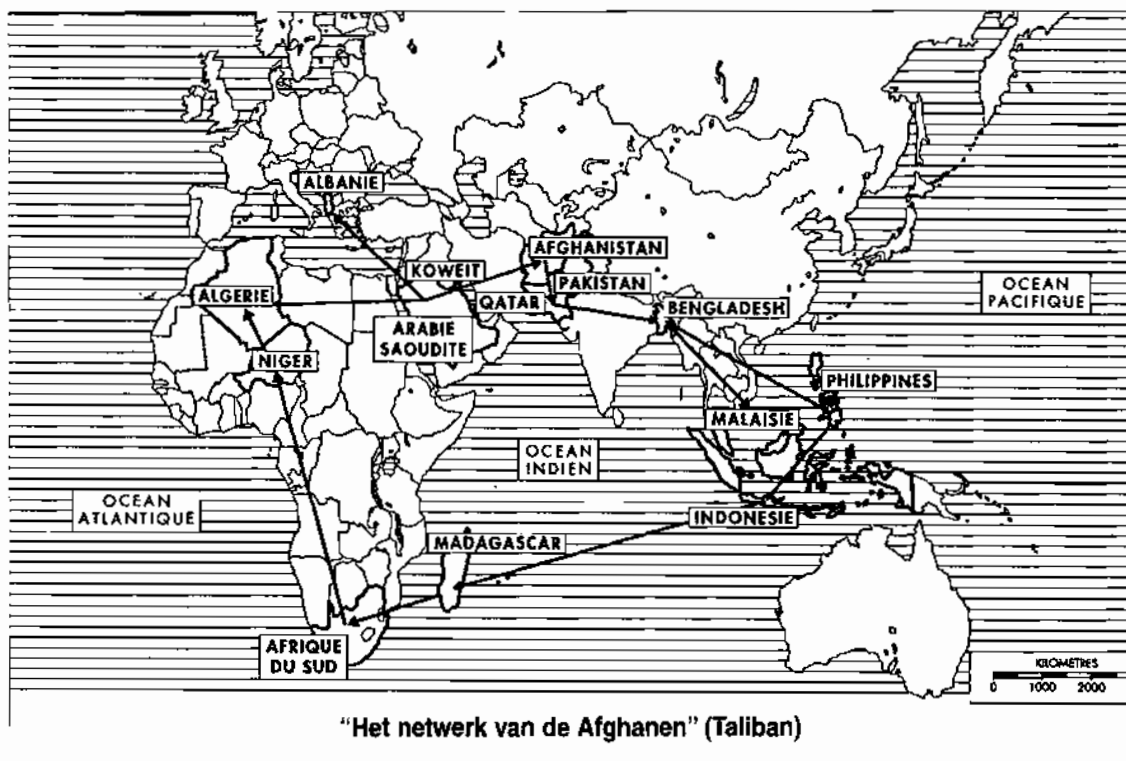
Osama Bin Laden

Een specifieke betrokkenheid van Saoedi-Arabië in Afghanistan is de rijke zakenman Osama Bin Laden. Hij wordt door de Verenigde Staten beschuldigd voor het bombarderen van de VS-ambassades in Kenia en Tanzania op 7 augustus 1998. Bin Laden was ook één van de eersten om de strijd van de moejaheddin tegen de Russen te verwoegen³. Hij werkte nauwe samen met de geheime diensten van Saoedi-Arabië, Pakistan en de Verenigde Staten. Na de terugtrekking van de troepen van de Sovjet Unie uit Afghanistan⁴ strijden de verschillende fracties, waaraan de Taliban geïsoleerd deelnamen, bitter verder om de macht. Onder de leiding van Prins Turki

en duizenden manschappen⁵ naar de Taliban te versluizen.

Pakistan

De oorlog in Afghanistan geeft Pakistan 'strategische diepte'⁶ in haar confrontatie met Indië. De Pakistaanse regering steunt in Afghanistan vooral islamitische groeperingen omdat die minder nationalistische claims⁷ t.o.v. de naburige moslimstaat laten gelden. De Pakistaanse betrokkenheid bij het Afghaans conflict draait de rollen om en plaatst leden van de Pakistaanse bevolkingsgroep van Pakistan op militaire en burgerlijke sleutelposities. De handel van opium vanuit Afghanistan naar Pakistan en de perspectieven van oliepijplijnen vanuit de Kaspische Zee le-

afkomstig uit Saoedi-Arabië, soenniet en pro-Amerikaans, krijgt Ossama Bin Laden, de bankier van de Jihad, de opdracht van de CIA en de Pakistaanse geheime diensten om de milities van Gulbuddine Hekmatyar en andere fracties van het Afghaans verzet te voorzien van wapens en manschappen. De tweede oorlog in Afghanistan kon beginnen. De Verenigde Staten zal via de CIA gebruik maken van de Pakistaanse geheime diensten om tonnen munitie

veren Pakistan forse winsten. Vanaf mei 1998 na de nucleaire testen in India en Pakistan nam de lijn van de Pakistaanse minister van buitenlandse zaken (Pastaan) en van de Pakistaanse geheime diensten (Pastaans) het duidelijk van de meer gemodereerde lijn van de eerste minister Nawaz Shariff en de legerleider Jehangir Karamat (beiden zijn Punjab). Vanaf dat moment werd vanuit Pakistan de strikte lijn van de Taliban gesteund dat leidde tot het door het

Pakistaanse gesteunde zomeroffensief van de Taliban in 1998 waarbij de Noordelijke alliantie werd verslaan en de stad Mazar-I Sharif in hun handen viel.

De Taliban behoren tot de pastaanse bevolkingsgroep maar zijn ook soennieten. Zij hebben bindingen met de Deobandi beweging in Pakistan. Bijna alle Talibanleiders waren gedurende jaren vluchtelingen in Pakistan en studeerde in de Madrasasscholen die allen op de één of andere manier gebonden zijn met de Deobandi politieke partij Jamiat ul-Ulema-i Islam. Eén van de leiders van een strekking binnen deze partij was een belangrijke figuur in de regering van Benazir Bhutto waar hij voorzitter was van de commissie buitenlandse zaken in het parlement. Een andere figuur binnen de Deobandi partij is Maulana Samiul Haq die twee belangrijke madrasasscholen leidt waarvan één school, de Dar ul-Uloom Haqqania verschillende Taliban leiders op de banken heeft gehad. Verschillende van hen dragen de naam Haqqani wat een verwijzing geeft naar deze school en belangrijke banden en netwerken scheppen voor het leveren van nieuwe recruten (zowel Afghanen als Pakistanen) voor de Taliban zowel na de nederlaag in Mazar-I Sharif¹ in 1997 als na de overwinning in augustus 1998.

Doorheen deze madrasasscholen en de politieke partijen zijn de Taliban gelieerd aan meer extreem soennitische islamitische groepen, die betrokken zijn bij terreuracties tegen de shi'itische bevolkingsgroepen in Pakistan. Velen van hen hebben opleiding gehad in Taliban trainingskampen.

Opium

Het aanhoudende conflict in Afghanistan creëert de gunstige voorwaarde voor de opiumproductie en de uitbreiding van de opiumvelden in de zuidelijke en oostelijke provincies. De drughandelaars, zowel Afghaanse als Pakistaanse pastanen werken nauw samen met lokale besturen onder controle van de Taliban om boeren te overhalen opium te verbouwen. Arabische drughandelaars met basis in de Verenigde Arabische Emiraten (overwegend soennitisch) hebben de Taliban ook bijgesprongen. Deze drughandelaars bevestigen hun sociale status door de madrasasscholen te financieren. De spectaculaire stijging van de opiumproductie gaat gepaard met de toename van de controle van de Taliban over Afghanistan. In 1997 produceerde Afghanistan 2 800 ton opium waarvan 96% afkomstig uit de streken onder controle de Taliban. Zij heffen 12% taxen op de productie van de opium die ongeveer 95 miljoen dollar

bedraagt alvorens geraffineerd te worden in de laboratoria in Afghanistan, Pakistan, Iran en Centraal-Azië.

Verenigde Staten

In zijn memoires schrijft Robert Gates⁸ dat de CIA zes maanden voor de interventie van de Sovjettroepen reeds tussengekomen zijn aan de zijde van de moedjaheddins. Op 3 juli 1979 tekent president Carter de eerste directieven om assistentie te verlenen aan de opposanten van het regime van Kaboel. Tijdens de winter '97-'98 leggen de Taliban een volledige blokkade op aan de Hazara, een etnische bevolkingsgroep in Centraal Afghanistan. Het Amerikaans staatsdepartement voor Centraal Azië loog het congres voor door te zeggen dat de humanitaire situatie in het embargo gebied fel overdreven werd en dat hulp niet echt dringend was. 'Aldus leent het Staatsdepartement zijn steun aan een genocide van een gemeenschap dat weerstand biedt aan de dictaten van de Taliban.'⁹ In de lente van 1998 bezoeken Mr

"Ik klaag de politiek aan waarbij de VS de Taliban ondersteunt in haar strategie om gans het grondgebied van Afghanistan te controleren. Het is mijn diepe overtuiging dat deze amorale en immorele politiek gebaseerd is op de veronderstelling dat de Taliban orde zou brengen in Afghanistan zodat oliepijplijnen kunnen aangelegd worden vanuit Centraal Azië doorheen Afghanistan naar Pakistan".

Dana Rohrabacher
Amerikaans congreslid, 14 april 1999

Inderfurth, Amerikaans afgevaardigde van het Staatsdepartement voor Centraal-Azië en de VN ambassadeur Bill Richardson, nu Amerikaans minister van Energie, Afghanistan. Zij overtuigden de Noordelijke Alliantie onder leiding van Massoed, de verzwakte Taliban niet aan te vallen en het staakt het vuren, voorgesteld door Pakistan, te accepteren. 'Dit staakt het vuren duerde de tijd die de Pakistanen nodig hadden om de Taliban weer te bewapenen zodat ze een groots zomeroffensief konden inzetten en de Noordelijke Alliantie verslaan'¹⁰

De CIA en Unocal hebben wapens en militaire adviseurs geleverd aan verschillende Taliban milities die erop uit zijn ook een deel van de oliewinst op te strijken. Het project van Unocal om een pijplijn vanuit de Kaspische Zee over Turkmenistan en Afghanistan naar Pakistan te leiden zou de Taliban miljarden dollars opbrengen. Het bedrijf had reeds hoge kosten gemaakt voor veld-

studies en analyses i.v.m economische rendabiliteit. Toch zal Unocal zich in december 1998 uit het project terugtrekken¹¹ wegens te onstabiele politieke situatie in Afghanistan en onzekerheden over afzetmogelijkheden in Pakistan en ook onder druk van de Amerikaanse publieke opinie¹².

14 oktober 1999

Marie Jeanne Vanmol

Voetnoten

- 1 Zie ook *De Taliban*, Georges Spriet in *Vrede nov.-dec 1996*.
- 2 Volgens Olivier Roy (*Le Monde Diplomatique 10/1998*) mag men de antichristische dimensie van het radicale soennisme niet onderschatten. Op de Pakistaanse markt zijn er grote hoeveelheden antichristische literatuur te vinden. *Dhar-ul Mu'om een krant die dicht aanleunt bij de Taliban publiceert preken van de imam van de moskee Majid-e Nabavi, die na een aanval op de christenen en de joden de ch'iten als goddeloos en hypocriet bestempelt. 2/08/1999 op de internetsite <http://www.taliban.com>*
- 3 Bin Laden had zich van 1982 tot 1989 ten dienste gesteld van Goulboudine Hekmatyar in de strijd tegen de Russen. Samen met de CIA en Saoedi-Arabië had hij tijdens de anti-Sovjetoorlog manschappen en wapens aan het Afghaans verzet geleverd, een trafiek waaraan de familie Bin Laden veel geld had verdiend. De meeste recruten kwamen terecht in de trainingskampen van Goulboudine Hekmatyar.
- 4 Op 13 februari 1989 eindigt de evacuatie van de Sovjettroepen uit Afghanistan maar het communistisch regime van Najibullah blijft aan de macht.
- 5 De Taliban verhoogt zijn aantal manschappen van 2000 (herfst 1994) naar 25 000 (begin 1998). Ze worden bewapend met zwaar wapengeschut en een tiental gevechtsvliegtuigen.. uit *Les dollars de la terreun Richard Labévière, 1999*
- 6 *Afghanistan: Persistent crisis challenges the UN system, Barnett R. Rubin, augustus 1998*
- 7 *Afghanistan, met een overgrote meerderheid van de Pastaanse bevolkingsgroep claimt op historische gronden de annexatie van regio's in Pakistan waar Pastanen wonen.*
- 8 *From the shadows, Simon and Schuster, New York, 1997*
- 9 *Statement of congreslid Dana Rohrabacher, 14/04/1999*
- 10 zie voetnoot 6
- 11 *Unocal statement on withdrawal from the proposed Central Asia (Centgas) pipeline project 4/12/1998 website: www.unocal.com: daarin wordt als officiële reden voor de terugtrekking gegeven dat het bedrijf moet rationaliseren wegens zakkende olieprijsen." Daarmee zal Unocal haar aandacht vooral richten op de bestaande olieontginningen in Indonesië, Thailand, Vietnam, Bangladesh, Latijns Amerika, West-Afrika en de Golf van Mexico.", besluit het statement.*
- 12 *30 Amerikaanse milieugroeperingen, mensenrechten- en vrouwenorganisaties mobiliseren de publieke opinie en sturen een 127 pagina's lange petitie de wereld in om de charter van Unocal te blokkeren.*

V.S.-Senaat wil nucleaire suprematie behouden

President Clinton verliest een belangrijk duel tegen zijn politieke tegenstrevers. Daar was het 'm zeker ook om te doen. Alles wat de president voorstelt is per definitie iets dat moet worden afgeschoten, menen vele Republikeinen. Anderzijds gaat het erom de sterkste natie van de wereld te blijven. Daar zijn zowel de Democraten als de Republikeinen het over eens. De enen denken echter, dat het Algemeen Teststopverdrag daarbij goed kan helpen, de anderen menen dat dit Verdrag precies het probleem vormt om de totale suprematie van de V.S. te garanderen.

De uitleg van de ultra-rechtse senator Helms spreekt boekdelen. Vooreerst meent hij dat door dit verdrag de V.S. haar nucleaire suprematie zou verliezen. En anderzijds is hij ervan overtuigd dat het een rem zou vormen op de ontwikkeling van het ruimteschild. Bovendien "zullen de anderen vals spelen", is zijn argument.

Verificatie

Daar is overvloedig op gehamerd: op deze onbetrouwbaarheid van de anderen. De verificatie was het centrum van de Republikeinse argumenten. Het systeem kan alleen maar naderhand vaststellen dat er een kernontploffing is geweest, zeggen ze. En bovendien is een lichte nucleaire test niet te onderscheiden van aardbevingen. En trouwens, Russen kan je niet vertrouwen. En Chinezen ook niet.

In een opmerkelijke Europese solidariteit met president Clinton, schreven de Franse president, de Britse eerste minister en de Duitse kanselier in de New York Times dat de ratificatie van dit Verdrag essentieel is om de nucleaire proliferatie tegen te gaan. Het

zou andere 'aanzelende' staten niet langer beïnvloedbaar maken, en andere ontwapeningsgesprekken ernstig hinderen. Een negatief stemresultaat "zou de spanning binnen de NAVO opdrijven" (Groot-Brittannië, Frankrijk en Duitsland hebben het Verdrag vorig jaar geratificeerd) stelde het Europees driemanschap nog.

Het Algemeen Teststopverdrag wordt effectief vanaf het ogenblik dat 44 geselecteerde landen het ook hebben geratificeerd (deze landen hebben een civiele kernuitrusting die hen ook in staat stelt de militaire technologie te beheersen - Irak staat niet op de lijst van 44).

Hebben dit reeds gedaan: Argentinië, Australië, België, Brazilië, Bulgarije, Canada, Duitsland, Finland, Frankrijk, Groot-Brittannië, Hongarije, Italië, Japan, Nederland, Noorwegen, Oostenrijk, Peru, Polen, Slowakije, Spanje, Zuid-Korea, Zuid-Afrika, Zweden, Zwitserland.

Landen die nog niet ratificeerden: Algerije, Bangladesh, Chili, China, Colombia, Democratische Republiek Congo, Egypte, Indonesië, Iran, Israël, Mexico, Oekraïne, Roemenië, Rusland, Turkije, Verenigde Staten, Vietnam.
Drie landen tekenden het verdrag niet: India, Noord-Korea, Pakistan.

De ratificatie van het Algemeen Teststopverdrag behoorde inderdaad tot de niet geschreven politieke voorwaarden van vele staten om zich neer te leggen in 1995 bij een onbeperkte verlenging van die andere overeenkomst, het Non-Proliferatie-Verdrag. Het zal wel rommelen op de eerste evaluatievergadering voorzien voor het jaar 2000.

Eigengereidheid

Maar fundamenteel is hier, denk ik, dat een meerderheid van de beleidsmakers in de V.S. van oordeel is dat

ze geen afspraken moet maken met de rest van de wereld. Het gaat om de suprematie te behouden, om zich nergens aan te laten binden, om in alle vrijheid militair op te kunnen treden hoe en waar het Washington nodig lijkt. Kijk maar 's naar onderstaande onvolledige reeks.

Nicaragua moest op de knieën omdat Washington niet kan aanvaarden dat iemand aan de invloed ontsnapt.

Daarom moest ook Grenada de les gespeld met een militaire invasie.

Panama moest gebombardeerd omdat Washington de oorlog-tegen-drugs nodig heeft als dekmantel om militaire controle uit te oefenen. Dat ondervindt men vandaag ook in Colombia.

Irak moet gebombardeerd omdat Washington meent dat het moet, voor olie en bewapeningsindustrie.

Een Soedanese fabriek en een Afghaanse regio moeten gebombardeerd als wraak voor een aanslag op de V.S.-ambassades.

Een conventie over landmijnen moet zich met "onze" tactiek, en dus tekenen wij niet.

Servië moet gebombardeerd omdat Washington de NAVO-bondgenoten mee wil trekken in het opzij schuiven van de Veiligheidsraad.

Elke eventuele beperking van nucleaire slagkracht is een beperking van de V.S.-superioriteit.

Democraten aller landen...

Georges Spriet.

Het NAVO-dubbelbesluit

Naar aanleiding van een artikel in Knack (nr. 39 van 29 september) over de plaatsing van de Amerikaanse kruisraketten, geven wij u onze versie van de geschiedenis kort weer, zoals die eerder in een van onze vredeschahiers is verschenen. In die tijd werd o.m. door de Gazet van Antwerpen (zie kader) een campagne gevoerd om de vredesbeweging in een slecht daglicht te plaatsen.

Op 12 december 1979, op een gemeenschappelijke vergadering van de Ministers van Buitenlandse Zaken en van Defensie bepalen de NAVO-ministers hun houding m.b.t. de middellange afstands-raketten in Europa. Enerzijds beslissen de ministers het arsenaal van de middellange afstandskernwapens van de NAVO te moderniseren door in Europa Amerikaanse grondraketsystemen op te stellen. Anderzijds steunen de ministers ten volle het besluit van de Verenigde Staten om zo spoedig mogelijk onderhandelingen te beginnen met de USSR over wapenbeperkingen.

Het officiële NAVO-communiqué zegt evenwel niet in welke landen de nieuwe Amerikaanse raketten precies zullen worden opgesteld. Het maakt ook geen melding van de reserves die twee van de direct betrokken bondgenoten (met name België en Nederland) t.a.v. het NAVO-besluit (dat alle ministers overigens unaniem hebben goedgekeurd) inbrengen.

Vlaams Aktiecomitee tegen Atoomwapens

Het OCV (Overlegcentrum voor de vrede) reageert op een mogelijke plaat-

sing van nieuwe kernwapens met het opstellen van een tienpuntenprogramma gericht aan de regering. Een aantal organisaties uit het OCV willen echter een actief verzet. In een brief van André De Smet, wordt opgeroepen voor een vergadering op 12 november 1979: "daar op zondag 9 december te Brussel een internationale betoging wordt gepland tegen de opstelling van de Pershing II en Cruise raketten in ons land. Het voorstel tot deze betoging is uitgegaan van de vredesorganisaties uit de Duitse Bondsrepubliek. Na enkele contacten werd de verantwoordelijkheid voor de betoging toegewezen aan de Belgische organisaties. Tot heden werd de verantwoordelijkheid hiervoor opgenomen door de CNAPD (Comité National d'Action pour la Paix et le Développement - n.v.d.r.) die reeds een aantal maatregelen nam. Het is echter onontbeerlijk dat er van Vlaamse zijde een contactgroep wordt opgericht die als tegenhanger van de Franstaligen kan optreden".

Op 12 november vergaderen IOT (Internationale van Oorlogstegenstanders), Oxfam, Jong-Socialisten, Socialistische Solidariteit, Daens Aktiefonds, VUJO, Elcker-Ik, KJB en vzw Vrede (opvolger BUVV) te Gent. De aanwezige organisaties besluiten het Vlaams Aktiecomitee tegen Atoomwapens (VAKA) op te richten. Dit nieuwe actiecomité zal zich aanvankelijk alleen bezig houden met de organisatie van de anti-rakettenbetogingen. De eerste betoging wordt alvast een succes met zo'n 50.000 deelnemers.

Sarah Claes

Uit: "Hoe koud was de vrede?"
vredeschahier 1/97

"Een rechtse krant op de linkeroever"

Medio april 1980 verschijnt er in de Gazet van Antwerpen een reeks van in totaal 4 artikels over de Vlaamse vredesbeweging. In de artikelen wordt de vredesbeweging afgeschilderd als een amalgaam van communistische agitators in dienst van Moskou. Een staaltje uit dit 'dossier': "Tot nu toe scheen niemand zich af te vragen hoe het komt dat de internationale en gevarieerde acties zo feilloos gecoördineerd worden en waar het leidt voor deze kostenverslindende anti-campagne vandaan blijft komen. Wie zijn deze mannen achter de schermen? Hun namen zullen de duizenden jongeren, de vele prominenten en zelfs de parlementairen die op hun stille commando opmarcheren, niets zeggen. Ze heten bijvoorbeeld André De Smet uit Oostende of Jean Du Bosch of... Twee, drie, hooguit vijf landgenoten die op een professionele manier het hele land op zijn kop kunnen zetten op de 'gunstige momenten'. Ze hebben één zaak gemeen: het zijn allen communisten van de pure traditionele Moskou-lijn. Leden van de KPB, sommigen zelfs zetelend in het Centraal Comité. Hun taak bestaat uit niets anders dan het discreditieren van de NAVO. Ze zijn radertjes van een machine die in gans West-Europa draait en vanuit het Kremlin bediend wordt; want ook in onze buurlanden zijn de agitators achter de schermen trouwe KP-leden. Daarom draaien de internationale acties ook zo soepel." (GvA, 15 april 1980)

"De campagnes die in het vooruitzicht van de Belgische bekrachtiging omtrent de installatie van Cruise en Pershing II raketten nu weer in Vlaanderen gevoerd worden, zijn allesbehalve spontaan. Net zoals gelijkaardige acties tegen de neutronenbom, de Hawk-raketten en de 30 miljard, verlopen zij volgens een vast en strak georganiseerd plan, uitgetekend door enkele Belgische KP-leden en uitgevoerd door, op hun initiatief opgerichte 'pluralistische' verenigingen. Het VAKA is het type voorbeeld van een communistische mantelorganisatie" (GvA, 16 april 1980)

"Achter het VAKA staat het OCV en dat wordt gemanipuleerd door militanten van de KP, onder leiding van de Oostendse afdelingsvoorzitter André De Smet. Maar deze geconditioneerde Moskou-aanhangers zijn op hun beurt slechts de vooruitgeschoven posten van één der machtigste propagandamachines van de Sovjetunie: de Wereldraad voor de vrede." (GvA, 17 april 1980)
Betaald door de NAVO?

Uit vrede jan. 1980. Tijdens de persconferentie verleenden Pierre Galland namens C.N.A.P.D. en André De Smet namens V.A.K.A. het woord aan de Volksvertegenwoordigers Wivina De Meester (C.V.P.), Ernest Glinne (P.S.) en Robert Wasseige (P.S.C.) en aan de partijvoorzitters Vic Anciaux (V.U.), Louis Van Geyt (K.P.B.) en Karel Van Miert (B.S.P.). (foto De Standaard)

NAVO en democratisch deficit

Wie de NAVO in vraag stelt trapt op zere tenen. Zelfs in het parlement moet je al een lefgozer zijn om in goddeloze twijfel over het Atlantisch Bondgenootschap te praten. Dat is wellicht ook de reden waarom - bij wijze van spreken - al sinds mensenheugenis geen NAVO-debat meer is gevoerd in onze eerbiedwaardige Belgische democratische instellingen. Dat luik van het defensiebeleid werd 'ooit' blijkbaar zo goed als afgestaan.

Dat bleek zeer goed tijdens de oorlog - 'militaire operatie' dixit NAVO - om Kosovo. In een democratie mogen we veronderstellen dat het parlement minstens behoorlijk wordt geïnformeerd. Maar niets daarvan. Pas op 15 april informeerde de Premier de Kamer over de oorlog in Joegoslavië. Betrekkelijk laat dus. Intussen had elk parlementslid al lang de krant gelezen en TV gekeken. Nu ligt dat ook wel aan de Kamer zelf, die zich koesterde in deze bescheiden rol. De 'mediacratie' werkte toch? Eind april van dit jaar werd in Washington, bij wijze van toetje voor de vijftigste verjaardag, een 'Nieuw Strategisch Concept' aangevaard. Een beetje laat, want dat concept was al in werking getreden met de bommencampagne. Eén van de discussiepunten op de top was het Kosovo-optreden, waar de NAVO, door de blokkering in de Veiligheidsraad, zonder VN-mandaat begonnen was met bombarderen. Vooral Frankrijk, dat trouwens altijd al een haat-liefde verhouding onderhield met het Bondgenootschap, wilde daar geen gewoonte van maken. Voor Parijs was het absoluut noodzakelijk dat out-of-area-operaties, m.a.w. militaire interventies buiten het verdragsgebied, voortaan vergezeld zouden gaan van een mandaat van de Verenigde Naties. Bovendien wilden de Fransen vermijden - wellicht hun grootste bekommernis - dat de NAVO te veel politiek gezag naar zich toe zou trekken en een te grote invloed zou krijgen in de interne Europese keuken. De VS daarentegen bouwden hun argumentatie op rond mogelijke veto's van Rusland en China,

wat de Veiligheidsraad - lees de VS-politiek - zou verlammen en aanvaardden daarom slechts een vage verwijzing naar de principes van de VN.

De VS haalden hun slag thuis. In de definitieve versie van het akkoord staat alleen dat de NAVO zijn aanbod uit 1994 herhaalt om op "geval-per-geval-basis vredesopdrachten te steunen onder het gezag van de VN". De tekst van het akkoord laat voor het overige de optie open om eigenmachtig op te treden in

genoeg niets in de pap te brokken hebben was al duidelijk vanaf de oprichting van de NAVO. De afspraken en nieuwe engagementen die de NAR (Noord-Atlantische Raad, het uitvoerende orgaan van de NAVO) maakten, komen zelden in de parlementen. Een voorbeeld in eigen land is de plaatsing van kruisraketten, toen de regering zonder formele goedkeuring van het parlement, de raketten liet overvliegen. Pas toen de raketten al in Florennes stonden opgesteld, kon het parlement zich over de voldongen feiten uitspreken.

In bepaalde gevallen komt het parlement zelf helemaal niet aan bod. Daar is het in april 1999 goedgekeurde 'nieuw strategisch concept' een mooie illustratie van. Wie goed leest kan immers niet anders dan besluiten dat het hier om een aanvulling of zelfs wijziging van het NAVO-Stichtingsverdrag 1949 handelt. De tekst van het 'Strategische concept van de Alliantie', dat als akkoord wordt geserveerd, spreekt over out-of-area als 'niet-artikel 5-opdrachten'. Artikel 5 gaat over de kernopdracht van de alliantie, nl. collectieve zelfverdediging. Met het begrip 'niet-artikel 5' geeft het Bondgenootschap dus zelf aan dat het gaat over opdrachten die niet voorzien zijn in het verdrag, m.a.w. het gaat hier over een verdragswijziging.

Je hoeft geen juridisch specialist te zijn om de angel aan het akkoord te ontdekken. Artikel 68, lid 2 van de Belgische grondwet zegt ons: "De koning sluit de verdragen (...). Deze verdragen hebben eerst gevolg nadat zij de instemming van de kamers hebben verkregen". De grondwet laat geen gaatje over. Er is een ratificatieprocedure noodzakelijk vooraleer het nieuwe strategische concept in werking kan treden.

Pers en parlement zwijgen evenwel als vermoord. Maar de wereld zit soms raar in mekaar. Want wat blijkt? De jubileumuitgave van de *NAVO kroniek* ruimde zijn kolommen voor nooit eerder geziene rebelse taal. De dader was niemand

toepassing van 'non-artikel 5'opdrachten. In de bijgaande gezamenlijke verklaring wordt duidelijk dat er slechts respect wordt opgebracht voor "de doelen en principes van het Handvest van de VN". Het Franse voorstel om de zinsnede, "onder het gezag van de Veiligheidsraad", toe te voegen werd uiteindelijk niet weerhouden.

NAVO in overtreding met zichzelf

De NAVO heeft het niet zo begrepen op alles wat naar inspraak of democratie ruikt. Dat de nationale parlementen na-

Beweging

minder dan de voormalige West-Duitse kanselier Helmut Schmidt: "Maar niet alle bondgenoten zijn het erover eens dat het Noord-Atlantische Verdrag inderdaad voorziet in acties buiten het grondgebied van de lidstaten zonder de specifieke steun van de VN. Indien de Verenigde Staten of andere partijen bij het Verdrag de taken van het Bondgenootschap en de plichten van de bondgenoten zodanig willen uitbreiden dat zij ook de gezamenlijke gewapende verdediging omvatten van hun belangen in 'out-of-area' gebieden, dan zal een protocol moeten worden toegevoegd aan het Noord-Atlantische Verdrag, dat door alle leden wordt geratificeerd." Verder stelt Helmut

Schmidt: "Uit democratisch oogpunt is een diepgaand publiek debat echter een dringende noodzaak - een debat zoals de afgelopen jaren in heel Europa over de Euro is gevoerd - voordat de doelstellingen van het Bondgenootschap ingrijpend worden verdiept of veranderd."

Vreemd toch dat noch in de regering, noch in het parlement iemand daarover is gestruikeld.

In Duitsland komt er evenwel wat in beweging. Daar is door de PDS inmiddels een gerechtelijke procedure tegen de Duitse regering ingespannen bij het gondwettelijke hof. De klacht luidt: miskenning van het parlement bij het afsluiten van het Nieuw Strategisch

Concept. Bovendien, zo luidt de verdere argumentatie van de PDS, zelfs al wordt besloten dat het parlement niet geconsulteerd moet worden, dan nog kan de nieuwe strategie niet in werking treden, omdat de mogelijkheid openblijft voor militaire interventies zonder VN-mandaat en dat is in strijd met het VN-Handvest.

Ludo De Brabander

Vrede heeft zopas een nieuw vredescahier uitgebracht onder de titel: 50 jaar NAVO is genoeg. U kan het Vredescahier bestellen door overschrijving van 200 fr. + 50 fr. portkosten op het rek.nr van Vrede (zie pag. 2) met duidelijke vermelding, "Vredescahier 1/99 - NAVO".

Rusland

Bombardementen op Tsjetsjenië

De oorlog in Tsjetsjenië woedt in alle hevigheid: bombardementen op steden, grondtroepen die het noordelijk deel veroveren.

Moskou wil hiermee in de eerste plaats de daders van bomaanslagen in de Russische hoofdstad van antwoord dienen. Zonder sterke bewijzen worden onmiddellijk de moslimfundamentalisten uit Tsjetsjenië verantwoordelijk gesteld voor deze terreurdaden. Aanhoudingen gebeuren in de Russische hoofdstad gewoon op het uiterlijk van de persoon: racisme.

Separatisme

Anderzijds willen de Russische leiders beletten dat een gebied zich aan de centrale regering onttrekt. Eerst waren er troebelen in Dagestan. Naar verluidt ging het om Tsjetsjeense rebellen die hun terrein wilden uitbreiden. Zij werden door het Russisch leger teruggedrongen. De Tsjetsjeense rebellen voeren een separatistische strijd en gebruiken daar de godsdienst als verantwoording voor.

Men spreekt over twee groepen bij de rebellen. Een 'nationale' onder leiding van Basayev, en een 'Jordaanse' onder leiding van een Arabier die kennelijk op steun en sympathie van Saoedi-Arabië kan rekenen. Ook hier moeten we niet te naïef zijn. Godsdienst zal wel niet de enige beweegreden zijn voor de steun.

Macht

Tsjetsjenië riep voor een paar jaar de eigen onafhankelijkheid uit, maar die is

internationaal door niemand erkend. Wel was er na de vorige oorlog een modus vivendi met het Kremlin afgesproken - toen nog met veiligheidsadviseur Aleksander Lebed, de huidige gouverneur van Krasnodarsk - dat het centrale gezag zich zou terugtrekken. Vandaag liggen de kaarten helemaal anders.

Deze oorlog heeft zeker van doen met de zoektocht van de Jeltsin-clan om in het zicht van de komende verkiezingen - parlement eind dit jaar, president volgende zomer - haar posities te versterken. Blijkbaar hebben de bomaanslagen op de flatgebouwen in Moskou voor een breed draagvlak voor deze oorlog gezorgd. Van protesten, zoals tijdens de vorige Tsjetsjeense oorlog, is er nu bijna geen sprake. Het is goed meegenomen dat de 'onbekende' premier Putin, nu de kans krijgt vastberaden en slagkrachtig uit de hoek te komen.

Deze oorlog geeft het Russische militaire apparaat ook de kans om de frustraties van de NAVO-oorlog in Joegoslavië te verwerken. Waarnemers spreken over de opvallende gelijkenis in de aanpak van deze crisis: massale bombardementen die dagelijks via vlotte persmeetings worden verantwoord.

Olie

Anderzijds is de regio, en Tsjetsjenië meer specifiek, belangrijk voor Moskou in verband met de oliepijpleiding uit Bakoe naar Novorossisk aan de Zwarte Zee. Azerbeidjan ligt immers net ten zuiden. De Azeiri zijn aangewezen op

pijpleidingen over land om de olie naar de Zwarte Zee, of de Middellandse zee te brengen. Deze pijpleiding is economisch interessant voor de gebieden waar ze door moet omwille van het tolgeld dat moet betaald. Tsjetsjenie ligt op de "Russische route" op weg naar Novorossisk, die in scherpe concurrentie ligt met de zuidelijke "Turkse route" voor de ontsluiting van het oliegebied Azerbeidjan.

Maar ook wat de rebellen betreft moeten we niet te naïef oordelen. De steun van Saoedi-Arabië aan de "Jordaanse" tak van de Tsjetsjeense separatisten zal wel met andere zaken te maken hebben dan alleen maar religieuze solidariteit. Olieproducenten uit andere delen van de wereld kunnen een groeiende concurrentie van de Kaukasiërs missen als kiespijn.

Het Westen is uiteraard niet erg goed geplaatst om te protesteren na de bombardementen op Servië. Dat hebben de Russische leiders duidelijk laten voelen toen de Europese troika hen wou aanzetten tot minder militair geweld. "Geen inmenging in binnenlandse aangelegenheden".

Tsjetsjenië is geen onafhankelijke staat. Maar dat geeft het Kremlin nog niet het recht om gelijk wat te doen met separatisten. Het geeft Moskou niet het recht "eigen" burgerbevolking te bombarderen. Moskou heeft de plicht zoals elke overheid, om de mensenrechten te respecteren. Deze militaire aanpak kan dergelijke conflicten alleen maar verder doen escaleren.

Belgische Begroting 2000

Ontwikkelingssamenwerking

Er wordt een verhoging voorzien van 1 miljard 710,5 miljoen zodat het totaal voor 2000 is vastgesteld op 24,4 miljard. Daarnaast komt er een bedrag van 800 miljoen voor schuldherschikking. België zat in 1999 op een niveau van 0,37% van het BNP aan ontwikkelingsgeld, voor 2000 wordt 0,385%. Het NCOS, de Vlaamse koepel van de derdewereldbeweging, is niet direct laaiend enthousiast: "Een eenvoudige berekening leert dus dat we nog 22 jaar regering-Verhofstadt voor de boeg hebben voordat de 0,7-norm behaald wordt."

Defensie

Hier wordt de jaarlijks indexatie van de begrotingsmiddelen aanvaard. Voor het jaar 2000 wordt het budget op 99,6 miljard vastgesteld, en wordt er voorzien in een aparte enveloppe voor humanitaire operatie van 1,4 miljard.

De sectie personeelskosten wordt met 1 miljard 222,8 miljoen verhoogd naar een totaal van 59 miljard 121,4 miljoen. De werkingskosten stijgen met 284,8 miljoen en belopen in totaal 24 miljard 15,6 miljoen. De investeringen in wederuitrusting en infrastructuur bedragen 16 miljard 711,5 miljoen, d.i. 297,4 miljoen meer dan vorig jaar.

Op dit vlak was er een opmerkelijke uitspraak van Defensie-minister Flahaut naar aanleiding van de NAVO-bijeenkomst in Toronto (Canada) van 22 september '99. "We moeten de tijd nemen voor pedagogische inspanningen om de publieke opinie ervan te overtuigen dat het "initiatief voor defensiecapaciteit" (IDC) van de NAVO werkelijk nodig is." Dit IDC werd reeds in Washington tijdens het verjaardagsfeestje eind april afgesproken om de slagkracht van de NAVO-legers en hun interoperabiliteit te verhogen. Daartoe moet de technologische kloof tussen de VS en de Europeanen worden gedicht. Dit IDC moet het einde van de "vredesdividen-den" van midden de jaren '90 definitief tot het verleden doen behoren.

Eind september keurde de minister-raad een meerjarige overeenkomst

goed voor de modernisering van de Leopard-tanks. Het gaat meer bepaald om de herstelling van het vuurleidings-systeem en de vervanging van de instellingsmechanismen door computers. Het contract wordt afgesloten met de firma SABCA.

Tweedehandsverkoop

Opbrengsten uit verkoop van surplus materiaal blijven voor het leger en ver-

hogen dus de beschikbare fondsen. Intussen onderhandelt het Belgisch leger met Jordanië om een belangrijke tweedehandsverkoop van legermaterieel te realiseren. Het zou gaan om 54 Gepard-tanks (technologisch lucht-afweergeschut gemonteerd op Leopard-onderstel), 146 lichte verkenningsspannerservoertuigen CVR-T, tussen de 200 en 400 vrachtwagens MAN, en nog een aantal camionetten Unimog.

Persmededeling 14 oktober '99

Nieuwe regering zorgt voor grootste stijging militair defensie-budget van dit decennium

Voor het eerst sinds haar ontstaan plant België om meer dan 100 miljard fr. uit te geven aan militaire defensie. Het Forum voor Vredesactie en Vrede vzw zijn verontwaardigd over de blinde verspilling van gemeenschapsgeld aan een nutteloos militair apparaat.

Militaire defensie was een luik waar tijdens de regeringsonderhandelingen angstvallig werd over gezwegen. Vandaag is duidelijk geworden dat de regering is gezwicht voor de NAVO-druk die 3 % stijging eist van de militaire budgetten. Onder het mom van een indexering (+ 1,8 miljard fr.) en een aparte enveloppe van 1,4 miljard fr. voor 'humanitaire' operaties, probeert de regering te verdoezelen dat het gaat om de grootste stijging van het defensie-budget dit decennium. In totaal gaat het om een verhoging van 3,2 miljard.

Het Forum voor Vredesactie en Vrede vzw betreuren dat er geen lessen getrokken worden uit het verleden. De regering onderschrijft hiermee het rampzalige militair interventiebeleid, zoals voorzien in het Nieuw Strategisch Concept van de NAVO zoals toegepast in Kosovo. Ze ondersteunt bovendien blindelings de militarisering van het veiligheidsbeleid van de EU.

Militaire interventies hebben nog nooit geleid tot oplossingen van conflicten, integendeel. Militaire interventies pakken de oorzaken van geweld niet aan. De oplossingen die men opdringt met de macht van de militaire dominantie dienen vaak andere agenda's.

Het antwoord op economische achteruitgang en ongelijkheid kan geen uitbouw zijn van een high-tech-leger, maar veeleer een verantwoorde en eerlijke handelspolitiek die onrechtvaardige marktmechanismen aanpakt. Het antwoord op ethnische spanningen heet niet 'peacekeeping force', maar veeleer samenlevingsopbouw, interculturele contacten en dialoogbevorderende maatregelen.

Er is duidelijk een onwil aanwezig om de werkelijke oorzaken van conflicten aan te pakken. Dat blijkt ook uit het feit dat de verhoging van het budget voor internationale samenwerking slechts de helft bedraagt van die van het militaire defensiebudget.

Dialogoavonden

Gent

dinsdag 9 november 1999 - 20u
GUATEMALA

inleiding met dia's door **Jos Smeets**
 Dominicaan, specialist Latijns-Amerika
 deelname in de kosten 50 F
 zaal: Vredescentrum Galgenberg 29
 9000 Gent
 org: Masereelfonds Vrede Regio Gent

Oostende

In het kader van de maand van **DEMO-
 CRATISCHE OVERLEG OOSTENDE**.

Met als thema:

"De wereld waarin we leven"

met de medewerking van Masereel-
 fonds, Vandaag en Morgen, CSC,
 Volkshogeschool, Oxfam Wereldwinkel
 en Ruimte, Vredesbeweging regio
 Oostende.

Maandag 8 november om 20.15 uur

In het ontmoetingscentrum,
 Christinestraat 113

**MISBRUIK VAN ECONOMISCHE
 MACHT = BEDREIGING DEMOCRATIE
 oorzaken en alternatieven**

Spreker: prof. dr. **Ronald Commers**
 voorzitter centrum voor ethiek en waar-
 deonderzoek.

Organ. Masereelfonds en
 Vredesbeweging regio Oostende

Maandag 15 november:

Migratie in Europa,
 spreker Ludo De Brabander
 Oxfam-Wereldwinkel (zelfde zaal)

Maandag 22 november:

Hoe veilig is Europa,
 spreker Michel Collon
 Volkshogeschool in het stadhuis.

Maandag 29 november:

Tewerkstelling en Werkloosheid in 2000,
 spreker Hans Bonte
 Oxfam-Wereldwinkel (zelfde zaal)

Maandag 6 december:

Waterschaarste in de Wereld,
 spreker prof. dr. Riccardo Petrella
 Vandaag en morgen en Ruimte (zelfde
 zaal)

Per informatieavond:

Aandeel in de kosten: 100 fr.
 Vervangingsinkomen: 80 fr.

KAASAVOND - Gent

ingericht door Vrede Regio Gent
 in Galgenberg 29 9000 GEnt
zaterdag 11 december 1999 om 19u
 De kaasavond wordt opgeluisterd met
 een spreekbeurt over Pierre De Geyter
 (componist van de internationale), met
 videovoorstelling, door
Joost Van Dommele.

Gelieve zo snel mogelijk te reserveren
 want het aantal plaatsen is beperkt.
 Schrijf naar Vrede Regio Gent
 Galgenberg 29, 9000 Gent of
 bel op nr (09) 233 46 88.

Oostende

50 JAAR VREDESBEWEGING

De vredesbeweging regio Oostende viert **op vrijdag 10 december** zijn vijftigja-
 rig bestaan.

Om 18.30 uur ontvangst in het Stadhuis, Jan Piersplein, de zaal Alice Frey.
 Korte gelegenheidstoespraken door **Jan Olsen**, voorzitter; **André De Smet**,
 hoofdredacteur van Vrede en Burgemeester Jean Vandecasteele.
 Receptie aangeboden door het stadsbestuur.

Eveneens op 10 december om 20.15 uur organiseren:
 Masereelfonds, Vandaag en Morgen, Vrede vzw, CSC, Volkshogeschool Oxfam-
 Wereldwinkel en de Vredesbeweging regio Oostende een

Culturele avond in het teken van
50 jaar Vredesbeweging

en de

Internationale dag voor de mensenrechten

in de toneelzaal van het Feest en Cultuurpaleis - Wapenplein.

Korte gelegenheidstoespraken:

Begroeting door **Bob Paulus** en Hulde aan **Jeanneke**.
Stef Lievens, mensenrechten anders bekeken.
Georges Spriet, Vrede en rechtvaardigheid.

OPTREDEN VAN HET TEATER LEEN PERSIJN

met een ludiek gefragmenteerd Brecht-Eisler geberren

COURAGE BERTOLT

met **Leen Persijn** en **Yver Bondue**.

Met de steun van het ministerie van cultuur van de Vlaamse gemeenschap.

Inkom: 300 fr.

Voorverkoop en + 3 pas: 250 fr.

De avond eindigt rond 22.15 uur zodat de belangstellenden uit het binnenland
 nog de trein van 22.40 uur kunnen halen.

ATTAC

De afdeling van ATTAC die op 16 juni in
 het Franse parlement werd opgericht
 hield op 22 september, ter voorberei-
 ding van het begrotingsdebat, een
 nieuwe bijeenkomst met de bedoeling
 het idee van de Tobintaks te populari-
 seren.

Tijdens de presidentsverkiezingen had
 Lionel Jospin, de huidige premier, dit
 idee in zijn programma opgenomen.
 Sinds twee jaar werden de voorstellen
 die in het parlement werden ingediend
 door de regering opzij geschoven.

De vijf volksvertegenwoordigers, die
 alle regeringspartijen vertegenwoordi-
 gen, wensen concrete voorstellen te
 doen tijdens het debat.

De afdeling ATTAC van het parlement,
 dat bij haar stichting in juni 60 leden
 telde, heeft nu reeds meer dan een
 honderdtal aangeslotenen o.w. een lid
 van de rechtse oppositiepartij UDF.

Waarop wachten de Belgische parle-
 mentsleden om eveneens een gelijk-
 aardig initiatief te nemen?

Ook Luc Huyse.

In een interview in "De Standaard"
 (25/9/99) zegt de bekende politicoloog
 Luc Huyse - auteur van het ophefma-
 kend boek "Calimero":

"Ik stel vast dat in een aantal landen
 een nieuwe taakverdeling is gegroeid.
 Een blad als "Le Monde Diplomatique"
 werkt duidelijk in de richting die ik aan-
 geef. De nieuwe drukingsgroep
 ATTAC, een internationale volksbewe-
 ging die de financiële markten onder
 democratische controle wil plaatsen, is
 daar ontstaan".

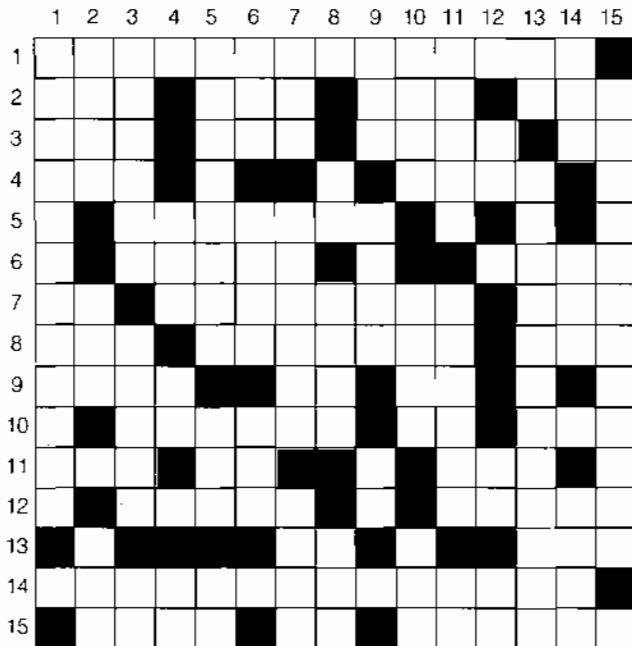
CUBA

**Steun de campagne voor het
 kindhospitaal William Soler
 in Havana.**

Bestel de postkaart "kom maar aan
 land... de paus is hier al geweest" à
 100 F/stuk op prk 000-0956015-80
 met vermelding Cuba

Of stort gewoon een solidariteitsbijdra-
 ge op prk 000-0956015-80 van Vrede
 met vermelding Cuba-solidariteit

"RETRO-KRUISWOORDRAADSEL" - NUMMER 4
 (= Gebaseerd op de inhoud van nummer 339 van september/oktober 1999)

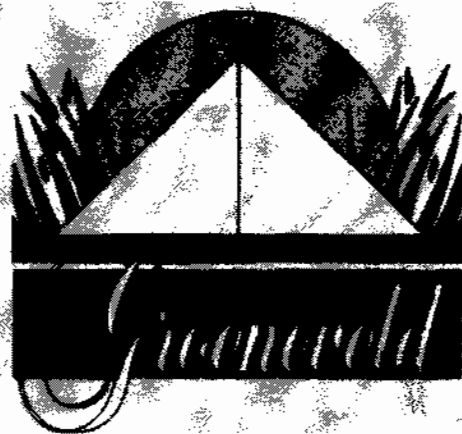
Stuur uw oplossing naar Vrede, Galgenberg 29, 9000 Gent.

HORIZONTAAL

1) Daar is armoede troef. 2) Niet meer in de ruimte waar men vroeger was - Havenstad in Brazilië - Arrondissement (afkorting) - Bulgaarse munt. 3) Ontvangst - Doorzichtig - Kunstmest - Dwarshout. 4) Soort vaatwerk (anagram van het woord) - Franse stad. 5) Onder welke omstandigheden (?). 6) Insectenwapen - Lichtblauw paars. 7) Bismut (symbool) - Scheikundig element - Roeipen van een boot. 8) Europeaan - Verhaal dat op volkslevering berust - Gemeente in de provincie Noord-Brabant (Nederland). 9) Agglomeratie - Hij - Zuivelproduct. 10) Gebeurde enkele jaren terug in Amsterdam (deramp) - Nieuwe stijl (afkorting) - Deel van een tennispartij (anagram). 11) Grote papegaai - Legt de kip - Straalvliegtuig. 12) Vroegere heerser in Rusland - Verdieping. 13) Hij - Hemellichaam. 14) Betreurenswaardig feit in de voedselketen. 15) Achtpotig geleed dier - Bloedzuigende mijt - Oost-Vlaamse gemeente.

VERTICAAL

1) Daar werd de president afgezet (2 woorden). 2) Gladde vloer voor rolschaatsen - een weinig - Verkeerd. 3) Nieuw handvest van de NAVO (De akkoorden van) - Marokkaanse hoofdstad - Voorzetsel. 4) Luikse gemeente - Lichaamsdeel - Elf (Romeinse cijfer). 5) Tot een driehoek gebogen staafje - Vrouw van Jacob (Bijbelse geschiedenis leer) - Voorzetsel. 6) Vliesvleugelig insect (Dialectisch) - Op die vrouw was Tyl Uilenspiegel hartstochtelijk verliefd - Vrouwennaam. 7) Stuk perkament - Klaaglied - Hoog gras met stijve halmen. 8) Voorzetsel - Omlaag - Oost-Vlaams dorp. 9) Deel van een boom - Gesneden hengst - Merkteken - Persoonlijk voornaamwoord. 10) Openbaar vervoermiddel - Gemeente in de provincie Noord-Brabant (Nederland) - Elkenschors. 11) Franse stad - Het voorontwerp van een vrouw. 12) Item (afkorting) - Omgekeerd voorzetsel - Thallium (symbool). 13) Chinese afstandsmaat (omgekeerd) - Een nieuwe (economische) toekomst voor? (3 woorden). 14) Roem - Niet gebonden - Zoals het behoort. 15) "Een laatste getuige" (Jan).

Camping Groeneveld

Is een kleinschalig kampeerterrein, zeer rustig gelegen in een bosrijke omgeving in de schilderachtige Leiestreek.

Naast 100 ruime standplaatsen voor tenten, caravans en mobilhomes zijn er eveneens 5 trekkershutten te huur, elk uitgerust voor 4 personen.

Groeneveld is voorzien van een net en modern sanitair, een speelplein, visvijver, jeu-de-boules veld en een gezellig café. Ook de wandelaar is er welkom.

De mooie omgeving biedt talloze mogelijkheden voor uitstappen en fietstochten naar o.a. boeiende musea (Vlaamse expressionisten in Deurle, Latem en Deinze) en historische kastelen (Ooidonck, Laarne).

Camping Groeneveld is een initiatief van Volkstoerisme v.z.w.

Info en Reservaties: Groeneveld, Groenevelddreef te Bachte-Maria-Leerne (Deinze) Tel. 09/ 380 10 14 - Fax 09/ 380 17 60

Oorlogsleugens rond Kosovo

(...) De Clinton-Blair Company voerde, volgens de door henzelf gebruikte termen, "een eervolle oorlog". Milosevic was een tweede Hitler. Onze media speelden het leugenspelletje mee.(1) Bij ons riepen de regeringsleiders dat "men moest bombarderen tot die Serviër doodviel".

(...) De bombardementen duurden 79 dagen. Burgerbevolking en niet-militaire doelen werden zonder pardon getroffen. Dat ook de Kosovaren konden 'meegeenieten' kon die heren geen zier schelen. De leugens op de NAVO-briefings door Jamie Shea waren schering en inslag. Voor hem waren hospitalen, bruggen, een trein, autobussen, markten en vele huizen militaire doelwitten.

(...) Op de Sarajevo-conferentie voor wederopbouw van Kosovo speelde Clinton weer het schoolmeestertje. De EU-leiders, waaronder verschillende sociaaldemocratische eerste ministers, knikten instemmend. De nieuwbakken liberale eerste minister, Verhofstadt, bleef niet achterwege. Schaamteloos bepaalde Clinton dat wat de NAVO op zijn bevel had vernietigd, niet moet hersteld worden zolang Milosevic aan de macht blijft. Servië viel dus uit de boot. Daar werd echter niet gesproken over de mogelijke gevolgen van de bombardementen. Kijken we maar naar Irak. Men is nu zover dat westerse wetenschappers aantonen dat in tegenstelling tot de Amerikaanse beschuldigingen niet de Iraakse chemische wapens maar integendeel door het Amerikaans gebruik tijdens de Golfoorlog van verarmd uranium in antitankwapens, de kankers, de kindersterfte en aangeboren afwijkingen sterk toegenomen zijn.(2) Ook tijdens de bombardementen op doelwitten in Servië en Kosovo gebruikten de geallieerden (ook Belgische vliegtuigen) in hun wapens verarmd uranium.(3) Op een briefing gehouden door de schijnheilig lachende Jamie Shea bevestigde een generaal het gebruik van wapens met verarmd uranium door de NAVO. De vraag van de journalist en het antwoord van de generaal werd ontklaard gemaakt op de CNN-opname.(4) De bevestigingen gaan zeer ver. De A10-vliegtuigen die werden ingezet, waren in staat 234 kg verarmd uranium per minuut te verspreiden. Zij deden dit gedurende 2000 uur.(5) Ter vergelijking: tijdens de Golfoorlog duurden de bombardementen met verarmd uranium 100 uur. Nu nog bombardeert men Irak. Wat Kosovo betreft zullen zich ernstige problemen stellen voor

de terugkeer van de vluchtelingen, voor hulpverleners en KFOR-soldaten. Volgens professor Roger Coghill (bioloog uit Wales) verwacht men minstens 10.000 extra kankerdoden in de komende jaren.(6) Een Fins professor biologie en isotope geneeskundige Esko Lünsimies, stelt dat de afbraak van de werking van verarmd uranium 4,5 miljard jaar duurt.(7)(...)

Het is spijtig te moeten vaststellen dat ook wetenschappelijk onderzoek politiek gekleurd is. Volgens de bevindingen van westerse wetenschappers zouden de bombardementen met wapens voorzien van verarmd uranium, ernstige gevolgen hebben voor de Kosovaren. Die wetenschappelijke vaststellingen moeten ook gehanteerd worden voor de gehele Joegoslavische bevolking. Of zijn de Serviërs minderwaardig aan de Kosovaren voor de westerse wetenschappers?

Men wil Milosevic voor het internationaal tribunaal dagen voor zijn oorlogsmisdaden. De bevindingen van de wetenschappers zoals hierboven beschreven verantwoordt eveneens het dagvaarden voor hetzelfde tribunaal van Clinton, Blair, Albright, generaal Clarck en al diegenen die deze smerige oorlog mee uitvoerden.

Gaat de Europese Unie nog langer de militaire arrogantie van de Verenigde Staten ondergaan? Een land waarvan de president zich tot de Iraakse en Joegoslavische bevolking richt om hen te informeren dat zij van hem geen hulp krijgen; zolang ze hun leiders niet vervangen? Blijven de intellectuelen in gebreke om een dam op te bouwen tegen de grenzeloze arrogantie van een supermacht die het Handvest van de Verenigde Naties verkracht? (8) Of is het noodzakelijk om te komen tot een wereldbeweging tegen het gebruik van atoomwapens? Remember Stockholm 1950.(9)

Georges Goeminne

KERSTMIS 2000

*De oude romantiek al lang vergeten,
met os en ezel in de stal.
Kerstmis ontaard in feesten, in eten
en 't Kerstekind vergeten, door ons al.*

*Tweeduizend jaren is het reeds geleden
dat engelen zongen uit de hoge neer:
"Vrede aan de mensen van goede wil".
In 't open veld, was het heimelijk stil.*

*Nu Heer, vindt men ze overal,
kanonnen en wpaens naast de stal.*

*Bevrijd allen, Heer van oorlogsangst,
laat Uw liefde heersen onder de volkeren.
Uw licht zal schijnen door de wolken,
tot de Vrede-ster aan de hemel glanst!*

Jozef Vandromme

(1) R.Fisk in Le Monde Diplomatique aug '99
(2) Reuters 31.07.99
(3) idem
(4) R.Fisk in LMD aug '99
(5) Reuters 31.07.99
(6) idem
(7) idem
(8) E.Said in Le Monde Diplomatique aug '99
(9) De oproep van Stockholm tegen atoomwapens ging uit van de Wereldvrede-raad. In België werden meer dan 300.000 handtekeningen opgehaald en 600 miljoen doorheen de wereld.

In Frankrijk werd door president Chirac het vliegdekschip Charles De Gaulle te water gelaten. Kostprijs van het tuig zonder de bijhorende vliegtuigen, munitie en raketten: 20 miljard FF. (\pm 120 miljard BFr.). Bij de proefvaart is men dan nog komen vaststellen dat de startbaan te kort is en er ook andere tekortkomingen zijn. Kostprijs van de bijkomende werken: 500 miljoen Fr.Fr.; Chirac heeft niettemin een pleidooi gehouden om nog een bijkomend vliegdekschip te bouwen...

Bij zijn bezoek aan de slachtoffers van de aardbeving in de stad Adapani (Turkije), drie dagen na de feiten, verklaarde het staatshoofd president Suleyman Demirel, nochtans een gewezen bouwingenieur, tegen de protesterende bevolking "dat zij het lot moesten aanvaarden dat God voor hun voorzien had"...

Tijdens de laatste maanden werden in verschillende Japanse steden door jongeren moorden gepleegd. Hierbij werd een scherp mes gebruikt met een dubbel versierde hecht "butterfly-knife" genoemd. Hetzelfde soort mes werd populair door het feit dat de held het gebruikt in een feuilleton van de T.V.-serie "gift" (= geschenk) genoemd. De moordenaars blijken er hun inspiratie gevonden te hebben.

Alya Izetbegovic, de president van Bosnië, werd in de voorbije jaren als de brave man, de eerlijke man van Bosnië voorgesteld. Het deerde het westen niet dat hij destijds verklaard had "Er is geen vrede noch coëxistentie mogelijk tussen de moslimreligie en de huidige politieke instituties". Een hoge vertegenwoordiger van de V.N. heeft nu bekend gemaakt, wat door de Amerikaanse anti-fraude-inspectie werd bevestigd, dat hij 1 miljard dollar zou verduisterd hebben. Natuurlijk loochent hij dit. Nochtans kan hij niet ontkennen dat zijn zoon gekend is als een van de rijkste mannen van Bosnië. Volgens de New York Times controleert hij het gemeentelijk instituut voor de ontwikkeling van Sarajevo. Ieder persoon die in de stad een huis wil bekomen moet, volgens dezelfde bron 2000 dollar betalen. Izetbegovic die men destijds de moslimverdediger tegen de etnische zuiveringen noemde wordt nu door velen beschouwd als een dictator met een menselijk gezicht.

In het zo geroemde Nederlands Poldermodel blijken een hele boel zaken, ik noem maar onderwijs en

gezondheid, mis te lopen. Zo bracht de informatierubriek NOVA op de Nederlandse zender 3 aan het licht dat voor een oogoperatie van "staar" er in de openbare ziekenhuizen met een wachttijd moet rekening gehouden worden van één jaar en drie maanden... Ongelooflijk maar waar.

De Franse regering heeft aan een wetenschappelijke commissie de opdracht gegeven de utiliteit van 1176 medicamenten te testen. Hiervan bleken er niet minder dan 286 voor de patiënten geen enkele waarde te hebben. Sommigen hiervan werden nochtans door de sociale zekerheid terugbetaald.

President J. Chirac, gewezen-voorzitter van de RPR en voorheen ook burgemeester van Parijs wil zijn macht in de RPR behouden, hoewel hij beweert de president van alle Fransen te zijn. Chirac die de voorzitter van de RPR aan de leiband wil houden heeft het op 16 maand tijd klaargespeeld om drie presidenten van de RPR, Juppé, Seguin en Sarkozy, opzij te schuiven omdat ze hem te weinig garanties bieden.

Volgens de Wereldbank gaat alles goed. De armoede in de wereld zal echter toenemen in de volgende 15 jaar. Op de 6 miljard bewoners van onze planeet in 1987 leefde ruim 1,2 miljard die in armoede. Dit jaar zullen er het 1,5 miljard zijn en voor 2015 verwacht men dat dit aantal zal toenemen tot 1,9 miljard.

De Franse onderzoeksrechter, Hervé Stephan, heeft de vervalsing bevestigd van de kieslijsten in het 3de arrondissement van Parijs. Er werden zo maar eventjes 859 "valse kiezers" genoteerd die niet in het arrondissement woonden. In het 5de arrondissement, waar de RPR-burgemeester van Parijs, Jean Tiberi als volksvertegenwoordiger verkozen werd, heeft men het volgens een onderzoek van de staatsraad over 800 "valse kiezers"...

Voor het eerst heeft het Spaanse parlement de fascistische staatsgreep van generaal Franco (in 1936) officieel veroordeeld. Dit gebeurde in een gestemde resolutie, gehouden op 14 september. Een mooie daad. Opvallend is wel dat de christendemocratische regeringspartij van premier Maria Aznar zich in deze stemming onthouden heeft.

Het aandeel van de nieuwsberichten in de grote Amerikaanse T.V.-stations is in de voorbije vier jaar gedaald voor 60 % naar 38 %. Het overgrote deel van de T.V.-journaals, 72 % heeft het dan nog overplaatselijk nieuws o.m. geweld, drugs, aanrandingen e.a. misdaden terwijl slechts 5 % besteed wordt aan nieuws uit andere landen.

Volgens de Unesco kan 43 % van de bevolking van de Arabische staten noch lezen noch schrijven (65 miljoen personen). De vrouwen zijn de grootste slachtoffers maar ook het aantal ongeletterde jongeren is omvangrijk. Deze die zich vragen stellen over de oorsprong van het moslim-fundamentalisme zouden hier best rekening mee houden.

Volgens de Amerikaanse universiteit van Pensylvanië begint de manipulatie van de Amerikaanse jongeren zeer vroeg, zestig procent van de jongeren tussen 12 en 17 jaar hebben een T.V. in hun kamer, 29 % van deze tussen 2 en 5 jaar. Tussen 2 en 17 jaar zitten de kinderen gemiddeld 4,40 uur per dag voor hun T.V.-scherm. Dit is meer dan ze tijd besteden aan hun huiswerk (1,14 uur per dag). En deze kinderen zullen groot worden en men kan zich afvragen wat in hun onderbewustzijn zal overblijven van hun ervaring voor het scherm waar brutaal geweld de hoofdmaat is.

Er was een tijd dat de gewezen sociaal-democratische Duitse kanselier Helmut Schmidt verkondigde dat: "De winsten van vandaag de investeringen van morgen zijn en de tewerkstelling voor overmorgen". De huidige globalisering met zijn monstrefusies en veelvuldige afdankingen bewijst dat de realiteit er anders uitziet.

Daar waar reeds 105 landen de uitvoering van de doodstraf hebben opgeschort of afgeschaft komen de Verenigde Staten met 78 executies sinds begin 1999 alle records reeds te breken. In totaal wachten nog 3.565 ter dood veroordeelden in de dodengangen naar de dag van hun terechtstelling. Op 13 oktober heeft de republikeinse gouverneur van Pensylvanie Thomas Ridge aangekondigd dat de 45-jarige Abril-Jamal, die onschuldig is, op 2 december zou worden terechtgesteld. Door de invoering van de A.D.N.-test zijn talrijke vergissingen aan het licht gekomen en reeds 8 terdoodveroordeelden onschuldig verklaard.